

Koncepcia vzdelávania v jazykových školách

Návrhy koncepcných opatrení na ďalší rozvoj vzdelávania v jazykových školách

Bratislava
2016

Obsah

Úvod	3
1 Poskytovatelia a cieľové skupiny jazykového vzdelávania	6
1.1 Legislatíva upravujúca poskytovanie jazykového vzdelávania	6
1.2 Jazykové školy v sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky	7
1.3 Cieľová skupina – poslucháči jazykových škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení SR.....	12
1.4 Ďalšie subjekty jazykového vzdelávania na Slovensku.....	14
1.4.1 Spolupráca jazykových škôl s inými subjektmi v oblasti jazykového vzdelávania na Slovensku.....	16
1.5 Zhrnutie.....	18
2 Organizácia a obsah jazykového vzdelávania	21
2.1 Legislatíva a pedagogické dokumenty.....	21
2.2 Poskytované jazykové kurzy	24
2.2.1 Vyučované jazyky.....	24
2.2.2 Typy kurzov	37
2.3 Obsah kurzov podľa školských vzdelávacích programov.....	50
2.4 Zistenia a návrhy opatrení pre oblasť organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu jazykových škôl.....	51
3 Hodnotenie výsledkov vzdelávania v jazykových školách a kvalifikačné skúšky	62
3.1 Legislatíva a pedagogická dokumentácia.....	62
3.2 Priebežné a záverečné hodnotenie výsledkov jazykového vzdelávania na jazykových školách	63
3.3 Kvalifikačné skúšky a doklady o získanom vzdelaní.....	66
3.3.1 Štátne jazykové skúšky.....	68
3.3.2 Administrácia a vydávanie medzinárodných certifikátov	75
3.4 Zistenia a návrhy opatrení pre oblasť hodnotenia a kvalifikačných skúšok v jazykových školách.....	77
4 Kvalifikácia a profesijný rast pedagogických zamestnancov	80
4.1 Legislatívna úprava kvalifikácie a profesijného rastu.....	80
4.2 Zvyšovanie kvalifikácie a odborný rast vyučujúcich na jazykových školách	81
4.3 Zistenia a návrhy opatrení v oblasti kvalifikácie a profesijného rastu pedagogických zamestnancov v jazykových školách.....	84
Záver	86
Literatúra	89
Príloha 1 Profil jazykovej školy	92

Úvod

Predkladaná Konceptcia vzdelávania v jazykových školách (ďalej len konceptcia) bola vypracovaná na základe požiadavky adresovanej Štátnemu pedagogickému ústavu Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ktorá bola zaradená do *Plánu hlavných úloh ŠPÚ na rok 2016*. Konceptcia má slúžiť ako východiskový dokument, ktorý špecifikuje najdôležitejšie aspekty a navrhuje koncepčné opatrenia na ďalší rozvoj vzdelávania v jazykových školách.

V konceptcii sledujeme vývoj v poskytovaní vzdelávania v jazykových školách, ktoré sú zaradené do *Siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky* v období posledných 20 rokov. Každá kapitola uvádza čiastkovú oblasť činnosti jazykových škôl do legislatívneho rámca. Zistenia, ktoré si budú vyžadovať úpravu legislatívy alebo záväzných pedagogických dokumentov sú uvádzané priebežne a v závere kapitol v časti Zistenia a návrhy opatrení.

V prvej kapitole s názvom *Poskytovatelia a cieľové skupiny jazykového vzdelávania* predstavujeme všeobecný prehľad o rozsahu súčasného vzdelávania v jazykových školách v kontexte ich vývoja a to podľa počtu a zloženia jazykových škôl (poskytovateľov vzdelávania), počtu a zloženia poslucháčov (cieľovej skupiny) a jazykových kurzov. Naším cieľom bolo poskytnúť ucelený obraz o dostupnosti jazykového vzdelávania na rôznych typoch jazykových škôl v rámci samosprávnych krajov SR, zistiť prípadné regionálne rozdiely, pomenovať vývojové trendy a ďalšie špecifiká, ktoré je potrebné zohľadniť pri formulovaní odporúčaní a návrhov v danej oblasti.

V druhej kapitole s názvom *Organizácia a obsah jazykového vzdelávania* predstavujeme dôkladnú analýzu podmienok organizácie jazykových kurzov tak, ako sú stanovené v legislatíve a pedagogickej dokumentácii pričom ich porovnávame s reálnymi podmienkami všeobecnej organizácie jazykových škôl a organizácie kurzov jednotlivých vyučovaných jazykov v jazykových školách. Oboznámenie sa s reálnymi podmienkami činnosti jazykových škôl a so špecifickou situáciou v oblasti jednotlivých jazykov je predpokladom pre vypracovanie potrebných pedagogických dokumentov a zohľadnenie súčasnej situácie na trhu jazykového vzdelávania v celkovej konceptcii poskytovania jazykových kurzov.

V tretej kapitole s názvom *Hodnotenie výsledkov vzdelávania v jazykových školách a kvalifikačné skúšky* venujeme pozornosť hodnoteniu výsledkov výchovno-vzdelávacej činnosti jazykových škôl na viacerých úrovniach: priebežné, koncoročné, záverečné

(ukončenie kurzu), kvalifikačné (štátne jazykové skúšky). Legislatívne normy, pedagogické dokumenty a zistenia z praxe sme vyhodnocovali s ohľadom na čo najdôslednejšiu implementáciu konceptu činnostne zameraného vyučovania a komunikatívneho hodnotenia cudzích jazykov do praxe, požiadavku objektívneho a reliabilného hodnotenia výsledkov výchovno-vzdelávacej činnosti a dlhodobý cieľ zvyšovania kvality vzdelávania na jazykových školách.

Vo štvrtej kapitole s názvom *Kvalifikácia a ďalšie vzdelávania pedagogických zamestnancov* sa venujeme možnostiam kariérneho rastu vyučujúcich na jazykových školách. Naším cieľom bolo zistiť do akej miery sú podmienky tejto skupiny vyučujúcich špecifické, a v akom rozsahu dokáže súčasná ponuka programov kontinuálneho vzdelávania pokryť ich potreby. Problematika profesijného rastu má v koncepcii priestor predovšetkým preto, že popri úprave legislatívy a pedagogických dokumentov je kľúčovým predpokladom zvyšovania kvality vzdelávania práve možnosť kariérneho rastu a motivácia vyučujúcich k profesijnému rozvoju.

Informácie a dáta spracované v jednotlivých kapitolách koncepcie boli získané prostredníctvom:

- školských výkazov Centra pre vedecké a technické informácie Slovenskej republiky (CVTI SR): použité boli dáta uvádzané jazykovými školami vo *Výkaze o jazykovej škole*, ako aj dáta spracované CVTI SR v štatistických výstupoch typu *Štatistická ročenka – jazykové školy a Časový rad – jazykové školy*;
- dotazníka *Profil jazykovej školy*: dotazník bol vypracovaný Štátnym pedagogickým ústavom za účelom získania aktuálnych informácií o veľkosti školy, vyučovaných jazykoch a typoch kurzov, používaných didaktických materiáloch a postojoch k situácii v predmetnej oblasti. Dotazník bol rozoslaný všetkým 41 jazykovým školám v sieti škôl a školských zariadení a vyplnilo ho 27 jazykových škôl, z ktorých je 23 štátnych jazykových škôl a 4 súkromné (Príloha 1 – Profil jazykovej školy);
- pracovných rokovaní s riaditeľkami a riaditeľmi jazykových škôl: počas prípravy koncepcie boli uskutočnené dve pracovné stretnutia na pôde ŠPÚ v júni a v septembri 2016. Na stretnutie boli pozvané/í riaditeľky a riaditelia 7 štátnych, 2 súkromných jazykových škôl a jednej štátnej jazykovej školy pri strednej škole. Výber prizvaných škôl vychádzal z prejavenej záujmu vyjadrovať svoje postoje a stanoviská prostredníctvom dotazníka *Profil jazykovej školy*. Zastúpené boli všetky samosprávne kraje, čo umožnilo zohľadnenie regionálnych špecifik;

- analýzy platných právnych predpisov a pedagogických dokumentov;
- školských vzdelávacích programov: oslovené jazykové školy sprístupnili Štátnemu pedagogickému ústavu aktuálne platné školské vzdelávacie programy;
- analýzy správ o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy a školského zariadenia.

1 Poskytovatelia a cieľové skupiny jazykového vzdelávania

Základné informácie o vývoji a zložení poskytovateľov jazykového vzdelávania, poslucháčov jazykových kurzov a vyučovaných jazykoch na jazykových školách v prepojení na platnú legislatívu sú predpokladom pre ďalšie skúmanie a poskytujú všeobecný obraz o aktuálnej situácii v skúmanej oblasti.

Predmetom analýzy uskutočnenej v súvislosti s tvorbou koncepcie vzdelávania v jazykových školách v SR je výchovno-vzdelávacia činnosť poskytovaná v jazykových školách, ktoré sú zaradené v sieti škôl a školských zariadení. Rovnako, návrhy opatrení formulované v tomto dokumente sú nasmerované na uvedených poskytovateľov jazykového vzdelávania, hoci berú do úvahy aj celkovú situáciu (súkromné jazykové školy nezaradené do siete škôl a školských zariadení, vyučovanie cudzích jazykov na základných a stredných školách a pod.).

1.1 Legislatíva upravujúca poskytovanie jazykového vzdelávania

Poskytovanie jazykového vzdelávania školami, ktoré sú zaradené do siete škôl a školských zariadení, je zabezpečované podľa *zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj školský zákon)* prostredníctvom vzdelávacích programov. Podľa ustanovení školského zákona jazykové vzdelávanie nie je sústavnou prípravou na povolanie.

Organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu, obsah a stupne jazykového vzdelávania, proces prijímania uchádzačov a hodnotenia výsledkov, ako aj obsahové a organizačné kritériá na vykonávanie štátnej jazykovej skúšky upravuje *vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 321/2008 Z. z. o jazykovej škole (ďalej len „vyhláška o jazykovej škole“)*. V súčasnosti platnou dokumentáciou, ktorá je pre jazykové školy záväzná v zmysle vyhlášky *o jazykovej škole*, je *Štátny vzdelávací program pre jazykové školy v Slovenskej republike* vypracovaný Štátnym pedagogickým ústavom v roku 2008.

Podmienky zaradenia jazykových škôl do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky alebo ich vyradenia či zmien v evidencii sú stanovené v *zákone č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*. Jazykové školy sú financované z podielových daní územnej samosprávy. Kompetencie a úlohy územnej samosprávy v oblasti financovania jazykových

škôl zaradených do siete škôl a školských zariadení sú upravené v zákone č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zber údajov na účely rozdeľovania a poukazovania výnosu dane z príjmov obciam upravuje § 7a zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

1.2 Jazykové školy v sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky

V školskom roku 2015/2016 pôsobilo na Slovensku 41 jazykových škôl zaradených do siete škôl a školských zariadení. Zloženie týchto jazykových škôl môžeme sledovať podľa zriaďovateľa, samostatného pôsobenia, počtu poslucháčov a pedagogických zamestnancov a podľa samosprávneho kraja, v ktorom školy pôsobia. Za obdobie posledných dvadsiatich rokov (1995 – 2015) pozorujeme nárast celkového počtu jazykových škôl zo 17 škôl v roku 1995 (tab. 2.1) na 41 škôl v roku 2015. Najvyšší počet všetkých škôl v sieti za sledované obdobie bol 43 (v rokoch 2012, 2010, 2007) (graf 2.1). Výrazný nárast zaznamenali hlavne súkromné jazykové školy, ktoré mohli žiadať o zaradenie do siete škôl a školských zariadení až od roku 1996.

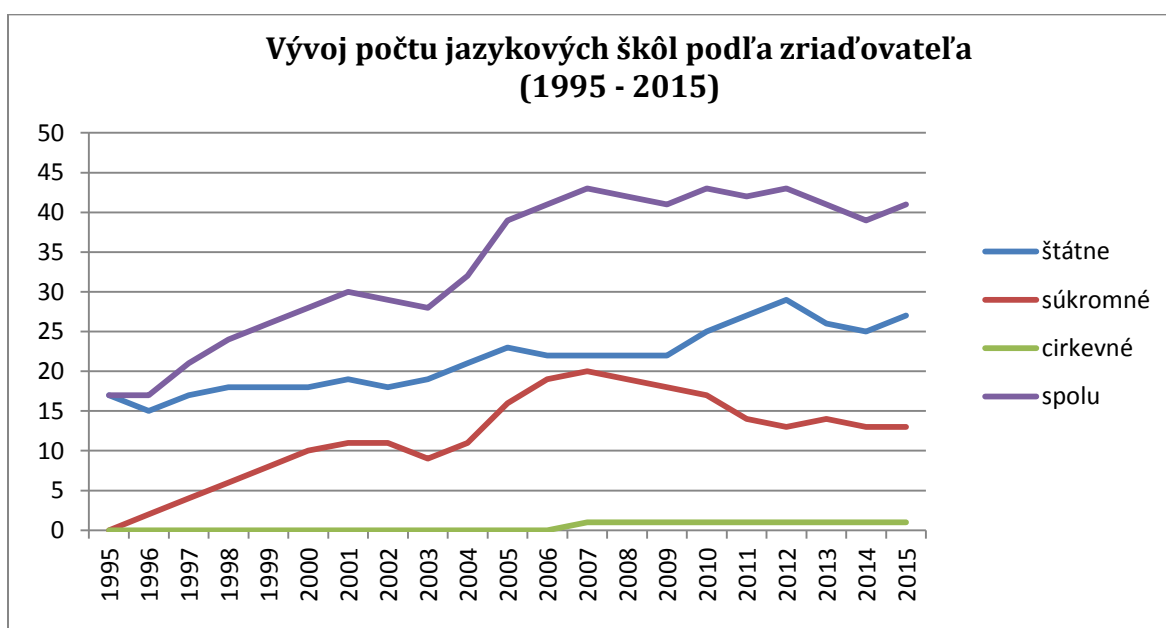
Zriaďovateľ jazykovej školy	1995	2000	2005	2010	2015
Samosprávny kraj, obec	17	18	23	25	27
Súkromné školy	0	10	16	17	13
Cirkevné školy	0	0	0	1	1
Jazykové školy SPOLU	17	28	39	43	41

Tab. 2.1: Jazykové školy podľa zriaďovateľa. Vývoj v období 1995 – 2015¹.

Pri podrobnejšom sledovaní vývoja (graf. 2.1) konštatujeme, že najviac súkromných škôl pôsobilo v roku 2007, kedy bolo registrovaných 20 súkromných jazykových škôl. Priemerný medziročný nárast v období školských rokov 1996/1997 až 2007/2008 bol 1,8 – takmer 2 školy ročne. Výraznejší nárast v počte súkromných jazykových škôl možno pozorovať v školských rokoch 2005/2006 (+5 škôl) a 2006/2007 (+4 školy). Od roku 2007 (graf 2.1) sa však počet súkromných škôl v sieti škôl a školských zariadení znižoval v priemere o jednu školu ročne na súčasný počet 13 súkromných jazykových škôl.

¹CVTI SR. *Časový rad – jazykové školy*. Bratislava, 2015.

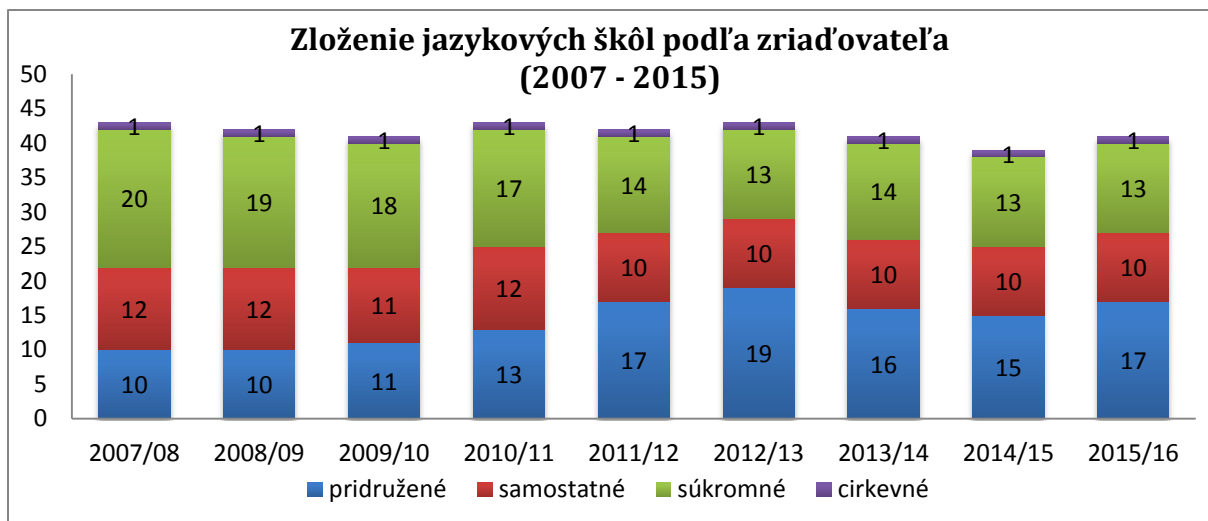
Podobný prudký nárast a následný pokles sa v kategórii štátnych škôl prejavil s oneskorením piatich rokov, pričom v školskom roku 2012/2013 poskytovalo jazykové vzdelávanie 29 štátnych jazykových škôl, v roku 2014/2015 klesol ich počet na 25 a v školskom roku 2015/2016 pôsobilo 27 štátnych jazykových škôl. V školskom roku 2015/2016 tvorili súkromné jazykové školy približne jednu tretinu z jazykových škôl v sieti škôl a školských zariadení, štátne jazykové školy tvorili dve tretiny a cirkevné jazykové školy sú od roku 2007 zastúpené jednou školou z celkového počtu 41 jazykových škôl.

Graf 2.1: Vývoj počtu jazykových škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení podľa zriaďovateľa v období od 1995 – 2015²

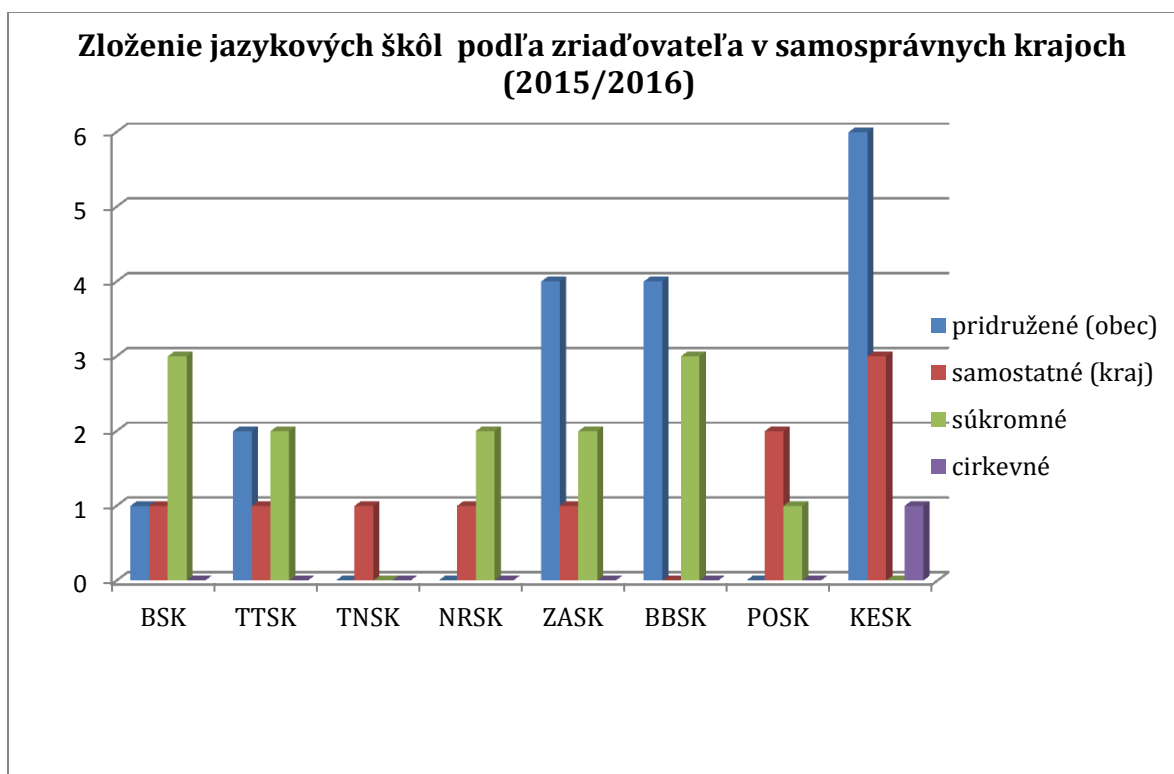
Pri štátnych jazykových školách je zaujímavé sledovať vývoj zloženia z hľadiska ich samostatného pôsobenia (zriaďovateľom je samosprávny kraj), alebo pridruženého pôsobenia (zriaďovateľom je obec) pri základnej či strednej škole (graf 2.2). Z celkového počtu 27 štátnych jazykových škôl je 17 škôl pridružených k základnej (5 škôl) alebo strednej škole (12 škôl). Vývoj zloženia jazykových škôl zobrazený na grafe 2.2 ukazuje, že v období nárastu počtu štátnych jazykových škôl (školské roky 2009/2010 až 2012/2013) vznikali práve pridružené jazykové školy. Naopak, dve samostatne pôsobiace štátne jazykové školy od školského roku 2009/2010 zanikli a od školského roku 2011/2012 stabilne pôsobí 10 samostatných štátnych jazykových škôl.

² CVTI SR. Časový rad – jazykové školy. Bratislava, 2015.

Graf 2.2: Štruktúra jazykových škôl v sieti škôl a školských zariadení podľa zriaďovateľa v školských rokoch 2007/2008 – 2015/2016³.

Jazykové školy zaradené v sieti škôl a školských zariadení pôsobia v každom samosprávnom kraji. Najväčší počet jazykových škôl pôsobí v Košickom kraji: 6 štátnych pridružených škôl, 3 štátne samostatne pôsobiace školy a 1 cirkevná jazyková škola.

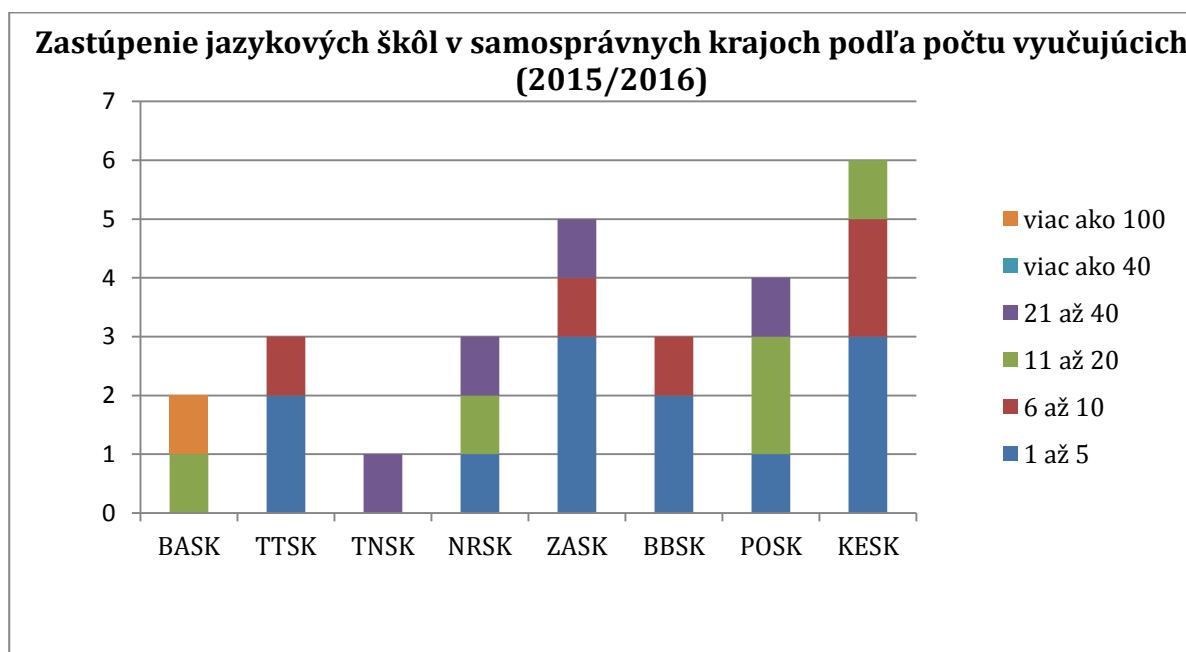
Graf 2.3: Zastúpenie rôznych typov jazykových škôl podľa zriaďovateľa v samosprávnych krajoch v školskom roku 2015/2016⁴.

³ CVTI SR. Štatistické ročenky – jazykové školy. Školské roky 2007/2008 – 2015/2016. Bratislava, 2015.

⁴ CVTI SR. Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2015/2016. Bratislava, 2015.

V Banskobystrickom a Žilinskom kraji pôsobí 7 jazykových škôl, ich zloženie podľa zriaďovateľa sa v jednotlivých krajoch odlišuje (viď graf 2.3). Pri porovnávaní zastúpenia jazykových škôl v jednotlivých krajoch je potrebné brať do úvahy viaceré faktory, predovšetkým pôsobenie súkromných jazykových škôl, ktoré nie sú v sieti škôl a školských zariadení, líšiaca sa ponuka jazykových kurzov na školách v závislosti od materiálo-technického a personálneho zabezpečenia, ako aj odlišný dopyt cieľových skupín v jednotlivých samosprávnych krajoch.

V Košickom kraji síce pôsobí najviac jazykových škôl (9), z toho 3 školy majú menej ako päť vyučujúcich a 2 školy majú menej ako 10 vyučujúcich (graf 2.4; nerozlišuje zamestnancov podľa typov úväzkov). Stredne veľké (11 – 20) alebo veľké školy (21 – 40) sú zastúpené v každom samosprávnom kraji. V Trenčianskom samosprávnom kraji pôsobí len jedna jazyková škola, tú však možno zaradiť medzi veľké školy s počtom pedagogických zamestnancov 39. V Bratislavskom kraji pôsobí len 5 jazykových škôl v sieti škôl, čo sa môže javiť na Bratislavský kraj málo, z toho má však jedna zo škôl výrazné postavenie na trhu a je to najväčšia štátna jazyková škola na Slovensku s vyše 100 vyučujúcimi.

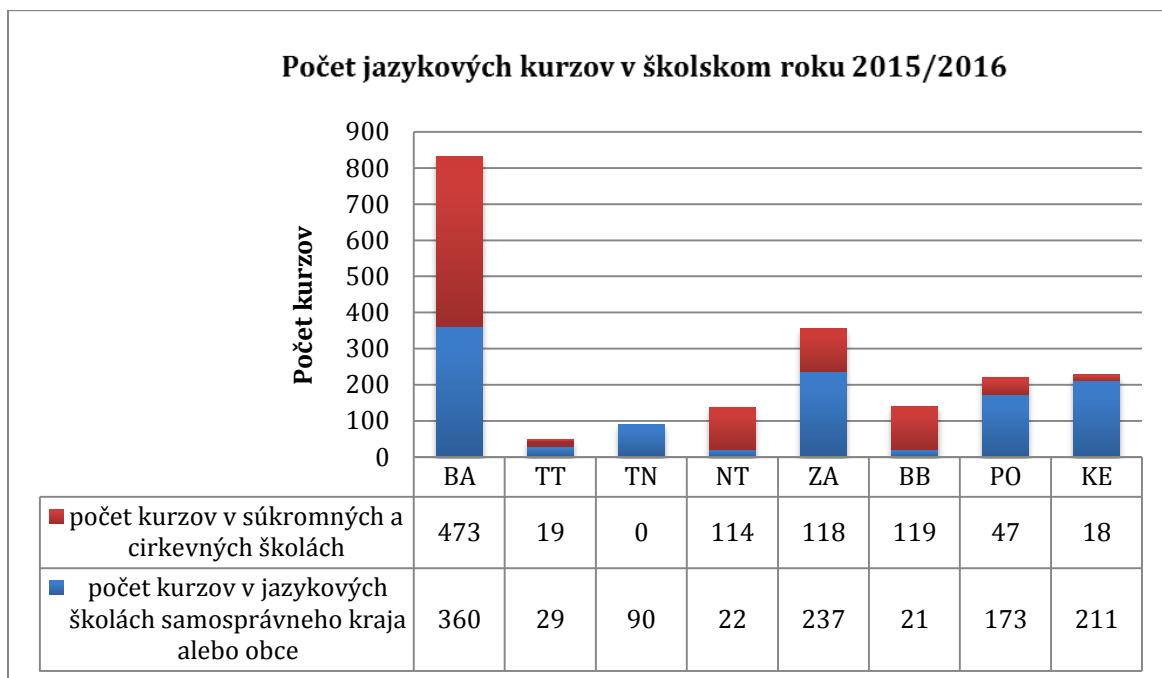
Graf 2.4 Zastúpenie jazykových škôl v samosprávnych krajoch podľa počtu vyučujúcich v samosprávnych krajoch SR v školskom . (sonda 27 škôl)⁵.

Pri interpretácii veľkosti škôl podľa počtu vyučujúcich je dôležité uviesť, že výrazne väčší podiel medzi pedagogickými zamestnancami majú externí vyučujúci (učitelia na kratší

⁵ Dotazník ŠPÚ. *Profil jazykovej školy*. Bratislava, 2016.

pracovný čas). V školskom roku 2015/2016 vyučovalo v jazykových školách 516 externých zamestnancov a 156 interných zamestnancov⁶.

Poskytovanie jazykového vzdelávania v jednotlivých samosprávnych krajoch je možné porovnať aj podľa počtu otvorených jazykových kurzov (graf 2.5).

Graf 2.5 Počet poskytovaných jazykových kurzov podľa zriaďovateľa v samosprávnych krajoch SR v školskom roku 2015/2016⁷.

Výrazný rozdiel v počte jazykových kurzov v Bratislavskom samosprávnom kraji je ovplyvnený tým, že v Bratislave pôsobí aj najväčšia jazyková škola v sieti škôl a školských zariadení. Z celkového počtu 833 kurzov poskytujú jedna samostatná a jedna pridružená jazyková škola spolu 360 kurzov. Dve súkromné jazykové školy spolu poskytujú 473 kurzov. Aj v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji sú výraznejšími poskytovateľmi jazykových kurzov súkromné jazykové školy. V ostatných samosprávnych krajoch prevažujú kurzy štátnych jazykových škôl.

V období posledných dvadsiatich rokov sa prejavil všeobecný nárast súkromných poskytovateľov jazykového vzdelávania aj väčším počtom súkromných škôl v sieti škôl a školských zariadení (graf 2.1). Po výraznejšom náraste súkromných jazykových škôl do školského roku 2007/2008, kedy pôsobilo 20 jazykových škôl, však nastal pokles na súčasných 13 jazykových škôl, čo môže mať viaceré dôvody. Jedným z nich môže byť pridelovanie finančnej podpory pre školy v sieti škôl a školských zariadení podľa počtu

⁶ CVTI SR. *Časový rad – jazykové školy*. Bratislava, 2015.

⁷ CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2015/2016*. Bratislava, 2015.

poslucháčov z cieľovej skupiny žiakov základných a stredných škôl, ktoré v mnohých prípadoch nemusia tvoriť podstatnú časť poslucháčov súkromných jazykových škôl. V skupine štátnych jazykových škôl, ktorých zriaďovateľom je samosprávny kraj alebo obec, možno v období posledných dvadsiatich rokov sledovať nárast pridružených jazykových škôl pri základných a stredných školách. Pridružené jazykové školy pôsobia v Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a Košickom samosprávnom kraji. Samostatné jazykové školy, ktorých zriaďovateľom je samosprávny kraj pôsobia v každom samosprávnom kraji okrem Banskobystrického kraja (graf 2.3).

Napriek odlišnému zloženiu jazykových škôl v jednotlivých samosprávnych krajoch môžeme konštatovať, že v každom samosprávnom kraji majú poslucháči prístup k doplnkovému jazykovému vzdelaniu, ktoré je poskytované za regulovanú a dostupnejšiu cenu školného.

Štruktúra poskytovaného vzdelávania v jazykových školách podľa vyučovaných jazykov, typov kurzov a hodinovej dotácie na kurz je uvedená v kapitole 2 *Organizácia a obsah jazykového vzdelávania*.

1.3 Cieľová skupina – poslucháči jazykových škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení SR

Dopyt po jazykovom vzdelávaní poskytovanom jazykovými školami v sieti škôl a školských zariadení ilustruje počet a štruktúra poslucháčov jazykových kurzov. Cieľovými skupinami jazykových kurzov môžu byť žiaci základných a stredných škôl, študenti vysokých škôl, pracujúci, seniori alebo nezamestnaní v procese rekvalifikácie.

Na základe štruktúry dát zbieraných CVTI SR je možné vyhodnotiť len skupinu žiakov základných a stredných škôl spolu. Dotazníkom ŠPÚ *Profil jazykovej školy* sme zisťovali aj aké cieľové skupiny navštevujú jazykové kurzy. Jazykové školy si v dotazníku vybrali cieľové skupiny s nasledovných možností: žiaci ISCED1, žiaci ISCED2, žiaci ISCED3, študenti vysokých škôl, dospelí, seniori. Nevyžadovali sme však počty poslucháčov pre tieto cieľové skupiny, keďže si jazykové školy takúto evidenciu ani nevedú.

Jazykové školy navštevuje spolu 21 146 poslucháčov, z toho 15 741 navštevuje štátne jazykové školy a 5 405 poslucháčov navštevuje súkromné alebo cirkevné školy (tab. 2.2). Vzhľadom na rozdiely v ponuke štátnych a súkromných jazykových škôl v jednotlivých samosprávnych krajoch nemôžeme počty poslucháčov interpretovať ako uprednostňovanie

štátnej alebo neštátnej jazykovej školy. Rovnako nemáme informáciu o počte poslucháčov v jazykových školách, ktoré nie sú súčasťou siete škôl a školských zariadení.

Samosprávny kraj*	Poslucháči jazykových kurzov v školskom roku 2015/2016				
	štátne JŠ	súkromné JŠ	spolu	žiaci ZŠ a SŠ (N)	žiaci ZŠ a SŠ (%)
Prešovský kraj	2 918	350	3 268	2 227	68,1
Trnavský kraj	391	137	528	292	55,3
Trenčiansky kraj	1228	0	1 228	664	54,1
Žilinský kraj	3 357	850	4 207	1 978	47,0
Košický kraj	2 627	153**	2 627	1 122	42,7
Banskobystrický kraj	270	1 081	1 351	562	41,6
Slovenská republika	15 741	5 405	21 146	8 184	38,7
Nitriansky kraj	268	611	879	319	36,3
Bratislavský kraj	4 682	2 223	6 905	1 020	14,8

* usporiadané zostupne podľa percentuálnej hodnoty podielu žiakov na celkovom počte poslucháčov jazykových škôl.
 **hodnota zodpovedá počtu poslucháčov navštevujúcich cirkevnú jazykovú školu v Košiciach

Tab. 2.2: Štruktúra poslucháčov jazykových kurzov v samosprávnych krajoch v školskom roku 2015/2016.

Napríklad, v Trenčianskom kraji je nulový počet poslucháčov súkromných jazykových škôl v sieti škôl a školských zariadení spôsobený tým, že v tomto kraji žiadna takáto škola nepôsobí. Naopak, v Banskobystrickom kraji pôsobia tri súkromné jazykové školy a štyri pridružené štátne jazykové školy (nie samostatné jazykové školy), čo sa prejavuje na výrazne vyššom počte poslucháčov v súkromných jazykových školách (1081 poslucháčov) ako v štátnych jazykových školách (270 poslucháčov) a to aj v cieľovej skupine žiakov ZŠ a SŠ. Podobný rozdiel môžeme vidieť aj v Nitrianskom kraji, kde 611 poslucháčov navštevuje 2 súkromné jazykové školy a 268 poslucháčov navštevuje štátnu jazykovú školu v Nitre.

Podiel žiakov na celkovom počte poslucháčov (štátnych aj súkromných jazykových škôl) sa pohybuje od 68,1% v Prešovskom samosprávnom kraji až po 14,8% v Bratislavskom samosprávnom kraji. Na úrovni Slovenskej republiky je podiel žiakov ZŠ a SŠ na celkovom počte poslucháčov 38,7% (8 184 poslucháčov). Pre ďalšie plánovanie rozvoja jazykového vzdelávania môže byť relevantné, že cieľová skupina žiakov ZŠ a SŠ tvorí viac ako 1/3 poslucháčov jazykových škôl a v štyroch samosprávnych krajoch tvorí približne polovicu. Vo vzťahu k celkovému počtu 256 963⁸ žiakov navštevujúcich všetky typy základných a stredných škôl na Slovensku môžeme konštatovať, že dodatočné jazykové vzdelávanie si navštevovaním škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení dopĺňa 8% žiakov.

⁸ CVTI SR. Školy, triedy, žiaci. In: Štatistická ročenka Školský rok 2015/2016. Bratislava, 2015.

Percentuálny podiel žiakov, navýšený o tých žiakov, ktorí si dopĺňajú jazykové vzdelanie na súkromných jazykových školách poskytujúcich špeciálne kurzy pre žiakov prvého stupňa, v centrách voľného času alebo kurzy pripravujúce na medzinárodné certifikáty a pod., je však pravdepodobne výrazne vyšší.

Najvyšší podiel žiakov na počte poslucháčov – 68,1% / 2 227 poslucháčov – navštevuje 3 jazykové školy v Prešovskom kraji. Z toho 2 918 poslucháčov navštevuje štátne jazykové školy. V porovnaní s Košickým krajom, ktorý ponúka približne rovnaký počet kurzov (graf 1.5) hoci má viac jazykových škôl, je táto hodnota vyššia o 25,4%. Najnižší podiel žiakov na celkovom počte poslucháčov – 14,8% / 1 022 poslucháčov – navštevuje 5 štátnych a súkromných jazykových škôl v Bratislavskom kraji. Výrazne nižšia hodnota pravdepodobne odzrkadľuje vysoký podiel študentov vysokých škôl a mladých pracujúcich, ktorí si rozširujú kvalifikáciu a pracujú na svojom kariérom raste. Taktiež je pravdepodobné, že rodičia žiakov majú viac možností a väčší rodinný rozpočet pre investovanie do jazykového vzdelávania na súkromných jazykových školách, ktoré nie sú zaradené v sieti škôl a školských zariadení.

Pre hlbšie pochopenie motivácie poslucháčov rozširovať si jazykové vzdelanie (lepšie osvojenie povinného cudzieho jazyka alebo ďalších cudzích jazykov) je potrebná analýza dát podľa vyučovaných jazykov, typov kurzov a jazykových úrovní. Tejto analýze sa venujeme v kapitole *Obsah a organizácia jazykového vzdelávania*.

1.4 Ďalšie subjekty jazykového vzdelávania na Slovensku

Jazykové školy zaradené v sieti škôl a školských zariadení sú len jednou skupinou poskytovateľov jazykového vzdelávania. Ich činnosť po odbornej a organizačnej stránke zastrešuje Asociácia verejných jazykových škôl, ktorá bola založená v roku 2013. Asociácia verejných jazykových škôl združuje, ako je to aj vyjadrené v názve asociácie, len jazykové školy zriadené samosprávnym krajom, prípadne obcou. Súkromné jazykové školy v sieti škôl a školských zariadení nemajú formálne zastúpenie.

Ďalšími významnými aktérmi sú stavovská organizácia Asociácia jazykových škôl na Slovensku (AJŠ SR), vydavateľstvá zamerané na odbornú jazykovú literatúru a kultúrne osvetové centrá, ktorých poslaním je propagovať kultúru a jazyk svojej krajiny v zahraničí, ako sú Britská rada, Goetheho inštitút, Francúzsky inštitút a ďalšie.

Asociácia jazykových škôl bola založená v septembri 2010 za účelom „vytvorenia platformy pre vzájomnú komunikáciu medzi subjektmi pôsobiacimi v oblasti jazykového

vzdelávania⁹ a zvyšovania kvality jazykového vzdelávania. Okrem orientácie na zlepšovanie podmienok na trhu v tejto oblasti si AJŠ SR stanovila aj ciele orientované na kvalitu a odbornosť. V stanovách uvádza medzi svojimi cieľmi napríklad „*standardizáciu noriem pre hodnotenie kvality poskytovaného jazykového vzdelávania na Slovenskom trhu, pôsobenie v prospech spoločných záujmov asociácie a zastupovanie spoločných záujmov členov voči tretím osobám, organizáciu a realizáciu školiacich kurzov, seminárov a konferencií za účelom výmeny skúseností a odborných materiálov, ako aj sledovanie a pripomienkovanie legislatívnych noriem týkajúcich sa jazykového vzdelávania.*“¹⁰ Členstvo súkromných jazykových škôl v AJŠ SR je podmienené splnením nasledovných podmienok:

- Internetová stránka obsahujúca kontaktné údaje, informácie o rozsahu a charaktere vyučovania a súlad uvedených informácií s realitou;
- Minimálny počet 5000 odučených vyučovacích hodín za posledných 12 mesiacov;
- Vypracovaný systém priebežnej vnútornej kontroly kvality vyučovacieho procesu (hospitácie učiteľov, spätná väzba);
- Vypracovaný systém vzdelávania lektorov, ktorý zodpovedá veľkosti školy (semináre, workshopy, konferencie a iné formy vzdelávania);
- Systém definovaných jazykových úrovní podľa SERR a rozdeľovací test v súlade s úrovňami;
- Knižnica a zázemie pre prácu lektorov primeranej veľkosti;
- Minimálne 75% celkovo odučených hodín kvalifikovanými lektormi za posledných 12 mesiacov;
- Akademické vedenie je garantované osobou, ktorá spĺňa kvalifikačné kritéria a má minimálne 5 rokov praxe v odbore¹¹.

Podľa formulovaných podmienok je hodnotenie AJŠ SR zamerané na viaceré stránky jazykovej školy: schopnosť efektívnej činnosti školy, záujem dosiahnuť a udržať si odborný štandard, záujem o aktuálne trendy v oblasti jazykového vzdelávania.

Medzi pravidelné činnosti AJŠ patrí organizácia konferencie ELT fórum v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a prezentácia

⁹ AJŠ SR. Stanovy občianskeho združenia podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Bratislava, 2010.

¹⁰ AJŠ SR. Stanovy občianskeho združenia podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Bratislava, 2010.

¹¹ AJŠ SR: Podmienky členstva. Dostupné na: <http://asociaciajs.sk/podmienky-clenstva>.

aktuálnych problémov jazykových škôl na konferenciách a pracovných stretnutiach pre učiteľov a vedecko-výskumných pracovníkov v oblasti vzdelávania cudzích jazykov.

Do odborného diskurzu jazykového vzdelávania vstupujú aj viaceré vydavateľstvá, ktoré v rámci vlastných kampaní organizujú vzdelávacie semináre pre učiteľov cudzích jazykov, poskytujú platformu pre ich komunikáciu a didaktické materiály.

Nemenej významnými aktérmi jazykového vzdelávania sú kultúrne inštitúcie cieľových krajín, ktoré poskytujú jazykové vzdelávanie v súlade so štandardmi daných krajín a rovnako sú testovacími centrami pre medzinárodne uznávané certifikáty ovládania cudzieho jazyka. Často sú sprostredkovateľmi vzdelávacích seminárov pre učiteľov cudzích jazykov, zahraničných jazykových pobytov alebo táborov.

Svoju cieľovú skupinu si v oblasti jazykového vzdelávania našli aj rôzne vzdelávacie inštitúcie, ktoré poskytujú e-learningové jazykové kurzy (pričom ich sídlo nemusí byť v rámci SR). Vzhľadom na trend digitalizácie vzdelávania by podporenie tejto formy vzdelávania aj v rámci činnosti jazykových škôl v sieti škôl a školských zariadení mohlo byť prínosom.

1.4.1 Spolupráca jazykových škôl s inými subjektmi v oblasti jazykového vzdelávania na Slovensku

Uvedení aktéri sa svojou činnosťou ovplyvňujú, motivujú a navzájom kooperujú. Samozrejme tým, že poskytujú podobné služby sú si zároveň konkurentmi, hlavne v prípade rovnakých cieľových skupín v stredne veľkých a malých mestách.

Vzájomná spolupráca štátnych jazykových škôl s inými subjektmi prináša pozitíva pre poslucháčov v podobe rozšírenej ponuky kurzov, kvalifikácií, služieb a kontaktu so živým jazykom a v konečnom dôsledku tak podporuje rozvoj samotnej jazykovej školy. Z uvedených dôvodov nás zaujímala forma aj rozsah spolupráce. Vzhľadom na to, že výkazy CVTI SR formu inej činnosti a spolupráce nezisťujú, získavali sme informácie prostredníctvom dotazníka *Profil jazykovej školy*. Z celkového počtu 41 škôl odpovedalo na túto otázku len 24 z nich. Z toho bolo 22 štátnych škôl a 2 súkromné. Obe súkromné školy uvádzali pomerne rozsiahly zoznam spolupráce vrátane sprostredkovania administrácie medzinárodných jazykových skúšok. Výhody spolupráce využívajú aj viaceré štátne jazykové školy (tab. 2.3).

Počet škôl, ktoré:	
poskytli informáciu o spolupráci	24
spolupracujú s inou organizáciou	14
administrujú medzinárodné jazykové skúšky: <ul style="list-style-type: none"> • CELA (Cambridge English Language Assessment) • TOEFL (Test of English as a Foreign Language) • ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages) • YLE (Cambridge English: Young Learners – Starters/Movers/Flyers) • The Goethe-Zertifikat • ÖSD (Österreichisches Sprachdiplom Deutsch) • City & Guilds 	5

Tab. 2.3: Prehľad spolupráce škôl s inými aktérmi jazykového vzdelávania – sonda.

Spolupráca jazykových škôl s inými organizáciami je obojsmerná. Jazykové školy pôsobia ako poskytovateľ služieb (pre iné vzdelávacie organizácie – napríklad univerzity, ktoré zrušili svoje katedry cudzích jazykov, resp. potrebujú zastrešiť intenzívne jazykové vzdelávanie v rámci vzdelávacích programov), ako prijímateľ služieb (akreditované vzdelávania pedagogických zamestnancov, kurzy pre poslucháčov, sponzorské dary) a zároveň vznikajú rôzne formy partnerstiev medzi školami alebo organizáciami (testovacie centrá, sprostredkovanie jazykových pobytov, organizácia súťaží a pod.). Vzhľadom na menšiu vzorku jazykových škôl nie je možné vyhodnotiť aký podiel škôl rozširuje svoju činnosť aj formou spolupráce.

Typ organizácie / názov organizácie	Forma spolupráce
Univerzity a akademické pracoviská	<ul style="list-style-type: none"> • poskytovateľ služieb – skúšky pre zahraničných študentov; • jazykové poradenstvo – uplatnenie na trhu práce; • vzdelávanie a školenia učiteľov;
AJŠ SR	pôsobenie ako člen AJŠ SR (2 školy)
Inštitúty krajín cieľových jazykov <ul style="list-style-type: none"> • Goetheho Inštitút • Francúzsky inštitút • Britská rada Slovensko • Ruský inštitút • veľvyslanectvá 	<ul style="list-style-type: none"> • vzdelávanie a školenia učiteľov a examinátorov; • štipendiá pre poslucháčov; • testovacie centrum; • konverzačné kurzy/semináre; • jazykové pobyty;
Cambridge English Language Assessment	vzdelávanie a školenia učiteľov a examinátorov;
Institut für Interkulturelle Kommunikation, Nemecko	<ul style="list-style-type: none"> • projektová spolupráca; • metodika vzdelávania cudzincov;
Metodicko-pedagogické centrum	vzdelávanie učiteľov;
Vydavateľstvá	vzdelávanie a školenia učiteľov;
Iné jazykové školy	<ul style="list-style-type: none"> • partnerstvo pri realizácii štátnych jazykových skúšok využívajú školy bez licencie; • partnerstvo pri organizácii kurzov a odbornom raste pedagogických zamestnancov;
Stredné a základné školy (iné ako pridružené školy)	<ul style="list-style-type: none"> • projektová spolupráca; • príprava na štátne jazykové skúšky, • jazykové poradenstvo; • príprava na maturitné skúšky;
Iné subjekty: <ul style="list-style-type: none"> • Kníhkupectvá • Knižnice • Lokálne vzdelávacie inštitúcie • AIESEC 	<ul style="list-style-type: none"> • sponzorské dary (zľavy učebníc); • verejné podujatia zamerané na propagáciu kultúry, literatúry; • poznávacie a jazykové pobyty/zájazdy.

Tab. 2.4: Prehľad činností a spolupracujúcich subjektov s jazykovými školami.

1.5 Zhrnutie

Za účelom oboznámenia sa so základnými informáciami o vzdelávaní v jazykových školách, ktoré sú zaradené v sieti škôl a školských zariadení, sme spracovali dostupné dáta zo štatistických výkazov CVTI SR o počte a zložení jazykových škôl, ako aj o počte a zložení poslucháčov jazykových škôl. Predstavený vývoj početnosti a zloženia jazykových škôl

a poslucháčov nám poskytuje východisko pre podrobnejšie vyhodnotenie jednotlivých oblastí výchovno-vzdelávacej činnosti jazykových škôl.

Keďže jazykové školy v sieti škôl a školských zariadení tvoria len malú časť poskytovateľov jazykového vzdelávania, nemožno zistenia interpretovať v kontexte celkového vývoja v tejto oblasti, napr. záujmu o jazykové vzdelávanie vo všeobecnosti, pomer štátnych a súkromných subjektov na celom trhu jazykového vzdelávania. Pre potreby takejto analýzy by bolo potrebné získať informácie o všetkých poskytovateľoch. Získané dáta a ich analýza by mohla byť prínosná pre vyhodnotenie dopytu po jazykovom vzdelávaní v rôznych vekových skupinách a porovnanie vývoja tohto dopytu vzhľadom na reformu jazykového vzdelávania na základných a stredných školách, ako aj vo vzťahu k trhu práce.

Pôsobenie jazykových škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení sa vyvíjalo nasledovne:

- Od roku 1995 do súčasnosti počet jazykových škôl kolísavo stúpa a klesá, výrazný nárast aj pokles v počte škôl sa líši v závislosti od zriaďovateľa. Celkový počet jazykových škôl k školskému roku 2015/2016 je 41 v porovnaní so školským rokom 1995/1996, kedy pôsobilo 17 jazykových škôl môžeme sledovať jednoznačný nárast. Najvýznamnejší nárast zaznamenávame pri súkromných jazykových školách, keďže do roku 1995 nepôsobila žiadna súkromná jazyková škola (súkromná jazyková škola mohla byť zaradená do siete až od roku 1996 podľa vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 44/1996 Z. z. o jazykových školách a štátnych jazykových školách a o štátnych jazykových skúškach) a v súčasnosti je v sieti škôl a školských zariadení zaradených 13 súkromných jazykových škôl. Zo štátnych jazykových škôl zaznamenávame nárast len v skupine pridružených jazykových škôl, ktoré pôsobia pri ZŠ alebo SŠ. V školskom roku 2015/2016 pôsobilo 17 pridružených jazykových škôl a 10 samostatne pôsobiacich štátnych škôl.
- V každom samosprávnom kraji pôsobí aspoň 1 jazyková škola zaradená v sieti škôl a školských zariadení. Medzi samosprávnymi kraji sme zaznamenali výrazné rozdiely v zložení a veľkosti jazykových škôl. (pozri graf 2.3 a graf 2.4).
- Žiaci základných a stredných škôl tvoria 38,7% poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov jazykových škôl v sieti škôl a školských zariadení. Medzi jednotlivými samosprávnymi kraji sa podiel žiakov výrazne odlišuje, vzhľadom na to, že nejde o podiel žiakov na všetkých jazykových kurzoch, nie je možná všeobecná interpretácia.

- Jazykových školy prejavujú záujem o spoluprácu s inými subjektmi za účelom rozšírenia a skvalitnenia svojich služieb a prehĺbenia kvalifikácie pedagogických zamestnancov.
- Súkromné jazykové školy nezaradené v sieti škôl a školských zariadení a rovnako aj štátne školy zaradené v sieti škôl a školských zariadení majú svoju profesijnú organizáciu. Chýba však organizácia, ktorá by rovnocenne zastupovala záujmy všetkých jazykových škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení.

2 Organizácia a obsah jazykového vzdelávania

V nadväznosti na predchádzajúcu kapitolu, v ktorej uvádzame dáta o všeobecnom vývoji vzdelávania v jazykových školách, venujeme pozornosť súčasným podmienkam organizácie výchovno-vzdelávacej činnosti jazykových škôl. Pre vyhodnotenie podmienok organizácie výchovno-vzdelávacej činnosti je potrebná analýza legislatívy, dát o vyučovaných jazykoch, typoch jazykových kurzov na jednotlivých stupňoch vzdelávania a hodinovej dotácii jazykových kurzov.

2.1 Legislatíva a pedagogické dokumenty

Poskytovanie jazykového vzdelávania je upravené vo vyhláške o jazykovej škole, ktorá upravuje:

- spôsob organizácie v § 2;
- organizáciu štúdia v § 3;
 - minimálny a maximálny počet poslucháčov v jednom kurze;
 - typy kurzov a hodinovú dotáciu pre typy kurzov;
- obsah kurzov – stupne jazykového vzdelávania, ich nadväznosť na Spoločný európsky referenčný rámec v § 4;
- spôsob prijímania poslucháčov v § 5;
- hodnotenie študijných výsledkov v § 6;
- štátne jazykové skúšky, spôsob administrácie, obsah aj formu v § 7 - § 12, Prílohe – Skúšobný poriadok.

V súvislosti so skúmaním podmienok činnosti jazykových škôl je potrebné venovať sa bližšie predovšetkým § 3 a § 4 vyššie uvedenej vyhlášky o jazykovej škole, teda úpravám organizácie štúdia a obsahu kurzov. Vyhláška o jazykovej škole stanovuje počet poslucháčov v kurze formuláciou „V kurze môže byť najmenej 12 poslucháčov a najviac 20 poslucháčov.“ Ďalej upravuje možnosť zrušiť kurz po ukončení školského roka, ak v ročníku klesne počet poslucháčov pod 10. Podobne upravuje aj počty poslucháčov v kurzoch orientálnych a menej rozšírených jazykov, pričom prihliada na špecifické podmienky. Minimálny počet je 6 poslucháčov v prvom ročníku, 5 v nasledujúcich ročníkoch. Riaditeľ môže zrušiť kurz, ak je v kurze menej ako 3 poslucháči. Vyhláška o jazykovej škole bližšie nedefinuje aké jazyky možno považovať za menej rozšírené, teda či ide o jazyky menej rozšírené na slovenských

školách (kde by sme mohli zaradiť aj francúzsky či španielsky jazyk, alebo jazyky, ktoré sa na stredných školách vôbec nevyučujú, a pod.). Vyhláška o jazykovej škole ďalej nestanovuje, ktorá z týchto možností platí pre kurz slovenského jazyka ako cudzieho jazyka. Slovenský jazyk ako cudzí jazyk nie je spomínaný ani v žiadnej inej časti vyhlášky.

Ďalej §3 upravuje aké typy kurzov môže poskytovať škola zriadená obcou (ako samostatná právnická osoba alebo ako súčasť ZŠ) a škola zriadená samosprávnym krajom. Školy zriadené obcou by podľa vyhlášky o jazykovej škole mali poskytovať len kurzy (základný, konverzačný, špeciálny) na úrovni základov všeobecného jazyka. Školy zriadené samosprávnym krajom môžu poskytovať kurzy na všetkých jazykových úrovniach.

Vyhláška o jazykovej škole upravuje hodinovú dotáciu podľa typov kurzov nasledovne:

Typ kurzu	Stupeň jazykového vzdelávania	Výstupná jazyková úroveň podľa SERR	Počet vyučovacích hodín
Základný	Primárne	A2.2	210 – 420
Stredný	Sekundárne nižšie	B2.1	210 – 280
Vyšší	Sekundárne vyššie	C1.2	210 – 315
Konverzačný – základný	Primárne	A2.2	280 – 315
Konverzačný – stredný	Sekundárne nižšie	B2.1	140 – 280
Konverzačný – vyšší	Sekundárne vyššie	C1.2	140 – 280
Špecializovaný kurz – prípravný na štátne jazykové skúšky (ŠJS)	Postsekundárne	Podľa skúšky (B2.2 – C2.2+)	105 – 140
Špecializovaný kurz – absolventi SŠ	Sekundárne nižšie a vyššie	Bez určenia	420 – 875
Špeciálny kurz	Všetky stupne	Bez určenia	Bez určenia
Kurz diaľkového štúdia	Bez určenia	Bez určenia	4 hod/ mesačne

Tab. 3.1: Typy kurzov, ich hodinová dotácia a rozčlenenie do stupňov vzdelávania podľa vyhlášky o jazykovej škole.

Vyššia dotácia pre základné kurzy vychádza z predpokladu, že tento typ kurzov navštevujú aj žiaci základných škôl, alebo seniori pre ktorých môže byť kurz naplánovaný ako 4-ročný s týždennou dotáciou 3 hodiny. Špeciálny kurz má umožniť škole a zriaďovateľovi prispôsobiť ponuku kurzov potrebám daného regiónu a potrebám pracovného trhu. Kurz diaľkového štúdia má umožniť poslucháčom doplniť si jazykové vzdelanie bez potreby pravidelného dochádzania na hodiny v jazykových školách.

Vyhláška o jazykovej škole ďalej stanovuje rozčlenenie jazykového vzdelávania na štyri stupne: primárne jazykové vzdelávanie, sekundárne nižšie, sekundárne vyššie a post-sekundárne jazykové vzdelávanie. Ako môžeme vidieť v tab. 3.1, na kurzy všeobecného jazyka je možné nadviazať konverzačným kurzom na prvých troch stupňoch vzdelávania. Post-sekundárne vzdelávanie je zamerané na získanie dokladu o dosiahnutom vzdelaní a k absolvovaniu jazykových skúšok.

Hodinová dotácia a rozčlenenie stupňov vzdelávania sú špecifikované aj v *Štátnom vzdelávacom programe pre jazykové školy* (2008) v časti Rámcový učebný plán pre kurzy jazykovej školy (RUP). V plánovanej hodinovej dotácii je nesúlad medzi Štátnym vzdelávacím programom a vyhláškou o jazykovej škole v nasledovných bodoch:

- **Konverzačné kurzy** sú v RUP plánované vždy na 1 rok v rozsahu 105 – 140 hodín. Vyhláška o jazykovej škole predpokladá plánovanie základného konverzačného kurzu minimálne na dva roky v rozsahu 140 hodín ročne. Vyhláška o jazykovej škole predpokladá plánovanie stredného a vyššieho konverzačného kurzu na 1 až dva roky v rozsahu minimálne 140 hodín ročne.
- **Stredný kurz** je v RUP plánovaný aj vo variante 3 ročníkov po 105 hodín ročne (pre kurz všeobecného orientálneho jazyka a seniorské kurzy). Vo vyhláške (článok 4, ods. b) chýba časť „ak je ustanovené vzdelávacím programom 315 hodín“ tak, ako je to špecifikované pre vyšší kurz (článok 4, ods. c).
- **Denný špecializovaný kurz pre absolventov stredných škôl** je v RUP plánovaný na jeden školský rok v dotácii 420 – 875 (v zhode s vyhláškou o jazykovej škole). Vyhláška o jazykovej škole nešpecifikuje počet rokov takéhoto kurzu ani špeciálne kritériá otvorenia tohto typu kurzu (12 až 20 hodín týždenne).

Rámcový učebný plán člení kurzy podľa cieľovej skupiny (odporúča hodinovú dotáciu pre žiacke a seniorské kurzy) a podľa zamerania jazyka (všeobecný, profesijne zameraný, orientálny) s cieľom zohľadniť špecifiká pri plánovaní potrebného minimálneho počtu hodín na osvojenie jazyka na danej jazykovej úrovni. Uvedené členenie, ako aj odporúčanú hodinovú dotáciu je potrebné prehodnotiť vzhľadom na súčasné poznatky v oblasti jazykového vzdelávania (napr. konverzačné kurzy), ako aj vzhľadom na aktuálne spoločenské požiadavky. Určitým východiskom vyhodnotenia či je platný Rámcový učebný plán vyhovujúci, je aj analýza poskytovaných jazykových kurzov, ktorú predkladáme v časti

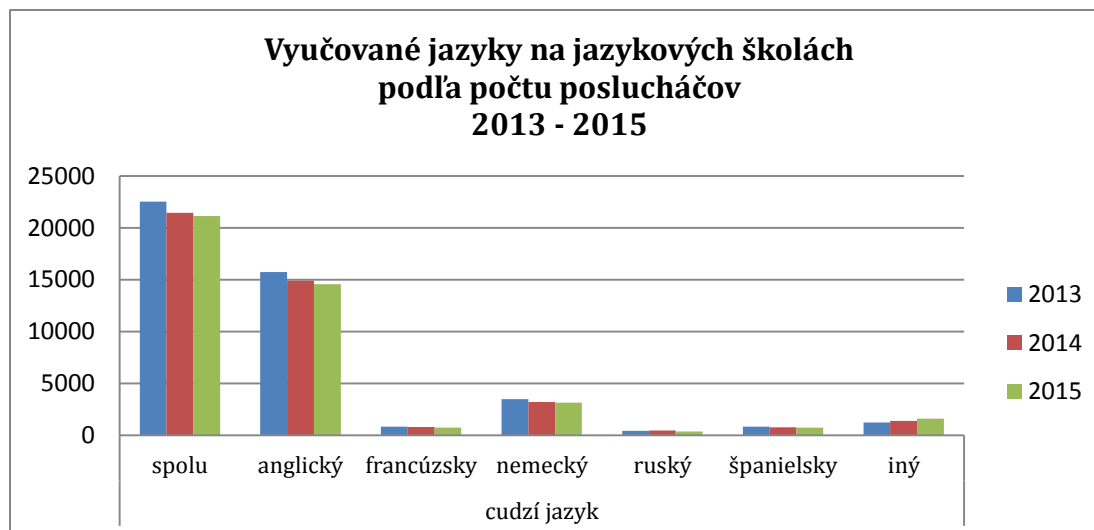
2.2 *Poskytované jazykové kurzy*. Návrhy opatrení k obsahu a rozsahu jazykového vzdelávania a jeho úprave v legislatívnych a pedagogických dokumentoch súhrne formulujeme v časti 2.4 *Zistenia a návrhy opatrení pre oblasť organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu jazykových škôl*.

2.2 Poskytované jazykové kurzy

Jazykové kurzy poskytované školami v sieti škôl a školských zariadení sme vyhodnocovali podľa vyučovaného jazyka a typu kurzov (na základe členenia vo vyhláške o jazykovej škole a v ŠVP pre jazykové školy). Okrem základných parametrov, akými sú počet kurzov a počet poslucháčov, sme pri vyhodnocovaní sledovali aj preferovanú hodinovú dotáciu pre dané typy kurzov, deklarovánú jazykovú úroveň kurzov (napr. pri špeciálnych kurzoch a pod.) a používané učebné pomôcky. Keďže štatistické výkazy CVTI SR neobsahujú tieto parametre, získali sme ich vlastným dotazníkom, na ktorý reagovala len časť oslovených jazykových škôl. Preto počty škôl preferujúce určité typy kurzov a ich hodinovú dotáciu nezodpovedajú celkovému počtu jazykových škôl v sieti škôl a školských zariadení. Ukazujú však do akej miery zodpovedajú záväzné dokumenty potrebám a praxi jazykových škôl.

2.2.1 Vyučované jazyky

Jednoznačne najpočetnejšie zastúpenie má vyučovanie anglického jazyka, kde sa počet poslucháčov v školských rokoch 2013/2014 až 2015/2016 pohybuje okolo 15 000. Druhým najčastejšie zvoleným kurzom je nemecký jazyk. Francúzsky a španielsky jazyk majú hodnoty nad 700 poslucháčov a ruský jazyk navštevovalo viac ako 300 poslucháčov. Keďže ďalšie jazyky podľa *Časového radu* CVTI SR nesledujeme, sú zahrnuté pod označením iný jazyk. V tejto kategórii sa nachádzajú napríklad taliansky jazyk, škandinávске jazyky, arabský jazyk, orientálne jazyky a slovenský jazyk ako cudzí jazyk. Práve táto kategória jazykov má stúpajúci trend – z pôvodných 1200 poslucháčov v školskom roku 2013/2014 na 1500 poslucháčov v školskom roku 2015/2016.

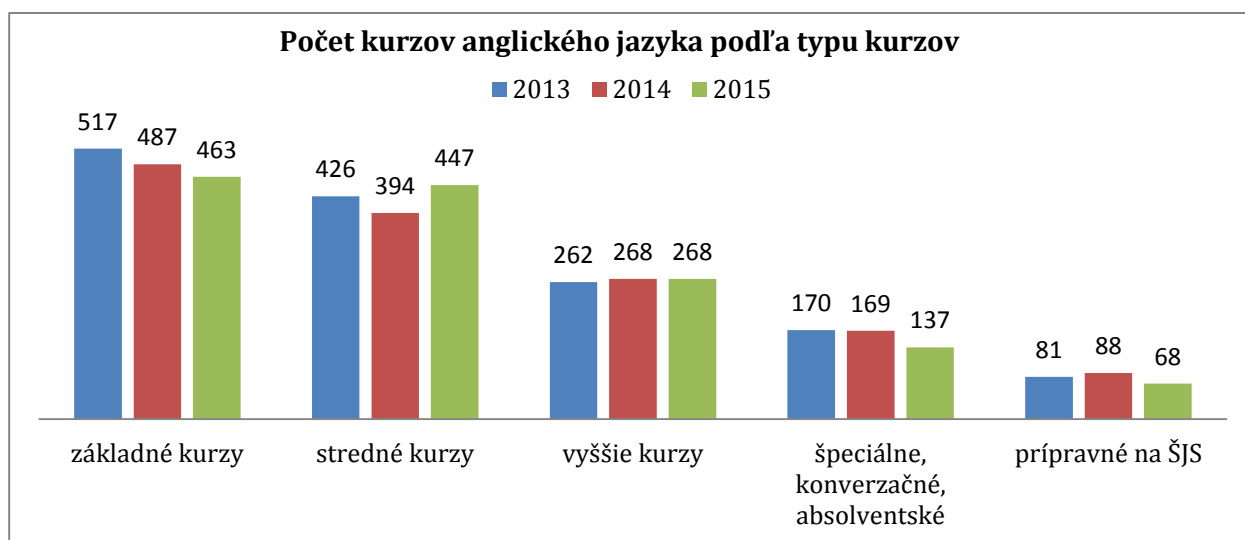
Graf 3.2: Porovnanie počtu poslucháčov navštevujúcich kurzy cudzích jazykov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016¹².

Oblúbenosť jazykov je približne v tom istom pomere, v akom si žiaci osvojujú jazyky na základných a stredných školách – tzn. jednoznačná preferencia anglického jazyka, výrazne nižší, ale stále významný záujem o nemecký jazyk a veľmi nízke hodnoty pre ruský, francúzsky a španielsky jazyk. Vzhľadom na implementovanie Štátneho vzdelávacieho programu a stabilizovanú formu maturitnej skúšky nás bude zaujímať zloženie poslucháčov kurzov anglického a nemeckého jazyka, ako aj preferencia typov kurzov v týchto jazykoch. Výučba anglického aj nemeckého jazyka je bežne dostupná v rámci základného, nižšieho stredného a vyššieho stredného vzdelávania. Preto by sme mohli očakávať, že žiaci ZŠ a SŠ nebudú mať potrebu dopĺňať si vzdelanie práve z týchto dvoch jazykov.

Anglický jazyk

V krátkodobom vývoji od roku 2013 do roku 2015 je možné sledovať pokles v počte poskytovaných kurzov základov jazyka (výstupná jazyková úroveň A2). Pri ostatných typoch kurzov sa klesajúci trend neprejavuje. Počet poskytovaných stredných kurzov v sledovaných rokoch kolíše okolo hodnoty 400 kurzov, pričom v školskom roku 2015/2016 bolo otvorených až 447 stredných kurzov čo je porovnateľná hodnota s počtom základných kurzov (463). Počet poskytovaných vyšších kurzov anglického jazyka bol v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016 približne rovnaký, v školskom roku 2015/2016 bolo otvorených 268 vyšších kurzov. V školskom roku poskytovali školy 137 špeciálnych, konverzačných a absolventských kurzov a 68 prípravných kurzov na štátne skúšky z anglického jazyka (graf. 3.3).

¹² CVTI SR. *Časový rad – jazykové školy*. Bratislava, 2015.

Graf 3.3: Prehľad vývoja počtu kurzov anglického jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016 .

Anglický jazyk je najčastejšie vyučovaným cudzím jazykom na základných a stredných školách. Od školského roku 2008/2009 je najčastejším prvým povinným cudzím jazykom a od školského roku 2015/2016 je jediným povinným cudzím jazykom pre žiakov na základných školách, ktorí sa vzdelávajú podľa inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu. Sledovali sme preto podiel žiakov ZŠ a SŠ na celkovom počte poslucháčov kurzov anglického jazyka typu základný, stredný a vyšší kurz¹³. Žiaci tvorili takmer 55% poslucháčov základných až vyšších kurzov. Najväčší podiel tvorili žiaci v základných kurzoch (66% poslucháčov) a najmenší podiel vo vyšších kurzoch (41% poslucháčov) (tab. 3.2).

Z 24 škôl, ktoré reagovali na náš prieskum ponúka 10 škôl aj špecializované kurzy, ktoré sú určené len pre žiakov základných a stredných škôl. Z toho šesť škôl realizuje prípravné kurzy na maturitnú skúšku, ktoré v školskom roku 2015/2016 navštevovalo 80 žiakov a šesť škôl realizovalo rôzne typy juniorských kurzov pre 128 žiakov. Len na týchto desiatich školách v rámci špecializovaných kurzov, ktoré sú zamerané práve na túto cieľovú skupinu navštevovalo iné ako všeobecné kurzy 208 žiakov. Okrem týchto kurzov, sú žiaci stredných škôl uvádzaní ako cieľová skupina pri konverzačných kurzoch (základné až vyššie), ako aj pri prípravných kurzoch na štátne jazykové skúšky. Preto je pravdepodobné, že podiel žiakov v skupine poslucháčov kurzov anglického jazyka je výrazne väčší než ukazujú hodnoty v štatistických výkazoch CVTI SR, keďže pri špeciálnych a iných typoch kurzov nesleduje počet žiakov ZŠ a SŠ medzi poslucháčmi.

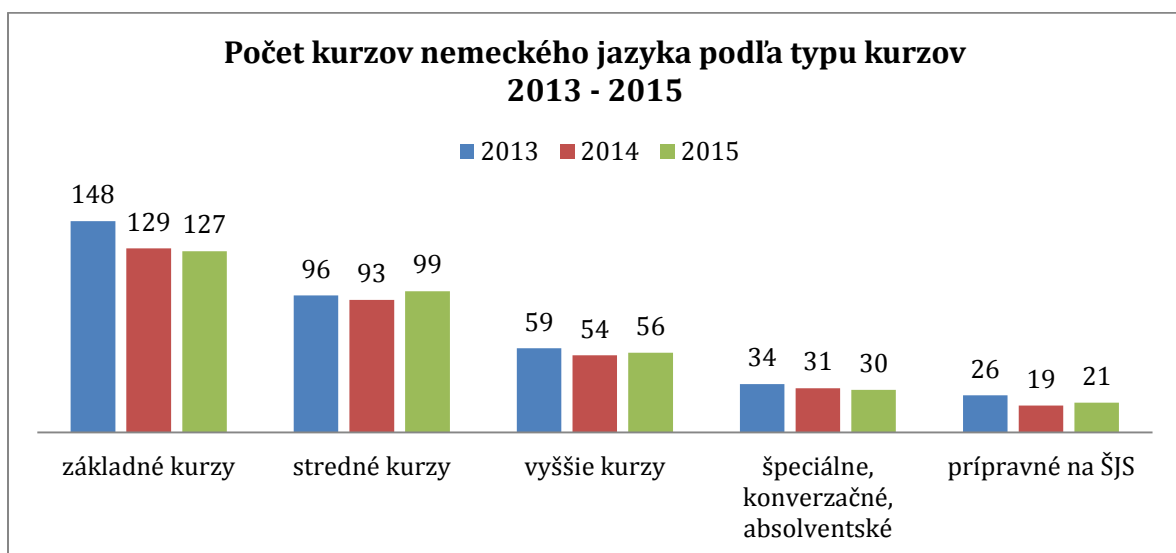
¹³ Výkaz o jazykovej škole CVTI SR sleduje cieľovú skupinu žiakov ZŠ a SŠ len pri týchto troch typoch kurzov.

Kurzy anglického jazyka (2015/2016)	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ	% žiakov
základný kurz A2	5 493	3 663	66,68
stredný kurz B1	4 411	2 035	46,13
vyšší kurz B2	2 377	994	41,82
Spolu	12 281	6 692	54,49

Tab. 3.2: Podiel žiakov na počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov anglického jazyka v školskom roku 2015/2016.

Nemecký jazyk

V období predchádzajúcich troch rokov môžeme sledovať pokles počtu základných kurzov (výraznejší pokles o 20 kurzov nastal v školskom roku 2014/2015), mierny nárast stredných kurzov a pomerne stabilný počet vyšších kurzov.

Graf 3.4: Prehľad vývoja počtu kurzov nemeckého jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016¹⁴.

Podiel žiakov na celkovom počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov nemeckého jazyka je nižší ako v prípade anglického jazyka – okolo 30%. Najvyšší podiel majú žiaci na vyšších kurzoch (36%), nie na základných kurzoch ako bolo zistené pri kurzoch anglického jazyka.

Kurzy nemeckého jazyka (2015/2016)	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ	% žiakov
základný kurz A2	1 418	460	32,44
stredný kurz B1	808	204	25,25
vyšší kurz B2	469	171	36,46
Spolu	2 695	835	30,98

Tab. 3.3 Podiel žiakov na počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov nemeckého jazyka v školskom roku 2015/2016¹⁵.

¹⁴ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

Nižší počet maturantov z nemeckého jazyka a uprednostňovanie anglického jazyka na základných školách sa prejavuje aj menej rozšírenými špecializovanými kurzami pre cieľovú skupinu žiakov základných a stredných škôl čomu nasvedčujú vyplnené profily kurzov. Iba jedna škola z 24 škôl, ktoré zaslali vyplnené profily kurzov, udáva špecializovaný kurz pre žiakov ZŠ a SŠ a to prípravný kurz na maturitnú skúšku.

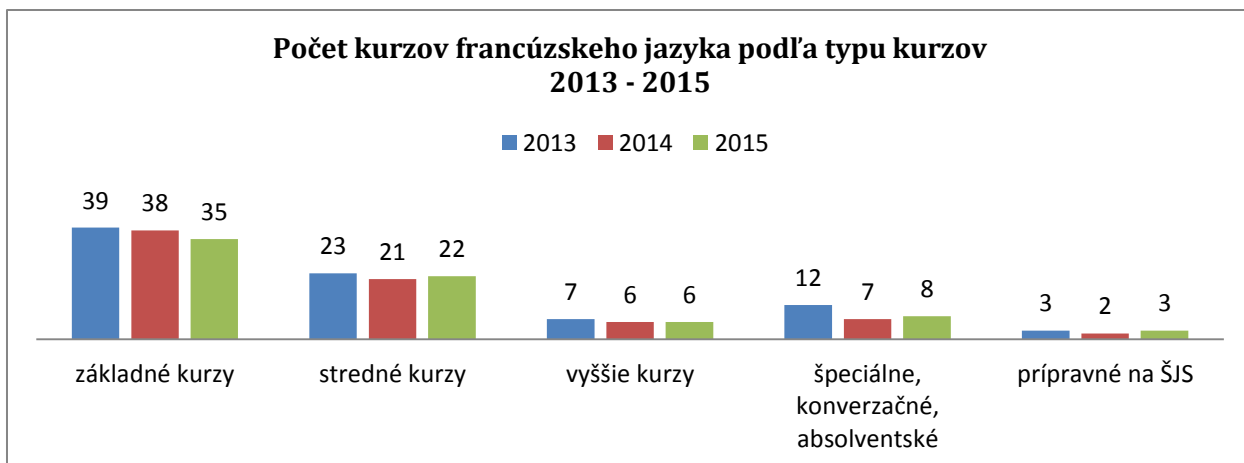
Pomer medzi anglickým a nemeckým jazykom odzrkadľuje voľbu cudzieho jazyka na základných a stredných školách, čo naznačuje, že žiaci si dopĺňajú jazykové vzdelanie z toho jazyka, ktorý študujú aj na ZŠ alebo SŠ. Voľba druhého alebo tretieho cudzieho jazyka sa výrazne neprejavuje.

Francúzsky, španielsky a taliansky jazyk

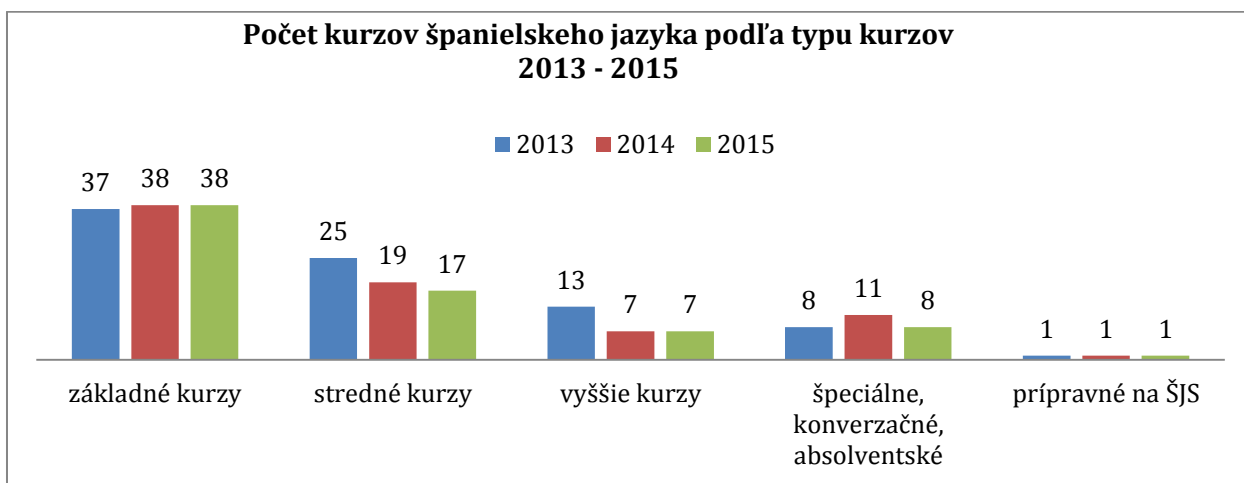
V skupine románskych jazykov najpočetnejšie základné kurzy (v školskom roku 2015/2016: francúzsky jazyk 35 kurzov, španielsky jazyk 38 kurzov, taliansky jazyk 20 kurzov) a stredné kurzy. Počet otvorených vyšších kurzov francúzskeho a španielskeho jazyka sa pohyboval od 6 po 13 kurzov, v prípade talianskeho jazyka boli otvorené najviac 3 vyššie kurzy. Pri takto nízkych hodnotách nemôžeme vyhodnocovať trendy poklesu či nárastu, keďže aj jeden či dva novo otvorené kurzy významne zmenia krivku. Podobne nízke hodnoty môžeme sledovať aj v prípade špeciálnych a konverzačných kurzov.

Prípravné kurzy na štátnu jazykovú skúšku sú ojedinelé, v rokoch 2013 – 2015 bol otvorený vždy aspoň jeden prípravný kurz na štátnu jazykovú skúšku z každého jazyka (grafy 3.5 – 3.7). V prípade španielskeho jazyka otvorila prípravný kurz počas všetkých troch rokov tá istá jazyková škola, v prípade talianskeho jazyka otvorila prípravný kurz v každom z uvedených rokov iná jazyková škola.

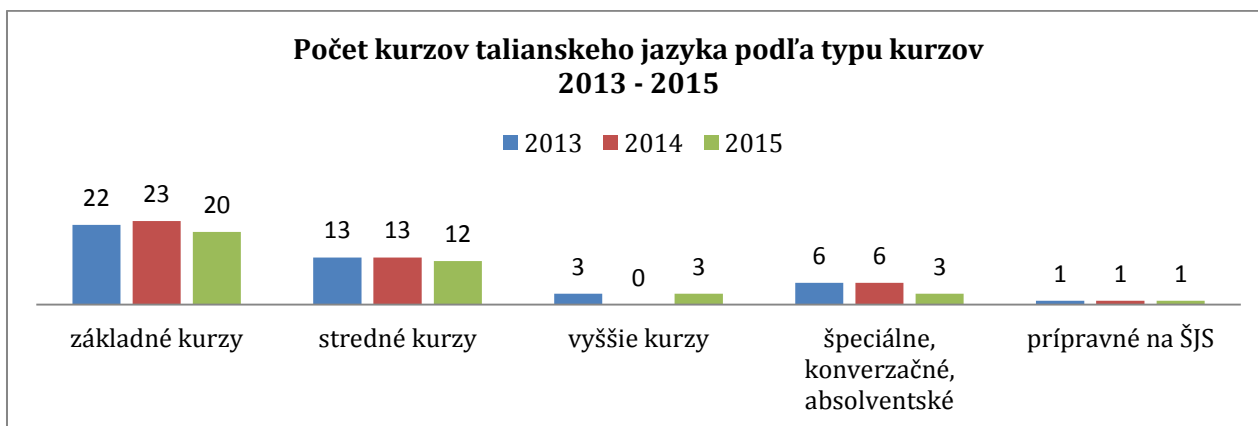
¹⁵ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

Graf 3.5: Prehľad vývoja počtu kurzov francúzskeho jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016¹⁶.

Graf 3.6: Prehľad vývoja počtu kurzov španielskeho jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016¹⁷.

Graf 3.7: Prehľad vývoja počtu kurzov španielskeho jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016¹⁸.

Z uvedených troch jazykov dosahuje najvyšší počet poslucháčov aj kurzov francúzsky jazyk. Kurzy všeobecného jazyka (základný až vyšší kurz) v školskom roku 2015/2016 navštevovalo 654 poslucháčov, z toho 276 žiakov základných a stredných škôl, ktorí tak

¹⁶ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

¹⁷ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

¹⁸ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

tvorili 42% z celkového počtu poslucháčov. Pri španielskom a talianskom jazyku podiel žiakov v skupine poslucháčov významne klesal a môžeme konštatovať, že žiaci základných a stredných škôl netvorili významnú cieľovú skupinu pre španielsky a taliansky jazyk.

Kurzy francúzskeho jazyka	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ	% žiakov
základný kurz A2	372	161	43,28
stredný kurz B1	224	93	41,52
vyšší kurz B2	58	22	37,93
Spolu	654	276	42,20
Kurzy španielskeho jazyka			
základný kurz A2	385	133	34,55
stredný kurz B1	185	41	22,16
vyšší kurz B2	71	9	12,68
Spolu	641	183	28,55
Kurzy talianskeho jazyka			
základný kurz A2	184	28	15,22
stredný kurz B1	134	11	8,21
vyšší kurz B2	22	0	0,00
Spolu	340	39	11,47

Tab. 3.4: Podiel žiakov na počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov francúzskeho, španielskeho a talianskeho jazyka v školskom roku 2015/2016¹⁹.

Nízky počet poslucháčov a kurzov súvisí aj s podmienkou minimálneho počtu žiakov na otvorenie kurzu. Nedostatočný záujem vzhľadom na podmienku otvorenia kurzu môže viesť k celkovému zrušeniu resp. neotvoreniu kurzu, tzn. počet poslucháčov otvorených kurzov je nižší ako záujemcov o kurz. Kurzy talianskeho jazyka ponúkalo v období 2013 – 2015 16 škôl (8 štátnych a 8 súkromných). V roku 2015 to bolo už len 12 jazykových škôl, v ôsmich samosprávnych krajoch, z toho 6 škôl štátnych a 6 súkromných. Pri celkovom počte 184 poslucháčov v dvadsiatich základných kurzoch bol v školskom roku 2015/2016 priemerný počet žiakov na kurz 9,2. Keďže základný kurz má minimálne 2 ročníky, počet žiakov v skupine je ešte nižší.

Vzhľadom na túto nízku hodnotu nás zaujímalo koľko škôl kurzy po jednom roku zrušilo kvôli nízkemu počtu žiakov, koľko škôl pokračovalo v kurze aj pri hodnote nižšej ako je 10 žiakov a koľko škôl udržalo takýto kurz v priebehu troch rokov. Napriek tomu, že zmien v podobe neotvorenia/zrušenia kurzu bolo v tomto období viacero, len pri dvoch základných a jednom strednom kurze môžeme predpokladať, že dôvodom bol nízky počet poslucháčov. Naopak, viaceré školy sa usilujú o udržanie otvoreného kurzu napriek nízkym počtom

¹⁹ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

uchádzačov a z dvanástich škôl, ktoré poskytovali kurz talianskeho jazyka aj v roku 2015, je 8 z nich stabilným poskytovateľom tohto jazyka.

Kurzy talianskeho jazyka	poslucháči / kurzy	Priem. počet poslucháčov v kurze	Školy, ktoré ...		
			zrušili kurz pre nízky počet poslucháčov	udržali kurz aj pri počte <10	poskytovali kurz kontinuálne v 2013/2015
Základný kurz	184/20	9,2	2	7	8
Stredný kurz	134/12	11	1	1	8
Vyšší kurz	22/3	7,3	0	3	0

Tab. 3.5 Vplyv počtu poslucháčov kurzov talianskeho jazyka na ich zrušenie v školskom roku 2015/2016²⁰.

Snahu škôl rozšíriť svoju ponuku o tieto tri jazyky ilustruje aj porovnanie medzi ponúkanými kurzami na webových stránkach škôl a počtom škôl, ktoré kurzy reálne poskytujú. Analýza zverejnených ponúk kurzov štátnych škôl ukazuje, že 18 škôl ponúka kurzy z jedného alebo viacerých jazykov zo skupiny francúzština, španielčina, taliančina. Na základe spracovania profilov kurzov, ako aj dát zistených CVTI SR v školskom roku 2015/2016 poskytovalo kurzy jedného alebo viacerých románskych jazykov 13 štátnych škôl.

Z vyššie uvedeného porovnania a prehľadu ukončenia alebo pokračovania kurzov talianskeho jazyka je zrejmé, že viaceré jazykové školy v sieti škôl a školských zariadení zápasia s viacerými faktormi sťažujúcimi poskytovanie týchto jazykov, pričom nízky počet žiakov je len jedným z nich. Ďalšími faktormi môže byť napríklad nedostatok kvalifikovaných pedagógov, neatraktívne podmienky a nízky úväzok pre pedagógov.

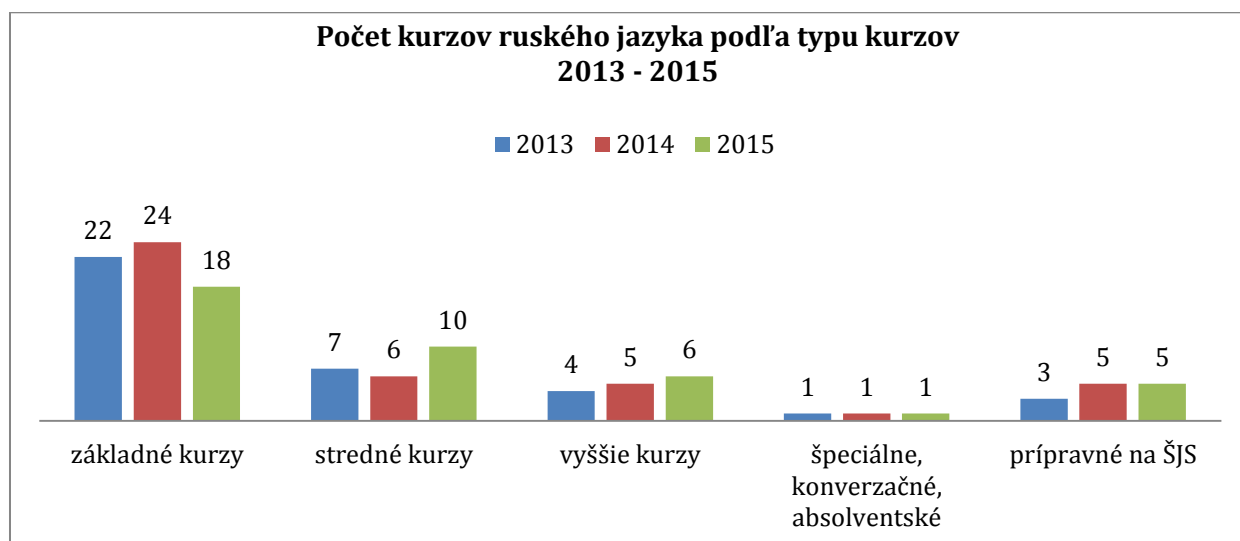
Ruský jazyk

Ruský jazyk je na jazykových školách vyučovaný v menšej miere ako francúzsky či nemecký jazyk. Celkový počet poslucháčov ruského jazyka v školskom roku 2015/2016 bol 367 a francúzskeho jazyka 746. V prípade ruského jazyka sa nízka početnosť kurzov a poslucháčov prejavuje aj na prístupe ku kurzom v jednotlivých samosprávnych krajoch. V Trnavskom samosprávnom kraji žiadna škola zaradená v sieti škôl a školských zariadení neposkytuje kurz ruského jazyka, v Nitrianskom a Trenčianskom kraji je poskytovaný jeden

²⁰ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

kurz, pričom v oboch prípadoch je počet poslucháčov nižší (3 a 8 poslucháčov) ako je uvedené vo vyhláske o jazykovej škole.

Podobne ako pri kurzoch z iných jazykov aj v prípade ruského jazyka, majú poslucháči najväčší záujem o základné kurzy. V porovnaní s francúzskym jazykom bolo v ruskom jazyku poskytovaných viac prípravných kurzov na štátne jazykové skúšky. Ich počet bol porovnateľný s počtom vyšších kurzov ruského jazyka.

Graf 3.8: Prehľad vývoja počtu kurzov ruského jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016²¹.

Percentuálny podiel žiakov na počte poslucháčov je nižší ako na kurzoch španielskeho jazyka, ale vyšší ako na kurzoch talianskeho jazyka. V priemere tvoria žiaci základných a stredných škôl 25% poslucháčov kurzov ruského jazyka. V rámci skupiny špeciálnych, konverzačných, alebo absolventských kurzov bol aktívny v každom roku 1 konverzačný kurz. Zaujímavý nárast v počte stredných kurzov v roku 2015 bol spôsobený v prípade 4 kurzov prechodom celého ročníka zo základného do stredného kurzu a v dvoch prípadoch na týchto školách nebol otvorený nový ročník základného kurzu.

Kurzy ruského jazyka (2015/2016)	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ	% žiakov
základný kurz A2	181	39	21,55
stredný kurz B1	93	29	31,18
vyšší kurz B2	53	12	22,64
Spolu	327	80	24,46

Tab. 3.6: Podiel žiakov na počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov ruského jazyka v školskom roku 2015/2016²².

²¹ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

²² CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

Jazykové školy sa aj pri poskytovaní kurzov ruského jazyka usilujú udržať otvorené ročníky aj pri nižších počtoch poslucháčov, resp. ak takéto kurzy už otvoria, neprístupujú k ich zatvoreniu po prvom ročníku. Nízky alebo nulový počet škôl, ktoré k zrušeniu pristúpia môže nasvedčovať aj prísnemu vyhodnocovaniu rizika a nenávratnosti takýchto kurzov, ktoré vedú školy k tomu, že kurzy s nízkym počtom žiakov ani neotvárajú. Celkový počet škôl, ktoré stabilne poskytovali kurzy ruského jazyka v období predchádzajúcich troch školských rokov bolo 11, z toho niektoré školy poskytovali iba základné či stredné kurzy. Len dve školy poskytovali vyššie kurzy kontinuálne.

Kurzy ruského jazyka	kurzy/ poslucháči	Priem. počet poslucháčov v kurze	Školy, ktoré		
			zrušili kurz pre nízky počet poslucháčov	udržali kurz aj pri počte <10	poskytovali kurz kontinuálne v 2013/2015
Základný kurz	18/181	10,5	0	5	7
Stredný kurz	10/93	9,3	1	6	2
Vyšší kurz	6/53	8,83	0	1	2

Tab. 3.7: Vplyv počtu poslucháčov kurzov ruského jazyka na ich zrušenie v školskom roku 2015/2016²³.

Čínsky, japonský a kórejský jazyk

Kurzy čínskeho jazyka v školskom roku 2015/16 otvorila iba jedna škola v sieti škôl a školských zariadení. Keďže ide o väčšiu jazykovú školu, má otvorených 5 rôznych kurzov (základné, stredný a konverzačný) pre 27 poslucháčov. Japonský jazyk vyučovali v období 2013/2014 – 2015/2016 štyri jazykové školy. Všetky štyri poskytovala základné kurzy vo všetkých troch školských rokoch, len jedna škola poskytovala kontinuálne stredný a vyšší kurz. V školskom roku 2015/2016 bolo otvorených 9 základných kurzov pre 73 poslucháčov, 3 stredné kurzy pre 32 poslucháčov a jeden vyšší kurz pre 6 poslucháčov.

Kórejský jazyk je vyučovaný len na jednej škole vo forme základného kurzu, ktorý bol otvorený aj predchádzajúce tri školské roky pre 10 (2013/2014), 6 (2014/2015) a 11 (2015/2016) poslucháčov v danom školskom roku (údaje zo štatistických výkazov CVTI SR nemáme pre kórejský jazyk k dispozícii pretože je zahrnutý pod iné jazyky).

²³ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

	čínsky jazyk			japonský jazyk			kórejský jazyk		
	kurzy	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ	kurzy	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ	kurzy	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ
základný kurz A2	3	17	4	9	73	48	1	11	?
stredný kurz B1	1	5	0	3	32	4	0	0	0
vyšší kurz B2	0	0	0	1	6	0	0	0	0
Spolu	4	22	4	13	111	52	1	11	?

Tab. 3.8: Podiel žiakov na počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov čínskeho, japonského a kórejského jazyka v školskom roku 2015/2016²⁴.

Výraznejší záujem žiakov základných a stredných škôl sa prejavuje v základných kurzoch japonského jazyka, kde v školskom roku 2015/2016 tvorili viac ako polovicu poslucháčov. Významným motivujúcim faktorom sú pravdepodobne študijné možnosti, štipendiá a odbory japonistiky na vysokých školách.

Nórsky, švédsky a dánsky jazyk

Zo skupiny škandinávskych jazykov sa na školách zaradených v sieti škôl a školských zariadení zatiaľ poskytujú len kurzy švédskeho a dánskeho jazyka. Švédsky jazyk sa v roku 2015 vyučoval na dvoch jazykových školách, 5 základných kurzov navštevovalo 41 poslucháčov. Stredné kurzy švédskeho jazyka boli v školských rokoch 2013/2014 a 2014/2015 otvorené na jednej škole. V školskom roku 2015/2016 sa žiadny stredný kurz švédskeho jazyka neotváral.

Základný kurz dánskeho jazyka bol v priebehu predchádzajúcich troch školských rokov otvorený vždy na jednej z jazykových škôl. Navštevovalo ho 8 až 9 poslucháčov.

Maďarský a ukrajinský jazyk

Maďarský jazyk sa vyučuje na jednej zo škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení. Škola otvárala kurz každý z predchádzajúcich školských rokov, v školskom roku 2015/2016 kurz navštevovalo 6 poslucháčov. Stredný kurz poskytovala škola len v školskom roku 2014/2015, pravdepodobne ako pokračovanie základného kurzu.

Podľa výkazov CVTI SR žiadna zo škôl v sieti škôl a školských zariadení neposkytuje kurzy ukrajinského jazyka.

²⁴ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

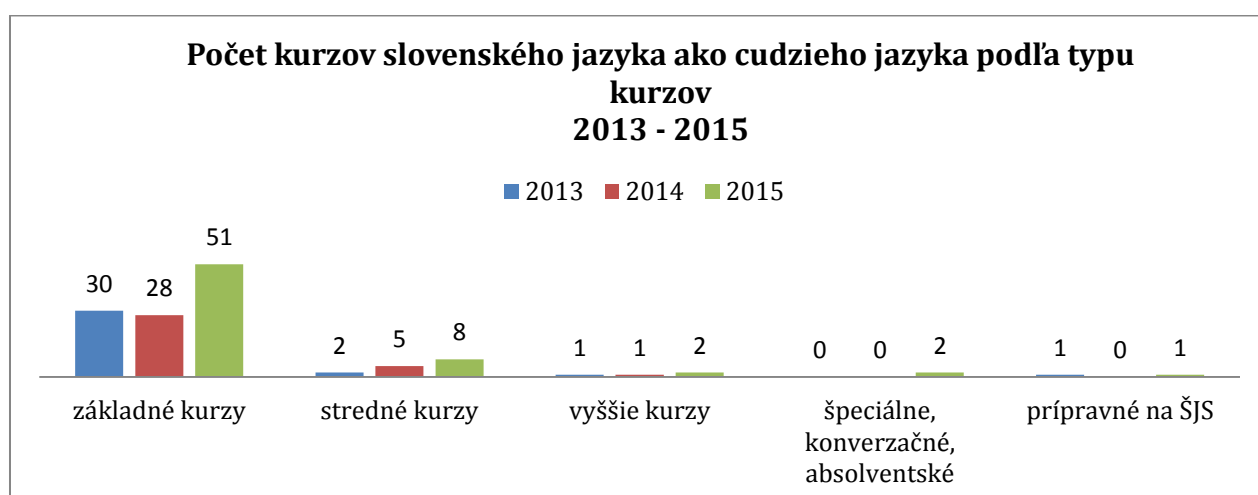
Arabský a hebrejský jazyk

V školskom roku 2015/2016 poskytovali kurzy arabského jazyka 3 jazykové školy, ktoré otvorili 5 jazykových kurzov pre 33 poslucháčov. V predchádzajúcich školských rokoch boli poskytované aj stredné kurzy, tie však neboli otvorené v poslednom sledovanom školskom roku.

Hebrejský jazyk nie je samostatne sledovaný v štatistických prehľadoch CVTI SR, avšak na základe profilu jazykových kurzov, ktoré nám odovzdali štátne jazykové školy, sme zistili, že vyučovanie hebrejského jazyka prebiehalo na jednej jazykovej škole a to formou základného a stredného kurzu. V školskom roku 2015/2016 navštevovalo oba kurzy spolu 24 poslucháčov.

Slovenský jazyk ako cudzí jazyk

Cieľovou skupinou jazykových škôl nie sú len občania SR, ale aj občania iných krajín EU, alebo občania tretích krajín, ktorí si pre lepšie zaradenie na pracovný trh, vyššiu úspešnosť na vysokej škole alebo lepšie zaradenie do spoločnosti potrebujú osvojiť slovenský jazyk. V počte poskytovaných základných kurzov je vyučovanie slovenského jazyka ako cudzieho jazyka porovnateľné s kurzami francúzskeho jazyka. V školskom roku 2015/2016 bolo otvorených až 51 základných kurzov pre 699 poslucháčov, 8 stredných kurzov pre 86 poslucháčov a 2 vyššie kurzy pre 19 poslucháčov. Okrem všeobecných kurzov prebiehali aj špeciálne, konverzačné a dokonca aj prípravné kurzy na štátnu jazykovú skúšku.

Graf 3.8: Prehľad vývoja počtu kurzov slovenského jazyka ako cudzieho jazyka podľa typov kurzov v školských rokoch 2013/2014 - 2015/2016²⁵.

²⁵ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

Podľa zloženia poslucháčov sa potvrdzuje, že primárnou cieľovou skupinou sú pracujúci a vysokoškolskí študenti. V minulom školskom roku navštevovali základný kurz slovenského jazyka len 4 deti, z celkového počtu 804 poslucháčov (tab. 3.9). Žiakom základných a stredných škôl, ktorých rodným jazykom nie je slovenčina, zväčša nie sú poskytované kurzy jazykovými školami, ale predpokladá sa, že si jazyk osvoja buď prostredníctvom vyučovania v slovenskom jazyku, prípadne na hodinách slovenského jazyka ako cudzieho jazyka priamo na základnej alebo strednej škole. Napĺňanie tohto predpokladu by však bolo potrebné overiť – tzn. overiť podiel žiakov cudzincov (bez ohľadu na ich právny status), ktorí majú možnosť absolvovať kurz slovenského jazyka ako cudzieho jazyka na ZŠ alebo SŠ, podiel žiakov, ktorí si musia slovenský jazyk osvojiť priebežne na vyučovaní ZŠ alebo SŠ a nemajú možnosť navštevovať jazykový kurz. Rovnako by bolo potrebné porovnať hodinové dotácie uvedených jazykových kurzov či poskytovanej jazykovej podpory zo strany základných a stredných škôl a ich úspešnosť (dosiahnutá jazyková úroveň, integrácia detí do vyučovacieho procesu).

Kurzy slovenského jazyka ako cudzieho jazyka (2015/2016)	poslucháči spolu	žiaci ZŠ a SŠ
základný kurz A2	699	4
stredný kurz B1	86	0
vyšší kurz B2	19	0
Spolu	804	4

Tab. 3.9 Podiel žiakov na počte poslucháčov základných, stredných a vyšších kurzov slovenského jazyka ako cudzieho jazyka v školskom roku 2015/2016²⁶.

Dôležité je tiež zdôrazniť, že vyučovanie slovenského jazyka ako cudzieho jazyka nie je v legislatíve súvisiacej s poskytovaním jazykového vzdelávania ukotvené, tzn. nie je stanovená potrebná kvalifikácia pedagogického zamestnanca, poskytovanie vyučovania nie je uvedené v zozname viazaných živností, nie je vypracovaný vzdelávací štandard ani prispôbená špecifikácia štátnych jazykových skúšok pre uchádzača, ktorého materinský jazyk je iný ako slovenský jazyk (v praxi sa napríklad objavuje problém pri zabezpečovaní hodnotenia prekladu z materinského do cieľového jazyka).

²⁶ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

2.2.2 Typy kurzov

Vyhláška o jazykovej škole člení kurzy podľa obsahu a ich významu v celkovom systéme jazykového vzdelávania, ktorý je usporiadaný do štyroch stupňov. Za účelom analýzy súladu medzi praxou a stanovenou klasifikáciou, je potrebné vyhodnotiť v akej forme (hodinová dotácia, cieľová skupina a pod.) a v akom rozsahu (počet škôl, kurzov a poslucháčov) sú jednotlivé typy kurzov poskytované. Vychádzame z údajov za školské roky 2013/2014 až 2015/2016 aby sme tak získali obraz o súčasnom stave. Analýzu súčasného stavu predstavujeme na úrovni:

- základných, stredných a vyšších kurzov;
- konverzačných kurzov;
- špeciálnych kurzov;
- prípravných kurzov;
- diaľkových denných kurzov.

Základné, stredné a vyššie kurzy

Hlavnou líniou jazykového vzdelávania sú základné, stredné a vyššie kurzy, ktoré na seba nadväzujú dosiahnutou jazykovou úrovňou podľa profilov absolventov kurzov, ktoré sú určené v Štátnom vzdelávacom programe pre jazykové školy.

Základné kurzy sú najpočetnejšie vo všetkých vyučovaných jazykoch. V jazykoch, ktoré sú vyučované aj na základných školách – anglický a nemecký jazyk – je možné pozorovať postupné vyrovnávanie medzi počtom základných a stredných kurzov, predovšetkým v anglickom jazyku. Vyššie kurzy majú vždy nižšie hodnoty ako stredné kurzy, pri niektorých menej rozšírených jazykoch nie sú vyššie kurzy otvorené vôbec.

	Anglický jazyk			Nemecký jazyk		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Základné kurzy	517	487	463	148	129	127
Stredné kurzy	426	394	447	96	93	99
Vyššie kurzy	262	342	268	59	54	56

Tab. 3.10 Počet kurzov anglického a nemeckého jazyka v školských rokoch 2013/2014 – 2015/2016²⁷.

²⁷ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

Základné kurzy

Základný, stredný aj vyšší kurz majú viaceré varianty podľa hodinovej dotácie, počtu ročníkov a podľa cieľových skupín.

Základný kurz – všeobecný jazyk je možné poskytovať nasledovne:

2 ročníky: 4 hodiny týždenne – 140 hodín ročne – spolu 280 hodín

2 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 210 hodín

3 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 315 hodín

Základný kurz – všeobecný jazyk pre cieľovú skupinu žiakov alebo seniorov je možné poskytovať nasledovne:

4 ročníky: 2 hodiny týždenne – 70 hodín ročne – spolu 280 hodín

4 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 420 hodín

Preferencie variantov základných kurzov anglického a nemeckého jazyka spolu vo vzorke: Anglický jazyk 22 škôl ²⁸ , 41 kurzov/varianty Nemecký jazyk 16 škôl ²⁹ , 24 kurzov/varianty					
Variant	Počet kurzov AJ	Počet kurzov NJ	Variant	Počet kurzov AJ	Počet kurzov NJ
2r/140h/spolu 280h	13	9	4r/70h/280h	2	1
2r/105h/spolu 210h	7	6	4r/105h/420h	0	0
3r/105h/spolu 315h	8	2	iné	11	6

Tab. 3.11 Preferencie variantov základných kurzov anglického a nemeckého jazyka jazykovými školami – sonda³⁰.

Ako ukazuje využitie variantov podľa hodinovej dotácie, najčastejšie je využívaný variant dvoch ročníkov po 4 hodinách týždenne (280 hodín za kurz). Druhým najčastejšie využívaným variantom pre anglický jazyk je 3-ročníkový kurz po 3 hodinách týždenne (celkovo 315 hodín). Vo vzorke základných kurzov nemeckého jazyka sa častejšie vyskytoval 2-ročníkový kurz po 3 hodinách týždenne (210 hodín za kurz). Pomerne častý pri anglickom aj nemeckom jazyku je však aj výskyt iných hodinových dotácií, ktoré nezodpovedajú rámcovému učebnému plánu. Sledujeme pritom len tie kurzy, ktoré jazykové školy uvádzajú ako základné kurzy, nie špeciálne (tie poskytujú priestor pre ľubovoľné nastavenie hodinovej dotácie). Pohľad na „upravené“ varianty hodinovej dotácie a počtu ročníkov základných kurzov nám môže poskytnúť informácie o potrebách jazykových škôl a klientov.

²⁸ Základné kurzy anglického jazyka sa v školskom roku 2015/16 poskytovali na 38 školách, vo vzorke je zastúpených 20 štátnych a 2 súkromné školy.

²⁹ Základné kurzy nemeckého jazyka sa v školskom roku 2015/16 poskytovali na 26 školách, vo vzorke je zastúpených 14 štátnych a 2 súkromné školy.

³⁰ Podľa dotazníka Profil jazykovej školy.

Varianty základných kurzov, ktoré nie sú uvedené v RUP, usporiadané podľa počtu ročníkov a počtu hodín:

č.	ročníky	Týždenná dotácia	Ročná dotácia	Počet hodín spolu
1.	3 ročníky	4 hodiny	140 hodín	420 hodín
2.	3 ročníky	2 hodiny	70 hodín	210 hodín
3.	3 ročníky	1 hodina	35 hodín	105 hodín
4.	2 ročníky	2 hodiny	70 hodín	140 hodín
5.	1 ročník	3 hodiny	105 hodín	105 hodín
6.	1 ročník	2 hodiny	70 hodín	70 hodín
7.	1 ročník	1 hodina	35 hodín	35 hodín

Tab. 3.12 Varianty hodinových dotácií základných kurzov anglického a nemeckého jazyka, nezodpovedajúce dotácii podľa rámcového učebného plánu.

Všetky uvedené varianty základných kurzov majú spoločnú charakteristiku v nižšom počte hodín. Len prvé dva z variantov – tri ročníky po 2 hodiny týždenne (210 hodín za kurz) a 3 ročníky po 4 hodiny týždenne (420 hodín za kurz) – spĺňajú spodnú hranicu hodinovej dotácie na dosiahnutie stanovenej jazykovej úrovne (A2) v danom kurze. Ostatné kurzy dosahujú celkový počet hodín na úrovni jedného ročníka podľa RUP. V porovnaní s RUP výrazne vybočujú kurzy postavené na 1 vyučovacej hodine týždenne. Viacero kurzov s týždennou dotáciou 1 hodiny však ponúka tá istá škola, tzn. nemôžeme na základe tejto informácie usudzovať o celkovom trende v tejto hraničnej (resp. nedostatočnej) hodnote.

Ako náznak určitého trendu a potrieb by sme však mohli považovať model jedno ročníkového kurzu žiackych aj seniorských kurzov, ktorý sa vyskytol na 4 rôznych školách. Takto plánovaný kurz pravdepodobne lepšie zodpovedá dynamickému vývoju potrieb poslucháčov alebo ich rodičov. Na druhej strane, vo všetkých štyroch prípadoch jazykovej školy v dotazníku *Profil jazykovej školy* deklarujú dosiahnutie jazykovej úrovne A2. V prípade takéhoto tvrdenia poslucháčom môže ísť o zavádzajúcu informáciu.

Jazykové školy ponúkajú aj základné kurzy anglického jazyka výhradne pre cieľové skupiny žiakov ISCED 1 a ISCED 2 a seniorov, menej časté sú kurzy základov jazyka pre žiakov na vzdelávacom stupni ISCED 3, prípadne pracujúcich či VŠ študentov. Cieľovej skupine ISCED 3 sú častejšie ponúkané špeciálne kurzy so zameraním na prípravu k maturitnej skúške, odborný či pracovný jazyk a pod.

Napriek pomerne rozšírenému typu kurzov, nie je variant hodinovej dotácie pre cieľové skupiny žiakov/seniorov podľa RUP významne využívaný. Len v jednom žiackom základnom

kurze anglického jazyka je hodinová dotácia rozvrhnutá podľa RUP. Najčastejšie je využívaná dotácia 3h týždenne s rôznym počtom ročníkov (od 1 po 3 ročníky). Tiež sa vyskytlo rozdelenie základného kurzu pre deti na dva samostatné kurzy po dvoch ročníkoch (2r/70/140), pričom ich celková dotácia zodpovedá RUP.

V kurzoch pre seniorov je častejšie využívaná nižšia hodinová dotácia (1 alebo 2 hod týždenne), ale aj v tejto skupine sa v oboch jazykoch vyskytuje jeden kurz, ktorý je plánovaný v súlade s RUP.

Vyučovaný jazyk	Základné kurzy SPOLU	Základné kurzy pre ISCED1, ISCED1+2	Základné kurzy pre seniorov, dospelých + seniorov
Anglický jazyk	41	14	6
Nemecký jazyk	24	6	1

Tab. 3.13 Počet základných kurzov z anglického a nemeckého jazyka, ktoré sú určené pre mladších žiakov alebo seniorov³¹.

Na základe porovnania hodín a dĺžky kurzov je tiež možné konštatovať, že v týchto dvoch skupinách sa prejavujú nasledovné špecifiká:

- seniorské kurzy sú kratšie s menším počtom hodín ako bežné kurzy,
- žiacke kurzy sú rovnako dlhé s rovnakým alebo väčším počtom hodín ako bežné kurzy.

Vzhľadom na uvedené pozorovanie je vhodné zvážiť, či je vyčlenenie žiackych a seniorských kurzov v RUP opodstatnené a či plní svoj účel.

Vyjadrenie špecializácie základného kurzu v názve kurzu:
Kurz pre začiatočníkov + mierne pokročilých
Základný kurz - detský
Anglický jazyk - žiacky kurz
Všeobecný jazyk - žiacky
Základný žiacky kurz - všeobecný jazyk
Zahrajme sa s angličtinou
Rozprávková angličtina
Hravá angličtina (kurz pre žiakov prvého ročníka ZŠ)
Angličtina hrou (pre žiakov 2. a 3. ročníka ZŠ)
Kurz pre žiakov 3. a 4. ročníka ZŠ
Kurz pre žiakov od 5. ročníka ZŠ
Kurz nemeckého jazyka pre deti od 7 rokov
Kurz pre žiakov od 4. ročníka
Kurz pre žiakov od 7. ročníka ZŠ a stredoškolačkov

Tab. 3.14 Výber názvov základných kurzov anglického a nemeckého jazyka, ktoré vyjadrovali zameranie na konkrétnu cieľovú skupinu poslucháčov³².

³¹ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

V skupine základných kurzov anglického a nemeckého jazyka sledujeme častejšie využívanie názvov, ktoré vyjadrujú zameranie na žiakov ISCED 1 a ISCED 2 (tab. 3.14). Prostredníctvom názvov sa objavujú aj náznaky didaktických metód určených pre deti a mladších žiakov, napr. Hravá angličtina, Zahrajme sa s angličtinou, Rozprávková angličtina (tab. 3.14). V názvoch kurzov sme nenašli vyjadrené zameranie na pracujúcich alebo študentov, prípadne odkaz na didaktické metódy využívané na kurzoch pre pracujúcich alebo študentov.

Ďalší aspekt základných kurzov, ktorý sme sledovali v dotazníkoch formou profilov kurzov je deklarovaná dosiahnutá úroveň. Práve pri základných kurzoch školy častejšie udávali inú výstupnú jazykovú úroveň ako stanovuje RUP. Výstupnú jazykovú úroveň A1.2 deklarovali práve tie základné kurzy, ktoré sa špecializujú na cieľovú skupinu žiakov. Nie je to však pravidlo a nemôžeme pozorovať vzťah dĺžky kurzu alebo počtu hodín a tohto údaju, pretože aj niektoré kurzy, ktoré dodržiavajú hodinovú dotáciu podľa RUP, deklarovali výstupnú úroveň A1.2.

Vyučovaný jazyk	Dosiahnutá jazyková úroveň po absolvovaní základného kurzu			
	A2.2	A2.1	A1.2	A1.1
Anglický jazyk	31	2	6	2
Nemecký jazyk	20	1	1	2

Tab. 3.15: Deklarovaná výstupná jazyková úroveň základných kurzov anglického a nemeckého jazyka³³.

Stredné kurzy

Stredné kurzy sú nosnými kurzami nižšieho sekundárneho jazykového vzdelania. V klasifikácii typov kurzov v RUP je zohľadnená cieľová skupina podľa veku, podľa účelu štúdia jazyka a rozšírenia registra slovnej zásoby na danej jazykovej úrovni (B1 – B2.1). Žiacky kurz sa v RUP ako samostatný typ kurzu s prispôbenou hodinovou dotáciou nenachádza. Ako samostatný typ kurzu je v RUP uvedený kurz s profesijným zameraním, hodinová dotácia je však rovnaká. Samostatne sú uvedené aj seniorské kurzy a orientálne jazyky. Varianty stredných kurzov sú nasledovné:

³² Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

³³ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

Stredný kurz – všeobecný jazyk:

2 ročníky: 4 hodiny týždenne – 140 hodín ročne – spolu 280 hodín

2 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 210 hodín

Stredný kurz – všeobecný jazyk pre seniorov a orientálne jazyky:

3 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 315 hodín

Stredný kurz – profesijné zameranie:

2 ročníky: 4 hodiny týždenne – 140 hodín ročne – spolu 280 hodín

2 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 210 hodín

Preferencie variantov stredných kurzov anglického a nemeckého jazyka		
Variant	Počet kurzov AJ Aj 21 škôl ³⁴ , 28 variantov	Počet kurzov NJ Nj 16 škôl ³⁵ , 16 variantov
2r/140h/spolu 280h	15	8
2r/105h/spolu 210h	7	4
3r/105h/spolu 315 h	1	1
iné	5	3

Tab. 3.16 Preferencie variantov stredných kurzov anglického a nemeckého jazyka jazykovými školami – sonda³⁶.

V skupine stredných kurzov sa najčastejšie využíva 2 ročníkový variant s ročnou dotáciou 140 hodín a to v anglickom aj nemeckom jazyku. Druhým najčastejšie využívaným variantom sú dva ročníky po 105 hodín ročne. Trojročníkové stredné kurzy sa vo vzorke škôl vyskytli len raz. Medzi variantmi hodinových dotácií, ktoré nezodpovedajú RUP, sú jednoročné kurzy s rôznym počtom hodín, prípadne dvojročné kurzy s nižšou hodinovou dotáciou (napr. 70 hodín).

Vyučovaný jazyk	Stredné kurzy SPOLU	Stredné kurzy pre ISCED2, ISCED3	Stredné kurzy pre seniorov, dospelých + seniorov
Anglický jazyk	28	8	2
Nemecký jazyk	16	2	1

Tab. 3.17: Počet stredných kurzov z anglického a nemeckého jazyka, ktoré sú určené pre žiakov alebo seniorov³⁷.

³⁴ Stredné kurzy anglického jazyka sa v školskom roku 2015/16 realizujú na 32 školách, vo vzorke je zastúpených 20 štátnych a 2 súkromné školy.

³⁵ Stredné kurzy nemeckého jazyka sa v školskom roku 2015/16 realizujú na 20 školách, vo vzorke je zastúpených 14 štátnych a 2 súkromné školy.

³⁶ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

³⁷ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

Významná časť stredných kurzov je určená predovšetkým žiakom základných a stredných škôl, časť kurzov nájde poslucháčov aj medzi pracujúcimi a seniormi (tab. 3.17). Názov kurzu ako vyjadrenie špeciálneho zamerania využívajú jazykové školy menej často ako v prípade základných kurzov. Oslovujú predovšetkým žiakov stredných škôl (tab. 3.18).

Vyjadrenie špecializácie kurzu v názve kurzu:
Kurz pre SŠ
Všeobecný jazyk - žiacky
Extra angličtina
Prípravný kurz na Cambridge exams / FCE
Seniorské kurzy
Stredný kurz - seniorský

Tab. 3.18: Výber názvov stredných kurzov anglického a nemeckého jazyka, ktoré vyjadrovali zameranie na konkrétnu cieľovú skupinu poslucháčov³⁸.

Podľa Štátneho vzdelávacieho programu ako aj podľa vyhlášky o jazykovej škole by výstupná úroveň ovládania jazyka po absolvovaní stredného kurzu mala byť B2.1. Niektoré jazykové školy udávajú výstupné úrovne nižšie alebo vyššie (tab. 3.19).

Vyučovaný jazyk	Dosiahnutá jazyková úroveň po absolvovaní stredného kurzu				
	A2.2	B1.1	B1.2	B2.1	B2.2
Anglický jazyk	0	0	1	24	2
Nemecký jazyk	1	0	3	11	1

Tab. 3.19: Deklarovaná výstupná jazyková úroveň stredných kurzov anglického a nemeckého jazyka³⁹.

³⁸ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

³⁹ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

Vyššie kurzy

Vyššie kurzy sú poskytované v rámci vyššieho sekundárneho jazykového vzdelania. Členenie vyšších kurzov podľa typov kurzov je zhodné s členením stredných kurzov, rovnako aj hodinová dotácia:

Vyšší kurz – všeobecný jazyk:

2 ročníky: 4 hodiny týždenne – 140 hodín ročne – spolu 280 hodín

2 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 210 hodín

Vyšší kurz – všeobecný jazyk pre seniorov a orientálne jazyky:

3 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 315 hodín

Vyšší kurz – profesijné zameranie:

2 ročníky: 4 hodiny týždenne – 140 hodín ročne – spolu 280 hodín

2 ročníky: 3 hodiny týždenne – 105 hodín ročne – spolu 210 hodín

Preferencie variantov vyšších kurzov anglického a nemeckého jazyka		
Variant	Počet kurzov AJ Aj 16 škôl ⁴⁰ , 20 variantov	Počet kurzov NJ Nj 10 škôl ⁴¹ , 10 variantov
2r/140h/spolu 280h	12	9
2r/105h/spolu 210h	5	1
3r/105h/spolu 315h	0	0
iné	3	0

Tab. 3.20 Preferencie variantov stredných kurzov anglického a nemeckého jazyka jazykovými školami – sonda⁴².

V skupine vyšších kurzov anglického a nemeckého jazyka je možné sledovať oveľa nižšiu variabilitu v hodinovej dotácii. Väčšina jazykových škôl ponúka vyššie kurzy v súlade s RUP, len 3 zo 16 jazykových škôl používajú v praxi iný variant (tab. 3.20), pričom ide buď o dvojročné kurzy s nižšou dotáciou 35 alebo 70 hodín ročne, alebo jednoročníkový kurz so 70 hodinovou dotáciou. V oboch prípadoch ide o variant, ktorého celková hodinová dotácia je výrazne nižšia a je málo pravdepodobné, že v rámci takéhoto nízkeho počtu hodín je možné dosiahnuť jazykovú úroveň C1.2. Najpoužívanejším variantom sú dva ročníky po 140 hodín ročne, druhým najčastejšie využívaným sú dva ročníky po 105 hodín ročne.

⁴⁰ Stredné kurzy anglického jazyka sa v školskom roku 2015/16 realizujú na 38 školách, vo vzorke je zastúpených 20 štátnych a 2 súkromné školy.

⁴¹ Stredné kurzy nemeckého jazyka sa v školskom roku 2015/16 realizujú na 26 školách, vo vzorke je zastúpených 14 štátnych a 2 súkromné školy.

⁴² Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

Vyjadrenie špecializácie kurzu v názve kurzu:
Kurz pre stredoškolákov
Anglický jazyk - žiacky a študentský kurz
Prípravný kurz na Cambridge exams/CAE

Tab. 3.21: Výber názvov základných kurzov anglického a nemeckého jazyka, ktoré vyjadrovali zameranie na konkrétnu cieľovú skupinu poslucháčov⁴³.

Názvy vyšších kurzov sú menej rôznorodé a „jedinečné“ s cieľom osloviť konkrétnu cieľovú skupinu, alebo vyjadriť špeciálne didaktické prístupy, než je to v prípade základných a stredných kurzov (tab. 3.21). Oslovujú žiakov stredných škôl a študentov.

Vyučovaný jazyk	Dosiahnutá jazyková úroveň po absolvovaní stredného kurzu		
	B2	C1.1	C1.2
Anglický jazyk	3	2	12
Nemecký jazyk	1	4	4

Tab. 3.22: Deklarovaná výstupná jazyková úroveň vyšších kurzov anglického a nemeckého jazyka⁴⁴.

Výstupnou úrovňou ovládania jazyka poslucháčov po ukončení vyššieho kurzu by mala byť podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre jazykové školy a podľa vyhlášky jazyková úroveň C1.2. V dotazníku uvádzali jazykové školy aj nižšie jazykové úrovne. Rozdiely môžu svedčiť o chybnom vyplnení dotazníka, prípadne o neznalosti dokumentov. V priebehu diskusie na pracovnom rokovaní v septembri 2016 však vyplynulo, že viaceré jazykové školy pri plánovaní obsahu vyššieho kurzu predpokladajú, že absolventi budú pokračovať prípravným kurzom na štátnu jazykovú skúšku (odbornú alebo všeobecnú), na ktorom si jazykovú úroveň C1.1 rozšíria a utvrdia na požadovanú jazykovú úroveň C1.2. Táto prax by mala byť reflektovaná pri úprave dokumentov.

Základné, stredné a vyššie kurzy menej rozšírených jazykov

Menej rozšírené jazyky a zvlášť orientálne jazyky sú uvedené v RUP z roku 2008 ako samostatná kategória a je pre ne určená aj hodinová dotácia. Zaujímala nás prax pri vyučovaní týchto jazykov a do akej miery je potrebné stanoviť pre ne špeciálnu hodinovú dotáciu.

⁴³ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

⁴⁴ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

Vyučovaný jazyk	Variant kurzu podľa počtu hodín	Typ kurzu ⁴⁵ / počet
Latinský jazyk	3r/105h/spolu 315 h	ZK/1
Hebrejský jazyk	3r/105h/spolu 315 h	ZK/1
	2r/140h/spolu 280 h	SK/1
Arabský jazyk	3r/105h/spolu 315 h	ZK/1, SK/1, VK/1
Dánsky jazyk	3r/105h/spolu 315 h	ZK/1
Švédsky jazyk	3r/105h/spolu 315 h	ZK a SK/1
Kórejský jazyk	2r/140h/spolu 280 h	ZK/1
Japonský jazyk	2r/140h/spolu 280 h	ZK/3, SK/1, VK/1
Čínsky jazyk	2r/140h/spolu 280 h	ZK/1, SK/1

Tab. 3.22: Prehľad variant hodinových dotácií kurzov menej rozšírených jazykov

Podľa zistení formou dotazníka *Profil jazykovej školy* môžeme konštatovať, že napriek náročnosti osvojenia si jazykov, ktoré majú vlastné písmo a iné fonetické a syntaktické systémy, nevyužívajú sa 4-ročné základné kurzy. Pri niektorých jazykoch je využívaný trojročný variant, no primárne sa tieto jazyky vyučujú v dvojročných kurzoch (tab. 3.22).

Vyučovanie slovenského jazyka ako cudzieho jazyka si rovnako zatiaľ nevyžaduje špeciálny variant, nakoľko poskytované základné, stredné a vyššie kurzy sú v súlade s hodinovou dotáciou RUP. Intenzívne kurzy určené pre špecifické cieľové skupiny (na základe profesie, v azylovom konaní a pod.) sú riešené formou špeciálnych kurzov. Je potrebné zvážiť aj prispôsobenie formy denných/intenzívnych kurzov tak, aby absolventi kurzu mohli disponovať dokladom (čo v prípade špeciálnych kurzov nemôžu).

Konverzačné kurzy

Konverzačné kurzy je možné poskytovať v rámci primárneho až vyššieho sekundárneho vzdelávania (konverzačný kurz – základný, stredný, vyšší). Kurz by podľa RUP mal byť poskytovaný ako jednoročníkový kurz v dotácii 105 – 140 hodín, v poslednom ročníku základného, stredného alebo vyššieho kurzu všeobecného jazyka.

Podľa zberu dát formou výkazov CVTI SR bolo v školskom roku 2015/2016 poskytnutých 33 konverzačných kurzov nadväzujúcich na základné kurzy a 20 konverzačných kurzov nadväzujúcich na stredné kurzy (vo všetkých vyučovaných jazykoch

⁴⁵ Základný kurz (ZK), stredný kurz (SK), vyšší kurz (VK).

spolu). Dáta k poskytovaníu konverzačných kurzov nadväzujúcich na vyššie kurzy nie sú prostredníctvom výkazov CVTI SR zbierané.

Z celkového počtu škôl poskytuje podľa výkazov CVTI SR konverzačné kurzy len 14 jazykových škôl. Podklady na vypracovanie analýz zaslalo 9 jazykových škôl, ktoré poskytujú konverzačný kurz z anglického jazyka a 2 jazykové školy ho poskytujú aj z nemeckého jazyka. Z uvedených škôl až 7 poskytuje konverzačný kurz v inej hodinovej dotácii ako stanovuje RUP, pričom vo všetkých prípadoch ide o rovnaký model 70 h/rok.

Na základe pomerne malého využitia tohto typu kurzu (34% škôl) a nedodržiavania učebného plánu sme na pracovnom rokovaní v júni 2016 otvorili možnosť prehodnotenia ich významu. Prítomné riaditeľky a riaditelia sa vyslovili za zachovanie konverzačných kurzov, pričom im vyhovuje jednoročný variant kurzu aj hodinová dotácia. Na základe prehodnotenia súladu medzi cieľom, obsahom kurzu a praxou, navrhujeme jeho zaradenie až od nižšieho sekundárneho vzdelávania na jazykovej úrovni B1, pričom by bolo vhodné prispôbiť hodinovú dotáciu tak, aby jednoróčné varianty nedeklarovali posun medzi jazykovými úrovňami (pozri s. 55 – 60).

Špecializované kurzy

Častejšie využívaným typom kurzu v porovnaní s konverzačným kurzom je špeciálny kurz, ktorého obsah nie je vo vyhláške o jazykovej škole bližšie špecifikovaný. Rozsah a obsah špeciálneho kurzu určuje riaditeľ podľa aktuálnej spoločenskej potreby (vyhláška o jazykovej škole, § 3 f). Poskytuje tak priestor jazykovej škole, aby sa zreteľnejšie profilovala v oblasti svojho zamerania, metodiky a aby mohla pružne reagovať na dopyt.

Podľa údajov CVTI SR, 15 jazykových škôl poskytovalo v školskom roku 2015/2016 spolu 115 špeciálnych kurzov. Na základe podkladov poskytnutých jazykovými školami pre vypracovanie analýzy máme k dispozícii charakteristiku 22 variant špeciálnych kurzov z anglického jazyka a 12 variant špeciálnych kurzov z nemeckého jazyka. Zaujímala nás obsahová špecializácia tohto typu kurzov, rozšírenosť výučby všeobecného jazyka formou špeciálneho kurzu kvôli možnosti nastavenia vlastnej časovej dotácie a varianty časových dotácií preferovaných pri poskytovaní špeciálneho kurzu.

Preferencie variantov špeciálnych kurzov anglického a nemeckého jazyka		
Variant	Počet kurzov AJ 22 variantov	Počet kurzov NJ 12 variantov
1r / <35h	3	4
1r / 70h	10	3
1r / 105h alebo 1r / 140h	4	4
1r / 420	1	1
Viacročné kurzy	4	1

Tab. 3.23: Varianty hodinových dotácií špeciálnych kurzov anglického a nemeckého jazyka

Na základe prehľadu uvedeného v tabuľke 3.23 môžeme konštatovať preferovanie jednoročných kurzov, čo zodpovedá snahe jazykových škôl reagovať na aktuálny dopyt a situáciu na trhu. Vyskytujú sa však aj dlhodobejšie špeciálne kurzy, ktoré poslucháči navštevujú viac ročníkov. V záujme zvyšovania kvality jazykového vzdelávania poskytovaného na jazykových školách v sieti škôl a školských zariadení, je žiaduce podporiť jazykové školy vo využívaní špeciálnych kurzov, nielen kvôli možnosti prispôsobenia hodinovej dotácie, ale predovšetkým kvôli špecializovanému obsahu vzdelávania prípadne metódam vzdelávania.

V *Prehľade názvov špeciálnych kurzov* (tab. 3.24) uvádzame len tie, ktoré nejakým spôsobom poskytujú informáciu o zameraní kurzu. Sú to predovšetkým prípravy na maturitné skúšky, prípravné kurzy na iné typy skúšok, kurzy pre mladších žiakov a deti. Kurzov so zameraním na profesijný jazyk, prípadne na konkrétne komunikačné zručnosti alebo kompetencie, je v pomere k vyššie spomenutým menej. Na pracovnom stretnutí sme prítomné riaditeľky a riaditeľov vyzvali k diskusii na tému otvárania špeciálnych kurzov so špeciálnym zameraním (tzn. nielen kvôli možnosti flexibilne nastaviť hodinovú dotáciu a dĺžku kurzu). Na základe diskusie a analýzy hodnotiacich správ jazykových škôl môžeme konštatovať, že viaceré školy poskytujú takéto kurzy na základe objednávky zo strany podnikateľských subjektov, no nezahŕňajú ich do školských vzdelávacích programov, vzhľadom na to, že to nie sú verejné jazykové kurzy. Učebné osnovy takýchto kurzov považujú niektoré riaditeľky a riaditelia za know-how, ktoré nechcú zverejňovať. Považujeme však za dôležité usporiadať túto formu poskytovania jazykového vzdelávania tak, aby bola transparentná.

Žiacke a/alebo junior kurzy:	Príprava na maturitnú skúšku:
Anglický jazyk – JUNIOR	Anglický jazyk – špeciálny konverzačný kurz pre maturantov
Juniorský kurz	Anglický jazyk – prípravný kurz na MS
Špeciálny kurz – žiaci ŠAŽ1, žiaci ŠAŽ2 + ŠAŽ3	Konverzácia pre maturantov
Špeciálny – žiaci ŠNZ	Anglický jazyk – príprava na maturitu
ANJ – Montessori	Príprava na maturitu
Príprava na medzinárodné skúšky:	Špeciálny kurz pre maturantov
Príprava na Sprachdiplom - ŠNS	Príprava na MS
Prípravný kurz YLE Starters/Movers/Flyers	Nemecký jazyk - prípravný kurz na MS
Prípravné kurzy na YLE a KET certifikáty	Iná obsahová špecializácia:
Sprachdiplom	Prekladový seminár – žiaci, dospelí
Iná špecializácia podľa cieľovej skupiny:	Komunikatívna gramatika
Individuálne kurzy	Komunikatívna gramatika - vyšší kurz
Abiturientský kurz	Všeobecný a obchodný jazyk pre firmy
Seniorský kurz	Udržiavací poštátnicový
Anglický jazyk pre mierne pokročilých	Konverzačný kurz

Tab. 3.24: Výber názvov špeciálnych kurzov anglického a nemeckého jazyka, ktoré vyjadrovali zameranie na konkrétnu cieľovú skupinu poslucháčov⁴⁶.

Prípravné kurzy

Prípravné kurzy sú podľa platného RUP zaradené do postsekundárneho jazykového vzdelávania a ich cieľom je pripraviť žiakov na rôzne typy štátnych jazykových skúšok od jazykovej úrovne B2 po jazykovú úroveň C2. Približne dve tretiny absolventov základnej štátnej jazykovej skúšky navštevujú aj prípravné jazykové kurzy (tab. 3.25). V prípade všeobecnej jazykovej skúšky je počet poslucháčov len o málo nižší ako počet absolventov, čo je pravdepodobne spôsobené náročnosťou skúšky. Medzi absolventmi základnej a odbornej štátnej jazykovej skúšky môžu jazykové školy evidovať aj žiakov bilingválnych gymnázií a stredných škôl, ktoré majú s jazykovými školami uzavreté Dohody o spolupráci⁴⁷. Rozdiel medzi absolventmi a poslucháčmi v prípade odbornej jazykovej skúšky je významný v porovnaní s inými typmi štátnych jazykových skúšok a to práve vďaka spolupráci bilingválnych gymnázií a stredných škôl pri uznávaní maturitnej skúšky (ďalej len „MS“) z voliteľných predmetov zo skupiny prírodovedných, spoločenskovedných alebo ostatných predmetov ako odbornej štátnej jazykovej skúšky. Špeciálnu štátnu jazykovú skúšku v školskom roku 2014/2015 absolvovalo menej uchádzačov ako bolo poslucháčov prípravných kurzov jazykových škôl.

⁴⁶ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

⁴⁷ Podľa hodnotiacich správ štátnych jazykových škôl.

Typ štátnej jazykovej skúšky:	Základná B2	Všeobecná C1	Odborná C1	Špeciálna C2
Poslucháči prípravných kurzov	452	587	1	123
Absolventi skúšok	697	497	591	72

Tab. 3.25: Porovnanie počtu poslucháčov prípravných kurzov a absolventov štátnych jazykových skúšok⁴⁸.

Jazykové školy otvárajú prípravné kurzy aj z menej rozšírených jazykov, v minulom školskom roku bol otvorený aj prípravný kurz na základnú štátnu jazykovú skúšku zo slovenského jazyka. Pre ilustráciu rozdielu medzi jazykmi v počte otváraných kurzov môžeme uviesť počty prípravných kurzov na základnú štátnu jazykovú skúšku:

- 21 kurzov z anglického jazyka;
- 6 kurzov z nemeckého jazyka;
- 3 kurzy z ruského jazyka;
- 1 kurz španielskeho jazyka;
- 1 kurz talianskeho jazyka;
- 1 kurz slovenského jazyka.

Diaľkové denné kurzy

Podľa dát vo výkazoch školy CVTI SR poskytovali v školskom roku 2015/2016 diaľkové denné kurzy dve jazykové školy. Podľa odovzdaných dotazníkov *Profil jazykovej školy* poskytujú intenzívne kurzy (s podobnou hodinovou dotáciou) aj ďalšie dve školy, ktoré ich neevidujú ako diaľkové denné kurzy. Táto forma jazykových kurzov nie je často využívaná. Navrhujeme jej premenovanie na denný intenzívny kurz, keďže diaľkové štúdium na jazykovej škole už nie je absolventmi stredných škôl využívané ako nadstavbové štúdium (pozri kap. 2.4 *Zistenia a návrhy opatrení pre oblasť organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu jazykových škôl*).

2.3 Obsah kurzov podľa školských vzdelávacích programov

Jazykové školy vypracovávajú svoje školské vzdelávacie programy (ďalej ŠkVP) podľa záväznej dokumentácie, ktorou je Štátny vzdelávací program spolu s výkonovými

⁴⁸ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

a obsahovými štandardmi pre daný vyučovaný jazyk. V roku 2008 bol Štátnym pedagogickým ústavom vypracovaný Štátny vzdelávací program pre jazykové školy (ďalej ŠVP JŠ), neboli však zverejnené vzdelávacie štandardy pre jednotlivé jazyky.

Podľa sprístupnených školských vzdelávacích programov sme zistili, že jazykové školy vychádzajú pri vypracovaní ŠkVP zo štandardov určených pre základné a stredné školy podľa zodpovedajúcich jazykových úrovní, ak pre daný cudzí jazyk sú tieto štandardy vypracované. Tento stav však nie je vyhovujúci ani z odborného hľadiska (napr. zohľadnenie komunikačných tém podľa veku poslucháčov, prispôsobenie didaktických metód) ani podľa legislatívy. Samotné jazykové školy na tento problém upozornili a vyjadrili potrebu a záujem o vypracovanie Štátneho vzdelávacieho programu pre jazykové školy, ktorý bude obsahovať vzdelávacie štandardy pre jednotlivé cudzie jazyky⁴⁹.

Na pracovnom rokovaní s riaditeľkami a riaditeľmi jazykových škôl v júni 2016 sa riaditeľky a riaditelia zaujímali predovšetkým o nasledovné jazyky: anglický jazyk, nemecký jazyk, francúzsky jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk, ruský jazyk a v neposlednom rade aj slovenský jazyk ako cudzí jazyk. Vzdelávacie štandardy pre vyučovanie ázijských, semitských a škandinávskych jazykov školy vypracúvajú na základe štandardov krajín cieľových jazykov, preto nepovažujú za potrebné vypracovanie štátnych vzdelávacích programov pre tieto jazyky⁵⁰.

2.4 Zistenia a návrhy opatrení pre oblasť organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu jazykových škôl

Zistené nedostatky v legislatíve, pedagogických dokumentoch a ich neaktuálnosť v kontexte podmienok organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu v jazykových školách navrhujeme riešiť nasledovne:

- 1. Zistenie:** Na základe analýzy počtov poslucháčov a kurzov sme dospeli k záveru, že minimálny počet poslucháčov uvedený vo vyhláške o jazykovej škole nezodpovedá záujmu o kurzy románskych jazykov a ruského jazyka. Problém nespôsobuje len stanovený počet poslucháčov, ale aj nejednoznačná formulácia, ktorej odlišnú interpretáciu potvrdili aj riaditelia a riaditeľky jazykových škôl na pracovnom stretnutí. Kým v niektorých krajoch školy neotvárajú kurzy, na ktoré sa prihlási menší počet žiakov z toho dôvodu, že školská inšpekcia interpretuje uvedený počet ako záväzný, v iných

⁴⁹ Podľa prijatých dotazníkov Profil jazykovej školy.

⁵⁰ ŠPÚ. Zápisnica z pracovného rokovania k príprave koncepcie vzdelávania v jazykových školách. 28 júna 2016.

takéto kurzy jazykové školy otvárajú, pričom uvádzajú skôr problém s prispôbením výšky školného týchto kurzov, nakoľko kompetencia riaditeľov a riaditeľiek jazykových škôl prispôbiť výšku školného sa v samosprávnych krajoch taktiež odlišuje⁵¹. Riaditeľky a riaditelia škôl ďalej potvrdili naše zistenie o nerušení jazykových kurzov pre nízky počet poslucháčov. Jazykové školy sa usilujú o udržanie takýchto kurzov, no ako prevenciu kurzy s nízkymi počtami poslucháčov ani neotvárajú. Poslucháči síce prejavia záujem zaplatiť aj vyššie školné, vzhľadom na nenaplnenie kurzu, no jazykové školy sa buď neodvážia kurzy otvoriť kvôli školskej inšpekcii, alebo nemôžu navýšiť školné kvôli obmedzeným kompetenciám. Neotvorenie kurzov ďalej podporuje trend poklesu vzdelávania v španielskom, francúzskom, talianskom, ruskom a v niektorých regiónoch aj v nemeckom jazyku. Tento trend by mohol byť zmiernený opatreniami, ktoré umožnia otvorenie kurzov aj pri nižšom počte poslucháčov.

Návrh opatrenia č. 1: Upraviť vyhlášku o jazykovej škole v zmysle zistení – znížiť minimálny počet poslucháčov; stanoviť minimálny počet poslucháčov ako odporúčanie, nie ako nevyhnutnú podmienku otvorenia kurzu; určiť do kompetencie riaditeľov a riaditeľiek jazykových škôl rozhodnutie o otvorení kurzov s menším počtom poslucháčov a prispôbenie školného; upraviť definíciu menej rozšírených jazykov pre účely otvorenia kurzov s nižším počtom poslucháčov v § 3, ods. 2.

Návrh zapracovania opatrenia č.1:

Vyhláška o jazykovej škole

§3

Organizácia štúdia

(1) Organizačnou formou štúdia v jazykových školách je kurz. Maximálny počet poslucháčov v jednom kurze je 20. Odporúčaný počet poslucháčov na otvorenie samostatného kurzu je 10. Ak sa v priebehu kurzu zníži počet poslucháčov na 8, riaditeľ jazykovej školy môže na konci školského roka rozhodnúť o jeho zrušení.

(2) Na vyučovanie orientálnych, semitských, škandinávskych a iných menej rozšírených jazykov možno zriadiť kurz pri minimálnom počte 5 poslucháčov. Ak sa v priebehu kurzu zníži počet poslucháčov na 3, riaditeľ jazykovej školy môže na konci školského roka rozhodnúť o jeho zrušení. Riaditeľ jazykovej školy v ŠkVP uvedie, ktoré jazyky sa považujú za menej rozšírené jazyky pre účely zriaďovania jazykových kurzov podľa tohto odseku zohľadňujúc špecifiká regiónu v oblasti vyučovania cudzích jazykov.

⁵¹ŠPÚ. Zápisnica z pracovného rokovania k príprave koncepcie vzdelávania v jazykových školách. 28 júna 2016.

2. Zistenie: Výchovno-vzdelávacia činnosť jazykových škôl sa vo viacerých smeroch odkláňa od systému jazykového vzdelávania podľa platných dokumentov:

- a) Jazykové školy poskytujú kurzy, ktorých hodinová dotácia nie je v súlade s platným rámcovým učebným plánom (pozri napr. tab. 3.12). Niektoré varianty používaných hodinových dotácií ponúkajú celkový počet hodín, ktorý je v súlade s celkovým počtom hodín v RUP, resp. sa od tohto počtu hodín príliš nevzd'alujú. Zaznamenali sme aj varianty, ktorých celkový počet hodín je nepostačujúci. Je potrebné zamedziť praxi poskytovania kurzov, ktoré deklarujú dosiahnutie vyššej jazykovej úrovne aj pri veľmi nízkej hodinovej dotácii čo je v rozpore so súčasnými poznatkami v oblasti jazykového vzdelávania.
- b) Štvorročné kurzy nie sú výhradným variantom pre žiacke ani pre seniorské kurzy, ako je stanovené v platnom RUP, ale žiacke kurzy sú často plánované ako 3 ročníkové alebo 2 ročníkové kurzy.
- c) Kurzy orientálnych jazykov sú poskytované v štandardnej hodinovej dotácii a preto nie je potrebné ich uvádzať v RUP ako samostatnú kategóriu so špeciálnou hodinovou dotáciou, tak ako sú uvedené v platnom RUP (pozri tab. 3.22).
- d) Denné jazykové kurzy sú vo forme diaľkového štúdia využívané minimálne, ich opodstatnenie ako nadstavbové štúdium pre absolventov stredných škôl sa vďaka väčšej ponuke nadstavbových študijných programov stredných odborných škôl, externého štúdia na vysokých školách a pod. stráca. Na druhej strane, denný intenzívny kurz je v ponuke viacerých jazykových škôl a našiel by si svoju cieľovú skupinu, na základnom stupni jazykového vzdelávania podľa platného RUP chýba.
- e) Nesúlad v hodinovej dotácii je spôsobený aj skrátením školského roka od roku 2008 a počtu dní prázdnin; tento nesúlad je zatiaľ riešený formálne v triednych knihách.

Návrh opatrenia č. 2: Prepracovať Štátny vzdelávací program pre jazykové školy (konkrétne časť Rámcový učebný plán) reflektujúc vyššie uvedené zistenia, a to predovšetkým:

- a) Rozšírením rámcového učebného plánu o tie varianty z praxe jazykových škôl, ktoré majú celkovú hodinovú dotáciu min. 100 hodín na dosiahnutie jednej jazykovej úrovne. Umožniť jazykovým školám zvoliť si vlastné varianty

hodinových dotácií, odporučiť však optimálne nastavenie školských vzdelávacích programov.

- b) Zapracovaním hodinovej dotácie pre žiacke kurzy do RUP formou odporúčania tak, aby mala jazyková škola možnosť výberu. Východiskom pre výber odporúčaných variantov budú jednak zistenia z praxe (preferované varianty pre žiacke kurzy) a jednak zohľadnenie špecifických potrieb žiakov základných škôl na osvojenie danej jazykovej úrovne. Kurzy pre seniorov nebudú uvedené ako samostatný typ kurzu, jazykové školy budú mať k dispozícii všetky varianty hodinových dotácií v RUP.
- c) Orientálne jazyky nebudú uvedené ako samostatný typ kurzu, jazykové školy budú mať k dispozícii všetky varianty hodinových dotácií v RUP.
- d) Zaviesť denné intenzívne kurzy od jazykovej úrovne A2 ako rovnocennú formu základného kurzu (po ukončení by mal poslucháč možnosť získať doklad o absolvovaní kurzu).
- e) Skrátením školského roka o dni prázdnin zníženým počtom týždňov školského roka, na ktoré sa prepočítava hodinová dotácia v rámcovom učebnom pláne štátneho vzdelávacieho programu pre jazykové školy.

3. Zistenie:

- a) Špeciálne kurzy sa vo veľkej miere využívajú pre možnosť prispôbenia hodinovej dotácie kurzu, menej často sa využívajú pre poskytovanie kurzov profesijne orientovaného jazyka.
- b) Poskytovanie prípravných kurzov na maturitnú skúšku nie je medzi jazykovými školami konzistentné, niektoré jazykové školy ich ponúkajú ako stredný kurz, niektoré ako špeciálny kurz.

Návrh opatrenia č. 3: Stanoviť v Štátnom vzdelávacom programe pre jazykové školy povinnosť jazykovej školy vypracovať učebný plán, učebné osnovy aj profil absolventa pre špeciálne kurzy tak, aby bola jasná výstupná jazyková úroveň a obsah kurzu.

- 4. Zistenie:** Jazykové školy nemajú k dispozícii vzdelávacie štandardy pre kurzy na jazykových školách pre jednotlivé cudzie jazyky. Jazykové školy majú záujem o vzdelávacie

štandardy pre anglický jazyk, nemecký jazyk, francúzsky jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk, ruský jazyk a v neposlednom rade aj slovenský jazyk ako cudzí jazyk. Učebné osnovy menej rozšírených jazykov si školy stanovujú podľa štandardov cieľových krajín.

Návrh opatrenia č. 4: Vypracovať vzdelávacie štandardy pre jazykové školy z anglického, nemeckého, francúzskeho, španielskeho, talianskeho, ruského jazyka a slovenského jazyka ako cudzieho jazyka pre základné, stredné, vyššie a prípravné jazykové kurzy, tzn. od jazykovej úrovne A1 po úroveň C2. Zapracovať do záväzných dokumentov (predovšetkým do ŠVP JŠ), povinnosť jazykovej školy v prípade menej rozšírených jazykov uviesť v ŠkVP na základe akého východiskového dokumentu pripravila učebné osnovy pre vyučovanie tohto jazyka.

Návrh zapracovania opatrení č. 2 - 3:

Rámcový učebný plán pre jazykové školy (súčasť ŠVP JŠ)

Kurzy poskytované na danom stupni vzdelávania je možné naplánovať do ročníkov s prislúchajúcim počtom hodín tak, aby zohľadňovali potreby poslucháčov (žiaci ZŠ/SŠ, pracujúci, seniori), ako aj náročnosť osvojovaného jazyka (všeobecný jazyk, profesijne orientovaný jazyk, orientálne alebo semitské jazyky a pod.). Kurzy pre špecifickú cieľovú skupinu poslucháčov nie sú v RUP plánované samostatne. Jazyková škola môže zriaďovať kurzy pre špecifické cieľové skupiny podľa potrieb a vybrať si najvhodnejší model kurzu z RUP.

Odporúčaný počet ročníkov a hodinová dotácia všeobecného jazyka na jednotlivých stupňoch jazykového vzdelávania je označený rámkom. Zohľadňuje náročnosť jazyka na cieľových jazykových úrovniach (min. 132 hodín na osvojenie úrovni A1, A2; min. 148 hodín na osvojenie úrovni B1, B2 a C1).

Jazyková škola môže ponúknuť aj **vzdelávací program pre odborný/profesijne orientovaný jazyk** na nižšom a vyššom sekundárnom stupni vo forme stredného a vyššieho kurzu, pričom si zvolí hodinovú dotáciu z možností uvedených pri strednom a vyššom kurze, alebo formou špeciálnych kurzov. Pri plánovaní vzdelávacieho programu pre odborný/profesijne orientovaný jazyk, je potrebné v ŠkVP uviesť:

- profesijné zameranie,

- zvolený variant kurzu podľa rámcového učebného plánu,
- učebné osnovy (obsah kurzu a výkon absolventa).

Konverzačné kurzy je možné poskytovať od nižšieho sekundárneho stupňa vzdelávania na jazykovej úrovni B1 po vyšší stupeň sekundárneho vzdelávania na jazykovej úrovni C1. Prehlbovanie komunikačných schopností na úrovni A1 a A2 navrhujeme doplniť formou špeciálnych kurzov.

Denné alebo intenzívne kurzy je možné zriadiť na primárnom, nižšom a vyššom sekundárnom stupni vzdelávania (od jazykovej úrovne A1 – C1), je však potrebné prihliadať na kognitívne možnosti a potreby poslucháčov. Denné a intenzívne kurzy neodporúčame pre žiakov ZŠ. Denné alebo intenzívne kurzy na jednotlivých jazykových úrovniach je možné viesť ako ročníky jedného kurzu (1. – 3. ročník), alebo ako samostatné intenzívne kurzy. Počet hodín na osvojenie danej jazykovej úrovne je určený v rozpätí od 198 – 330 vyučovacích hodín.

Špeciálne kurzy je možné poskytovať na každom stupni vzdelávania, pričom ŠVP nestanovuje hodinovú dotáciu. Pri plánovaní špeciálnych kurzov v ŠkVP je potrebné uviesť:

- východiskovú a cieľovú jazykovú úroveň, prípadne jazykovú úroveň, v rámci ktorej si budú poslucháči prehlbovať komunikačné kompetencie,
- týždenný počet hodín aj počet hodín pre celý kurz,
- učebné osnovy (obsah kurzu a výkon absolventa).

Na **postsekundárnom** stupni jazykového vzdelávania je okrem špecializovaných prípravných kurzov možné poskytovať aj špeciálny kurz na úrovni C2.

System jazykového vzdelávania v jazykových školách													
Jazykové úrovne podľa SERR													
Hrubé členenie	A1		A2		B1		B2		C1		C2		
Jemnejšie členenie	A1.1	A1.2	A2.1	A2.2	B1.1	B1.2	B2.1	B2.2	C1.1	C1.2	C2.1	C2.2	
Základný kurz													
Stredný kurz													
Vyšší kurz													
ŠJS	Základná												
	Všeobecná												
	Odborná												
	Špeciálna												
Intenzívny kurz	1. ročník				2. ročník				3. ročník				
Špeciálny kurz													
Konverzačný kurz					1 rok		1 rok		1 rok		1 rok		

Primárne jazykové vzdelanie poskytované jazykovými školami													
		Jazykové úrovne podľa SERR				Hodinová dotácia			hodinová dotácia na jednu jazykovú úroveň				
Hrubé členenie		A1		A2									
Jemnejšie členenie		A1.1	A1.2	A2.1	A2.2	týždeň	ročník (33 týž.)	kurz					
Základný kurz všeobecný jazyk	2 ročníky	1.r. (132h)		2.r. (132h)		4 h	132	268	132				
		1.r. (99h)		2.r. (99h)		3 h	99	198	99				
	3 ročníky	1.r. (132h)		2.r. (132h)		3.r. (132h)		4 h	132	396	198		
		1.r. (99h)		2.r. (99h)		3.r. (99h)		3 h	99	297	148		
		1.r. (66h)		2.r. (66h)		3.r. (66h)		2 h	66	198	99		
	4 ročníky*	1.r. (99h)		2.r. (99h)		3.r. (99h)		4.r. (99h)		3 h	99	396	198
		1.r. (66h)		2.r. (66h)		3.r. (66h)		4.r. (66h)		2 h	66	264	132
	Denný / Intenzívny kurz**		1 rok (1.ročník)				12 - 20 h	396 - 660	396 - 660	198 - 330			
	Špeciálny kurz												
	* odporúčaný pre cieľovú skupinu žiakov ZŠ												
** odporúčaný len pre cieľovú skupinu poslucháčov, ktorí majú ukončenú povinnú školskú dochádzku													

Nižšie sekundárne vzdelanie v jazykových školách										
		Jazykové úrovne podľa SERR				Hodinová dotácia			hodinová dotácia na jednu jazykovú úroveň	
Hrubé členenie		B1		B2						
Jemnejšie členenie		B1.1	B1.2	B2.1	B2.2	týždeň	ročník (33 týž.)	kurz		
Stredný kurz všeobecný jazyk profesijne orientovaný jazyk	2 ročníky	1.r. (132h)		2.r. (132h)		4 h	132	268	132	
		1.r. (99h)		2.r. (99h)		3 h	99	198	99	
	3 ročníky	1.r. (132h)		2.r. (132h)		3.r. (132h)	4 h	132	396	198
		1.r. (99h)		2.r. (99h)		3.r. (99h)	3 h	99	297	148
		1.r. (66h)		2.r. (66h)		3.r. (66h)	2 h	66	198	99
	4 ročníky	1.r. (99h)	2.r. (99h)	3.r. (99h)	4.r. (99h)	3 h	99	396	198	
		1.r. (66h)	2.r. (66h)	3.r. (66h)	4.r. (66h)	2 h	66	264	132	
	Denný / Intenzívny kurz*		1 rok (2. ročník)				12 – 20 h	396 – 660	396 – 660	198 – 330
	Konverzačný kurz	B1	1 rok				3/4 h	99/132	99/132	
		B2				1 rok	3/4 h	99/132	99/132	
Špeciálny kurz										

* odporúčaný len pre cieľovú skupinu poslucháčov, ktorí majú ukončenú povinnú školskú dochádzku

Vyššie sekundárne vzdelanie v jazykových školách								
Hrubé členenie		Jazykové úrovne podľa SERR			Hodinová dotácia			hodinová dotácia na jednu jazykovú úroveň
		C1						
Jemnejšie členenie		C1.1	C1.2		týždeň	ročník (33 týž.)	kurz	
Vyšší kurz všeobecný jazyk profesijne orientovaný jazyk	1 ročník	1 rok			4 h	132	132	132
	2 ročníky	1.r. (132h)		2.r. (132h)	4 h	132	264	264
		1.r. (99h)		2.r. (99h)	3 h	99	198	198
	3 ročníky	1.r. (132h)	2.r. (132h)	3.r. (132h)	4 h	396	396	396
		1.r. (99h)	2.r. (99h)	3.r. (99h)	3 h	297	297	297
	Denný / Intenzívny kurz*	1 rok (3. ročník)			10 - 15	330 - 495	330 - 495	330 - 495
Konverzačný kurz	B2+	1 rok		3/4 h	99/132	99/132		
	C1			1 rok	3/4 h	99/132	99/132	
Špeciálny kurz								

* odporúčaný len pre cieľovú skupinu poslucháčov, ktorí majú ukončenú povinnú školskú dochádzku

Postsekundárne vzdelanie poskytované jazykovými školami										
		Jazykové úrovne podľa SERR					Hodinová dotácia		hodinová dotácia na jednu jazykovú úroveň	
Hrubé členenie		B2		C1		C2				
Jemnejšie členenie		B2.1	B2.2	C1.1	C1.2	C2.1	C2.2	týždeň		ročník (33 týž.)
Špecializované prípravné kurzy	Základná ŠJS	1 r. (132h) (99h)						4 3	132 99	132 99
	Všeobecná ŠJS			1 r. (132h) (99h)				4 3	132 99	132 99
	Odborná ŠJS			1 r. (132h) (99h)				4 3	132 99	132 99
	Špeciálna ŠJS					1 r. (132h) (99h)		4 3	132 99	132 99
Špeciálny kurz										

3 Hodnotenie výsledkov vzdelávania v jazykových školách a kvalifikačné skúšky

Na analýzu podmienok organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu nadväzujeme analýzou praxe hodnotenia výsledkov tohto procesu v jazykových školách. Kritériá pre hodnotenie výsledkov vzdelávania, či už máme na mysli záverečné hodnotenie po absolvovaní ročníka, kurzu alebo štátne jazykové skúšky, by mali podporovať objektivnosť v hodnotení, dodržiavanie štandardov kvality vzdelávania a umožňovať porovnanie kvality vzdelávania na jazykových školách. Je potrebné porovnať platné kritériá a záväzné normy, ktoré upravujú povinné aj nepovinné hodnotenie a v neposlednom rade aj administráciu štátnych jazykových skúšok, nadväznosť hodnotenia a kvalifikačných skúšok na podmienky organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu a ich prípadnú inováciu a súlad s požiadavkou zvýšenia objektivnosti a implementácie princípov komunikatívneho hodnotenia cudzích jazykov.

3.1 Legislatíva a pedagogická dokumentácia

Priebežné a záverečné hodnotenie študijných výsledkov je upravené vo vyhláške o jazykovej škole, § 6, ktorá stanovuje:

- povinnosť školy, viesť evidenciu polročného a koncoročného hodnotenia v triednej knihe;
- postup pri vydávaní dokladov o ukončení kurzu alebo časti kurzu – *Osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu*;
- vykonávanie skúšky potrebnej pre získanie dokladu o jazykovej úrovni skúšaného – *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka*;
- 4-stupňovú škálu hodnotenia/klasifikácie, ktorá je určená pre priebežné aj záverečné hodnotenie/klasifikáciu;
- kritériá, ktoré musia byť splnené pre medziročníkový postup v rámci jedného kurzu.

Štátny vzdelávací program pre jazykové školy (2008) uvádza povinnú časť školských vzdelávacích programov jazykových škôl, ktorá bližšie určuje systém hodnotenia

a klasifikácie na konkrétnej jazykovej škole, prípadne pre konkrétny vzdelávací program. Vyhláška o jazykovej škole neurčuje povinnosť vykonávať záverečnú skúšku, je preto v kompetencii riaditeľa jazykovej školy aby stanovil/a formu záverečného hodnotenia (môže byť aj na základe priebežného hodnotenia) kritériá hodnotenia, ako aj zodpovednosť za obsah záverečných skúšok, v prípade ich konania.

Organizácia a obsah štátnej jazykovej skúšky, ako aj vydávanie dokladu o jej absolvovaní (*Vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške*) upravuje vyhláška jazykovej škole, § 7 – § 11 a Skúšobný poriadok pre štátne jazykové skúšky, ktorý je prílohou tejto vyhlášky.

Školský zákon ďalej upravuje kompetencie určiť výšku úhrady za vykonanie štátnej jazykovej skúšky [kompetenciu má riaditeľ po konzultácii s pedagogickou radou a po schválení zriaďovateľom; školský zákon, § 53, (7)]. Zákon č. 596/2003 *o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov* určuje kompetencie vymenovania predsedov skúšobných komisií na štátne jazykové skúšky okresným úradom v sídle kraja.

Osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu a *Vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške* sú dokladmi o vzdelaní, na ktoré sa vzťahuje úprava uvedená v školskom zákone, § 18. *Osvedčenie o stupni zvládnutia jazyka* nie je uvedené v zozname dokladov [zákon č. 245/2008 Z. z., § 18, (2)], je uvedené ako doklad o absolvovaní skúšky vo vyhláške o jazykovej škole.

3.2 Priebežné a záverečné hodnotenie výsledkov jazykového vzdelávania na jazykových školách

Vyššie uvedená legislatívna úprava neukladá jazykovým školám povinnosť realizovať záverečné skúšanie po absolvovaní kurzu, keďže jazykové školy majú len povinnosť vystaviť *Osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu* na základe záverečného hodnotenia (ktorého súčasťou nemusí byť aj skúška). Legislatívna úprava umožňuje jazykovým školám s oprávnením vykonávať štátne jazykové skúšky realizovať skúšku, na základe ktorej môžu vystaviť *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka*. *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* nie je v zozname dokladov o dosiahnutom vzdelaní podľa školského zákona [zákon č. 245/2008 Z. z., § 18, ods. 2].

Forma ani obsah skúšky nie sú stanovené alebo odporúčané. Na základe diskusie na pracovnom rokovaní s riaditeľkami a riaditeľmi jazykových škôl v septembri 2016 môžeme uviesť, že skúška o dosiahnutí jazykovej úrovne sa často, hoci nie výhradne, realizuje pre

externých záujemcov o *Osvedčenie o stupni zvládnutia jazyka*, nie pre poslucháčov danej jazykovej školy⁵². Podľa znenia vyhlášky o jazykovej škole, § 6, (6) je toto osvedčenie možné vydať „za úhradu určenú riaditeľom jazykovej školy aj osobám, ktoré v jazykovej škole *neštudujú*“. Táto formulácia umožňuje jazykovým školám realizovať skúšku ako štandardnú formu ukončovania základného, stredného a vyššieho kurzu a vydávať *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* poslucháčom kurzu, ktorí skúšku úspešne zložia.

Pre priebežné hodnotenie je stanovená klasifikačná stupnica a povinnosť viesť evidenciu polročného a koncoročného hodnotenia v pedagogickej dokumentácii.

Priebežné a záverečné overovanie a diagnostika jazykovej úrovne receptívnych aj produktívnych komunikačných činností a stratégií je dôležitým nástrojom v procese učenia sa. Dobre zostavená skúška poskytuje poslucháčovi informáciu o komunikačných spôsobilostiach a umožňuje mu tak vyhodnotiť efektivitu vynaloženého úsilia, zvolených stratégií a metód učenia sa, ako aj stanoviť si ďalšie ciele a nasmerovať nadväzujúce jazykové vzdelávanie. Rovnako je významným motivačným prvkom a v nemalej miere je aj ukazovateľom kvality jazykového vzdelávania.

Dotazník *Profil jazykovej školy* obsahoval aj otázky, ktoré sledovali záverečné hodnotenie. Z oslovených jazykových škôl poskytlo informáciu o záverečnom hodnotení na úrovni jazykovej školy (systém hodnotenia) 28 škôl. Z nich 23 škôl realizuje záverečné skúšanie (11 iba písomnou formou, 12 písomnou aj ústnou formou) a 5 škôl hodnotí len na základe priebežného hodnotenia (nie na základe skúšky). Zo zistení vyplýva, že záverečné skúšanie realizujú aj tie školy, ktoré nemajú oprávnenie na základe skúšania vydávať *Osvedčenie*. Doklad o jazykovej úrovni tak nie je jedinou motiváciou pre realizáciu záverečného hodnotenia, ale rovnako relevantnými sú pre jazykové školy aj vyššie uvedené funkcie overovania.

Záverečné hodnotenie, ktoré zahŕňa prípravu testovacieho nástroja a jeho administráciu, je zväčša v kompetencii vyučujúcej alebo vyučujúceho. Len 9 jazykových škôl má vypracovaný jednotný celoškolský systém hodnotenia, ktorý je predpokladom pre vnútorné vyhodnocovanie kvality jazykových kurzov, ktoré jazyková škola poskytuje.

⁵² ŠPÚ. Zápisnica z pracovného rokovania k príprave koncepcie vzdelávania na jazykových školách, 20. Septembra 2016 v Bratislave.

Počet škôl	Záverečné hodnotenie kurzu			Systém hodnotenia výsledkov	
	Iba písomná forma	Písomná a ústna forma	Nerealizuje záverečné hodnotenie	Jednotný celoškolský	V kompetencii vyučujúcej/ho
28	12	11	5	9	19

Tab. 4.1 Formy záverečného hodnotenia po ukončení kurzov⁵³.

Dotazníkom sme zisťovali aj organizáciu prípravy hodnotenia pri jednotlivých kurzoch. Jazykové školy mali zvoliť vhodné dokončenie vety *Dosiahnutú jazykovú úroveň po absolvovaní kurzu overujeme:*

- a) *testom/skúškou pripravenou vyučujúcim;*
- b) *testom/skúškou vytvorenou na úrovni jazykovej školy v rámci jednotnej koncepcie hodnotenia;*
- c) *prevzatým testovacím nástrojom;*
- d) *priebežne, nevyužívame žiadnu formu záverečného testu.*

Vzhľadom na veľké rozdiely medzi jednotlivými jazykmi v počte otvorených kurzov, nie je možné porovnanie využívaných spôsobov organizácie hodnotenia a prípravy testovacích nástrojov. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že najčastejšie zostavuje testovací nástroj vyučujúci, alebo je zostavený spoločne pre jazykovú školu. Jazykové školy zriedka uviedli, že využívajú prevzaté testovacie nástroje. Je možné, že jazykové školy predpokladali, že existuje jedna „správna“ odpoveď, a preto neuvádzali využívanie jazykových testov, ktoré sú dostupné ako didaktické materiály. Zodpovednosť jednotlivých vyučujúcich za zostavenie záverečného testu a príprava testu spoločne pre všetky kurzy v jazykovej škole je v dotazníkoch zastúpená rovnomerne, ako uvádzame na príklade stredných kurzov anglického jazyka (tab. 4.2).

Počet škôl	Písomný záverečný test			JŠ nerealizuje záverečné hodnotenie
	zostavuje vyučujúci	zostavený pre jazykovú školu	je prevzatý	
20	9	8	2	5

Tab. 4.2 Kompetencie pre zostavenie záverečných testov – sonda⁵⁴.

Z uvedených zistení vyplýva, že školy majú záujem realizovať nejakú formu záverečného skúšania, na základe ktorého by malo byť možné diagnostikovať dosiahnutú jazykovú úroveň poslucháčov. Tieto, väčšinou písomné, skúšky realizujú napriek tomu, že

⁵³ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

⁵⁴ Podľa dotazníka *Profil jazykovej školy*.

na základe nich nemôžu vystaviť *Osvedčenie o dosiahnutej jazykovej úrovni*, no vo väčšine prípadov ide o písomné testy pripravené vyučujúcim/cou, a preto predpokladáme, že sa v testoch nachádzajú prevažne jazykové javy, ktorým sa vyučujúci na hodinách venovali. Takýto testovací nástroj nemožno považovať za objektívny a reliabilný, ktorý overuje jazykovú úroveň a poskytuje poslucháčom relevantnú informáciu o ich schopnostiach. Ide skôr o testovací nástroj, ktorý overuje osvojenie prebraného učiva.

3.3 Kvalifikačné skúšky a doklady o získanom vzdelaní

Absolvovaním jazykových kurzov, záverečných alebo štátnych jazykových skúšok (ŠJS) je možné získať tri druhy dokladov: *Osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu*, *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka*, *Vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške*.

Absolvovaním celého jazykového kurzu alebo jeho jednotlivých ročníkov získava poslucháč *Osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu*. Na tomto doklade sú o získanom vzdelaní uvedené nasledovné informácie:

- ročník,
- typ kurzu,
- počet ročníkov daného kurzu,
- jazyk,
- počet vyučovacích hodín týždenne,
- prospech,
- stupeň jazykového vzdelania podľa školského zákona a Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) je vyjadrený formou porovnávajúcej tabuľky (typ kurzu a jazyková úroveň).

Informácia o jazykovej úrovni je na *Osvedčení o absolvovaní časti vzdelávacieho programu* málo viditeľná (na zadnej strane dokladu) a nepresná (určená v rozpätí kurzov vstup – výstup). Prax jazykových škôl pri uvádzaní jazykovej úrovne sa líši, niektoré uvádzajú výstup, niektoré uvádzajú rozpätie. Jazyková úroveň je pre absolventa kurzu dôležitou informáciou (ako uchádzača o zamestnanie alebo štúdium), ktorú má doklad komunikovať rýchlo a jasne aj pre organizácie, ktoré sa s týmto typom dokladu nestretli. Informácia o počte vyučovacích hodín týždenne by mohla byť nahradená počtom hodín celého kurzu. Je však na zváženie či by následne nemal obsahovať aj počet reálne absolvovaných hodín.

Absolvovaním záverečnej skúšky na jazykových školách, ktoré na to majú oprávnenie, získava poslucháč *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka*. Na tomto doklade sú o vzdelaní uvedené nasledovné informácie:

- jazyk,
- typ kurzu,
- úroveň jazykovej náročnosti podľa SERR,
- prospech.

Ani v prípade *Osvedčenia o stupni zvládnutia jazyka* nie je jazyková úroveň dostatočne výrazne označená. Doklad informuje o type kurzu (základný, stredný, vyšší), na úrovni ktorého bola skúška realizovaná. Informácia o prospechu by mohla byť nahradená percentuálnym vyjadrením úspešnosti skúšaného.

Vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške (ďalej ŠJS) je možné získať absolvovaním štátnej jazykovej skúšky, nie je nevyhnutné absolvovať prípravný alebo iný typ kurzu. Na *Vysvedčení o ŠJS* sú o vzdelaní uvedené nasledovné informácie:

- druh štátnej jazykovej skúšky,
- odbor vzdelávacieho programu,
- jazyk,
- celkový prospech,
- úroveň jazykovej náročnosti.

Na *Vysvedčení o štátnej jazykovej skúške* je informácia o jazykovej úrovni podľa SERR síce uvedená, ale ani tu nie je dostatočne zreteľná. Prepojenie medzi SERR a druhom štátnej jazykovej skúšky znázorňuje tabuľka stupne náročnosti a hodnotenia štátnych jazykových skúšok, na ktorej je pre všeobecnú štátnu jazykovú skúšku uvedené rozpätie C1 – C2. Nie je zrejmé, či má jazyková škola určiť akú jazykovú úroveň absolvent skúšky dosiahol, alebo má škola na prednú stranu dokladu prepísať rozpätie C1 – C2. Na základe diskusie z pracovného rokovania v septembri 2016 môžeme potvrdiť, že prax jednotlivých jazykových škôl sa líši. Štátnym jazykovým skúškam bude venovaná nasledovná podkapitola.

3.3.1 Štátne jazykové skúšky

Vyhláška o jazykovej škole klasifikuje ŠJS podľa „odboru“ (všeobecný jazyk, profesijný jazyk, prekladateľstvo/tlmočníctvo) a stupňa náročnosti (stanovený rozpätím počtu absolvovaných hodín výučby), ku ktorému je priradená aj jazyková úroveň podľa SERR. Poslucháči majú možnosť absolvovať:

- základnú ŠJS (všeobecný jazyk, 1. stupeň náročnosti, B2),
- všeobecnú ŠJS (všeobecný jazyk, 2. stupeň náročnosti, C1-C2),
- odbornú ŠJS (profesijný jazyk, 2. stupeň náročnosti, C1),
- špeciálnu ŠJS (prekladateľstvo/tlmočníctvo, 3. stupeň náročnosti, C2).

Odbornú štátnu jazykovú skúšku môžu vykonať len uchádzači, ktorí zložili základnú alebo všeobecnú ŠJS. Špeciálnu ŠJS môžu absolvovať uchádzači, ktorí zložili všeobecnú ŠJS, alebo predložia doklad o získaní ekvivalentného vzdelania (napr. doklad o dosiahnutom vysokoškolskom vzdelaní vo filologickom študijnom odbore; doklad o dosiahnutom vzdelaní na rovnakom stupni jazykovej náročnosti) [vyhláška o jazykovej škole, § 7 (6) a (7)].

Jazykové školy získajú oprávnenie vykonávať štátnu jazykovú skúšku po splnení kritérií uvedených vo vyhláške o jazykovej škole, § 11, ktoré určujú minimálny počet rokov poskytovania kurzov na požadovanej jazykovej úrovni, kvalifikáciu a počet rokov praxe vyučujúcich v jazykovej škole a odbornú prípravu nevyhnutnú pre realizáciu ŠJS (zaškolenie členov skúšobných komisií).

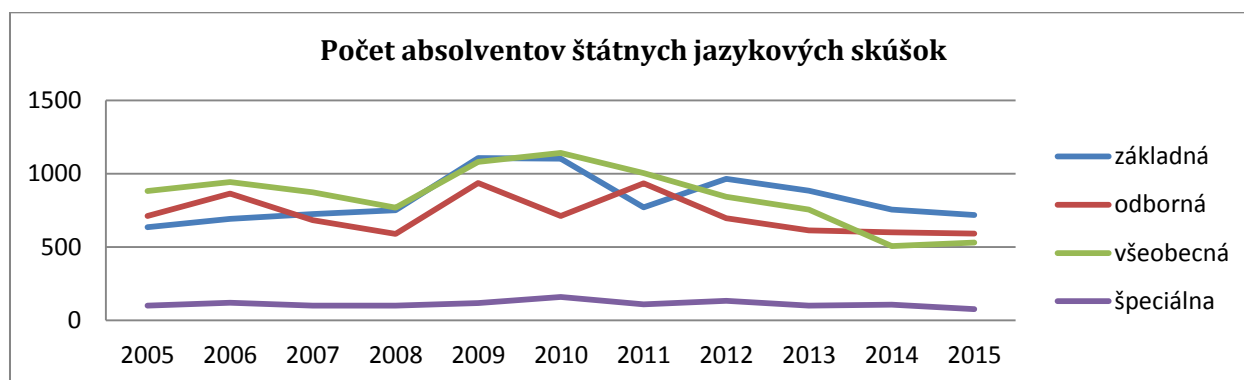
	Kritériá pre získanie oprávnenia vykonávať ŠJS	Základná ŠJS	Všetky ŠJS
1.	Kurzy v jazykovej škole poskytované min. 3 roky	Stredné kurzy Prípravné kurzy na základnú ŠJS	Vyššie kurzy Prípravné kurzy na všeobecnú ŠJS
2.	Počet vyučovaných jazykov, ktoré musia splniť krit. 1.	1	2
3.	Kvalifikácia vyučujúcich na vedenie kurzov uvedených v krit. 1.	všetci učitelia	2/3 učiteľov 1/2 učiteľov – 5 ročnú prax (VŠ, JŠ, SŠ)
4.	Skúšobná komisia – nominácie jš podľa praxe vo vedení kurzov uvedených v krit. 1.	2 učitelia s min. trojročnou praxou	2 učitelia s min. trojročnou praxou
5.	Odborná príprava	Preukáže zaškolenie	Preukáže zaškolenie

Tab. 4.3: Kritériá pre získanie oprávnenia vykonávať štátnej jazykové skúšky⁵⁵.

⁵⁵ vyhláška o jazykovej škole, § 11.

Niektoré z uvedených kritérií sú predmetom kritiky zo strany riaditeľiek a riaditeľov škôl⁵⁶. Predovšetkým je to požiadavka, aby jazykové školy mali počas troch rokov otvorené vyššie alebo prípravné kurzy z minimálne dvoch cudzích jazykov [vyhláška o jazykovej škole, § 11 (3), písm. a)]. Túto požiadavku je náročné splniť kvôli nízkym počtom záujemcov o vyššie kurzy iného ako anglického jazyka. Jazykové školy preto nemôžu udržať alebo otvoriť takéto kurzy [vyhláška o jazykovej škole, § 3, (1)], nezískajú oprávnenie na vykonávanie všeobecnej štátnej skúšky a poslucháči prípravných kurzov na všeobecnú štátnu jazykovú skúšku z anglického jazyka musia absolvovať túto skúšku na inej jazykovej škole. Uvedené kritérium sa v praxi nepreukázalo ako funkčné kritérium kvality, ale selektuje jazykové školy podľa záujmu o kurzy v danom regióne.

Záujem o štátne jazykové skúšky v období posledných 10 rokov kolísal. Výrazný nárast záujmu o základnú (B2), všeobecnú (C1) a odbornú (C1) ŠJS prudko stúpol v školskom roku 2009/2010, neskôr opäť klesal od školského roku 2011/2012 až do aktuálneho obdobia. Menší ale dlhodobý stabilný záujem je o špeciálnu ŠJS. Môžeme si však všimnúť, že kým krivky absolventov základnej a všeobecnej štátnej jazykovej skúšky stúpali a klesali s jedným výraznejším vrcholom, krivka absolventov odbornej ŠJS mala až tri takéto vrcholy v roku 2006, 2009 a 2011 s porovnateľnými hodnotami, po ktorých nastal pokles.

Graf 4.1: Vývoj počtu absolventov štátnych jazykových skúšok od roku 2005 – 2015⁵⁷.

Na grafe 4.1 a podľa hodnôt uvedených v tabuľke 4.4 môžeme vidieť, že počet absolventov základnej ŠJS bol v roku 2015 vyšší ako v roku 2005. Absolventov odbornej a všeobecnej štátnej jazykovej skúšky bolo v roku 2015 menej ako v roku 2005. Usudzujúc z vývoja základnej a všeobecnej ŠJS sa môžeme domnievať, že výrazným faktorom motivujúcim poslucháčov k absolvovaniu ŠJS v období od školského roka 2008/2009 do

⁵⁶ Podľa dotazníka Profil jazykovej školy.

Zápisnica z pracovného rokovania k príprave koncepcie vzdelávania na jazykových školách, 20. septembra 2016, Bratislava, ŠPÚ.

⁵⁷ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

školského roka 2010/2011 bola možnosť uznania *Vysvedčenia o štátnej jazykovej skúške* ako náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
základná	634	691	724	750	1107	1103	770	964	885	755	718
odborná	711	864	682	588	936	712	934	697	613	600	591
všeobecná	882	944	872	768	1080	1142	1004	842	754	505	529
špeciálna	99	119	99	99	118	158	108	133	99	107	76

Tab. 4.4: Vývoj počtu absolventov štátnych jazykových skúšok od roku 2005 – 2015⁵⁸.

Obsah a forma štátnych jazykových skúšok sú upravené v Skúšobnom poriadku pre štátne jazykové skúšky, ktorý je súčasťou vyhlášky o jazykovej škole. Všetky druhy ŠJS majú písomnú a ústnu časť. Stanovenú špecifikáciu, tzn. predmet testovania, čas riešenia alebo odpovede, rozsah východiskových textov, typ úloh a povolené pomôcky, v písomnej časti základnej, všeobecnej a odbornej ŠJS uvádzame v tabuľkách 4.5 a 4.6. Hodnotenie, ktoré Skúšobný poriadok stanovuje, je založené na hodnotení gramatickej a/alebo lexikálnej správnosti odpovedí vo všetkých častiach písomnej časti skúšky.

Ako uvádzame v tabuľke 4.6, skúšobný poriadok nestanovuje typy úloh pri počúvaní a čítaní s porozumením, uvádza len diktát ako alternatívu overovania schopnosti porozumieť počutý text. Hodnotenie tohto typu úlohy neprihliada na predmet testovania tzn. na sémantickú správnosť odpovede. Diktát ako testová úloha integruje viaceré komunikačné činnosti a stratégie, preto nie je vhodným typom úlohy na overenie schopnosti porozumieť počutému textu. Testovaný žiak totiž môže porozumieť významu, ale nesprávne ho prepíše, nezachytí všetky neplnovýznamové slová, prípadne správne tvary plnovýznamových slov. Rozsah textov pre overovanie čítaného textu je 3 x dlhší ako v prípade počúvania s porozumením. Nie je stanovený počet bodov, resp. váha jednotlivých častí skúšky. Jednotlivé časti sú hodnotené známku samostatne a pri celkovom hodnotení majú rovnakú váhu. Gramaticko-lexikálne kompetencie sú testované v samostatnej časti, ktorú tvorí jedna úloha vo forme prekladu. Povolenou pomôckou je printová forma slovníka. Preklad ako testová úloha nezodpovedá zásadám komunikatívneho testovania⁵⁹. Vzhľadom na to, že systém hodnotenia je založený na hodnotení gramaticko-lexikálnej správnosti odpovedí v celej písomnej časti testu, sú gramaticko-lexikálne kompetencie

⁵⁸ CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

⁵⁹ Základné východiská komunikatívneho prístupu sú predstavené napr. v: CANALE, M., SWAIN, M. 1981. A Theoretical Framework For Communicative Competency. In: Palmer, A. S., Groot, P. G. & Tropper, S. A. (eds.): The construct validation of tests of communicative competence. Washington DC: TESOL. WEIR, C. J. 1990. Communicative Language Testing. Hertfordshire: Prentice Hall. ISBN 0-13-155284-8.

integrovane testované vo všetkých úlohách písomnej časti. Použitie slovníka umožňuje žiakom vyhľadať lexikálne jednotky, ktoré nepoznajú, vyhľadať si správny pravopis a tvar slov, ktoré chcú použiť ako aj ich správne použitie vo vetách. Táto úloha tak v závislosti od rozsahu použitia slovníka a kvality slovníka testuje vo väčšej miere spôsobilosti v jeho používaní ako samotné gramaticko-lexikálne kompetencie.

Písomný prejav je testovaný v poslednej úlohe písomnej časti na základe podnetu na vypracovanie súvislého jazykového prejavu, ktorý je stanovený počtom slov. Jazykové štýly a žánre pri jednotlivých druhoch ŠJS nie sú stanovené.

Forma testovania písomnej časti štátnych jazykových skúšok nie je dostatočne jasne určená na to, aby bola možná porovnateľnosť písomných častí medzi jednotlivými jazykovými školami. Tie formy testovania a hodnotenia, ktoré sú stanovené (diktát, preklad) nezodpovedajú zásadám komunikatívneho testovania a testy zostavené podľa týchto kritérií nedosiahnu potrebnú validitu (úlohy overujú stanovený predmet testovania), reliabilitu (spoľahlivosť) a objektívnosť (vylúčenie alebo minimalizovanie vplyvu externých faktorov na výsledok testu).

Na základe diskusie na pracovnom rokovaní v septembri 2016 môžeme konštatovať výrazné odlišnosti v praxi administrácie štátnych jazykových skúšok medzi jazykovými školami: rozdielne typy úloh, ich spôsob administrácie (napr. rozdiel medzi čítaným textom a nahrávkou), počet bodov v rámci jednotlivých častí a pod. Riaditelia a riaditeľky jazykových škôl prejavili záujem o konkretizáciu špecifikácie štátnych jazykových skúšok, ako aj o školenie k tvorbe testových úloh a ďalšie kroky smerom k objektívnejšiemu hodnoteniu a administrácii štátnych jazykových skúšok. Ako môžeme vidieť v tabuľkách 4.5 a 4.6, táto variabilita je možná práve vďaka tomu, že typy úloh, čas riešenia ani počet bodov nie sú dostatočne alebo vôbec stanovené.

Ústna časť štátnej jazykovej skúšky			
Druh ŠJS / čas	Predmet skúšania		
Základná príprava: 20 min skúška: 20 min	Schopnosť pohotovo reagovať v cudzom jazyku v bežných životných situáciách	Schopnosť plynulo rozprávať o určených konverzačných a faktografických témach a o vlastnom čítaní beletrie autorov z oblasti cieľového jazyka v príslušnom cudzom jazyku	Preukázanie potrebných vedomostí
Všeobecná Príprava: 25 min Skúška: 30 min	Schopnosť pohotovo, prirodzene, plynulo a správne reagovať v cudzom jazyku v bežných životných situáciách na jazykovej úrovni skúseného používateľa jazyka.	Schopnosť plynulo a jazykovo správne hovoriť o určených konverzačných a faktografických témach a o vlastnom čítaní beletrie autorov z oblasti cieľového jazyka v príslušnom cudzom jazyku v origináli.	Preukázanie požadovaných vedomostí
Odborná Príprava: 30 min Skúška: 30 min	Stupeň komunikačných schopností a jazykových zručností v príslušnom cudzom jazyku formou riadeného rozhovoru na úrovni skúseného používateľa jazyka		Stupeň vedomostí z daného odboru v príslušnom cudzom jazyku vyjadrený adekvátnou odbornou jazykovou formou.

Tab. 4.5: Špecifikácia ústnej časti štátnych jazykových skúšok⁶⁰.

⁶⁰ Skúšobný poriadok pre štátne jazykové skúšky. In: Vyhláška o jazykovej škole.

Písomná časť štátnej jazykovej skúšky					
Predmet testovania	Druh ŠJS	Forma overovania			
		Dĺžka textu	Čas spolu: 4 h	Typ úlohy	Pomôcky
Porozumenie počutého textu	základná	150 – 200 slov / 100 slov (diktát)	5 minút na vypočutie textu	NS* / diktát	x
	všeobecná	200 – 300 slov / 100 slov (diktát)	8 minút	NS* / náročnejší diktát	x
	odborná	200 slov	8 minút	NS*	x
Porozumenie čítanému textu	základná	500 – 600 slov	NS*	NS*	x
	všeobecná	600 – 800 slov	NS*	NS*	x
	odborná	600 – 800 slov	NS*	NS*	x
Gramaticko-lexikálne kompetencie	základná	100 slov	NS*	preklad	slovník
	všeobecná	100 slov	NS*	náročnejší preklad	slovník
	odborná	100 slov	NS*	odborný preklad	slovník
Písomný prejav	základná	180 – 220 slov	NS*	súvislý jazykový prejav	slovník
	všeobecná	300 slov	NS*	súvislý jazykový prejav/vol'né spracovanie témy	slovník
	odborná	300 slov	NS*	NS*	slovník

* NS – nie je stanovené.

Tab. 4.6: Špecifikácia písomnej časti štátnej jazykovej skúšky⁶¹.

⁶¹ Skúšobný poriadok pre štátne jazykové skúšky. In: Vyhláška o jazykovej škole.

Špeciálna štátna jazyková skúška v odboroch prekladateľstvo a tlmočníctvo rovnako pozostáva z písomnej a ústnej časti. Jej zložky sa odvíjajú od komunikačných činností a stratégií a jazykových kompetencií, ktoré sú nevyhnutné pre vykonávanie prekladateľskej a/alebo tlmočnickej činnosti. Z tohto dôvodu nie sú tieto časti porovnateľne zastúpené a nemajú rovnakú váhu pri celkovom hodnotení skúšky (pozri tab. 4.7 a 4.8). Vzhľadom na testovanie špecifických zručností sú aj typy úloh konkrétnejšie definované v porovnaní so základnou, všeobecnou a odbornou ŠJS.

Spravidla sa využíva preklad v písomnej podobe (z alebo do cieľového jazyka), tlmočenie a ústna odpoveď na otázku týkajúcu sa reálií cieľových krajín. Postup a kritériá hodnotenia špeciálnej ŠJS sú rovnaké ako pri iných druhoch ŠJS, tzn. vychádzajú z gramaticko-lexikálnej správnosti písomného prejavu.

Písomná časť špeciálnej ŠJS					
odbor	Predmet testovania	Forma overovania			
		Dĺžka textu	Čas	Typ úlohy	pomôcky
prekladateľstvo	Preklad z cieľového jazyka do slovenského jazyka – beletristický text	NS	4 hod	preklad	slovníky príručky
	Preklad z cieľového jazyka do slovenského jazyka – všeobecný odborný text	150 – 200 slov			
	Preklad zo slovenského jazyka do cieľového jazyka – náročný text všeobecného charakteru	200 – 250 slov			
tlmočníctvo	repcia počutého textu a jeho preklad do písomnej formy textu s dôrazom na znalosť reálií	200 slov	8 min / 1,5 hod	Počúvanie dvoch nahrávok a produkcia prekladu v SJ	x
	Produkcia písomného textu na základe vypočutého slovenského textu	400 slov	8 minút / 1,5 hod	Počúvanie dvoch nahrávok v SJ a produkcia prekladu v CJ v min. dĺžke 300 slov	slovník

Tab. 4.7 Špecifikácia písomnej časti špeciálnej štátnej jazykovej skúšky⁶².

⁶² Skúšobný poriadok pre štátne jazykové skúšky. In: Vyhláška o jazykovej škole.

Ústna časť špeciálnej ŠJS					
odbor	Predmet testovania	Forma overovania			
		Dĺžka textu	Čas	Typ úlohy	pomôcky
prekladateľstvo	Preklad z CJ do SJ + aplikácia teoretických poznatkov	400 slov	30 min	preklad + ústna odpoveď	x
	Vedomosti z teórie prekladu	x			
	Poznatky reálií cieľových krajín a ich význam na špeciálne prekladateľské zručnosti	x			
tlmočníctvo	Konzekutívne a simultánne tlmočenie hovoreného a reprodukovaného prejavu z CJ do SJ	NS*	45 min	tlmočenie	x
	Konzekutívne a simultánne tlmočenie hovoreného a reprodukovaného prejavu zo SJ do CJ	NS*		tlmočenie	
	Vedomosti z teórie tlmočenia a reálií cieľových krajín s dôrazom na ich význam pre špeciálne schopnosti tlmočenia	NS*		ústna odpoveď	

* NS – nie je stanovené.

Tab. 4.8 Špecifikácia písomnej časti špeciálnej štátnej jazykovej skúšky⁶³.

3.3.2 Administrácia a vydávanie medzinárodných certifikátov

Niektoré jazykové školy poskytujú záujemcom možnosť vykonať medzinárodnú jazykovú skúšku a získať certifikát. Poskytovanie služieb súvisiacich s medzinárodnými certifikátmi je rôzne od poskytovania jazykových kurzov, ktoré majú poslucháčov pripraviť na absolvovanie certifikátov, až po samotnú administráciu skúšok na základe získaných licencií alebo zmlúv o spolupráci.

Vzhľadom na to, že táto činnosť nebola doteraz predmetom skúmania, nemáme k dispozícii konkrétne čísla vyjadrujúce počty absolventov alebo spolupracujúcich škôl podľa formy a rozsahu spolupráce. Určitú predstavu, ktorá by mohla byť východiskom pre

⁶³ Skúšobný poriadok pre štátne jazykové skúšky. In: Vyhláška o jazykovej škole.

d'alšie zisťovania, si môžeme vytvoriť na základe odpovedí jazykových škôl na otázky v dotazníku *Profil jazykovej školy*. Len 7 z 29 jazykových škôl uviedlo, že majú oprávnenie administrovať skúšky a vydávať nejaký typ certifikátu. Z tej istej skupiny škôl, 10 škôl uviedlo prípravný kurz na nejaký typ certifikátu medzi svojimi špeciálnymi kurzami.

Prípravné kurzy, rovnako aj spoluprácu s medzinárodnými vzdelávacími inštitúciami a testovacími centrami považujeme za prínos pre jazykové vzdelávanie na Slovensku, pretože poskytuje skúsenosti s medzinárodnými štandardami overovania jazykovej úrovne, spoluprácu medzi domácimi a zahraničnými odborníkmi v oblasti jazykového vzdelávania a otvára diskusiu o didaktických metódach využívaných na jazykových školách.

Bolo by prínosné, keby bola tejto forme spolupráce venovaná väčšia pozornosť vo forme získavania dát a informácií a zvyšovania povedomia poslucháčov o licencovaných testovacích a vzdelávacích centrách. V súčasnosti nedisponujeme bližšími informáciami potrebnými na vyhodnotenie v akom rozsahu sú tieto služby poslucháčmi využívané a v akej miere vplývajú na ich záujem o štátnu jazykovú skúšku.

3.4 Zistenia a návrhy opatrení pre oblasť hodnotenia a kvalifikačných skúšok v jazykových školách

V oblasti priebežného a záverečného hodnotenia, ukončovania štúdia na jazykovej škole, vystavenia dokladov o získanom vzdelaní a administrovania štátnych jazykových skúšok, sme prišli k nasledovným zisteniam:

5. Zistenie: *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* – nie je v zozname dokladov o získanom vzdelaní pričom ide zrejme o formálny nedostatok.

Návrh opatrenia č. 5: Vzhľadom na to, že *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* môže byť vydávané ako doklad pre poslucháčov na základe absolvovania skúšky po ukončení kurzu, navrhujeme zaradiť tento doklad do zoznamu dokladov v zákone č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

6. Zistenie:

- a) Forma a obsah skúšky, na základe ktorej môžu školy vystaviť *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* nie je bližšie určená vo vyhláske o jazykovej škole ani na inom mieste a jej využívanie v praxi sa medzi jazykovými školami líši, môžu ju realizovať len jazykové školy s oprávnením vykonávať štátnu jazykovú skúšku.
- b) V záverečnom aj priebežnom hodnotení jazykových škôl existujú výrazné rozdiely, vo všeobecnosti vychádza koncoročné hodnotenie a hodnotenie po absolvovaní kurzu z priebežného hodnotenia, alebo je v kompetencii učiteľa či a akú formu záverečného testu/skúšania zvolí. Na druhej strane viaceré školy využívajú záverečné hodnotenie ako formu spätnej väzby a kontroly kvality výučby napriek tomu, že nemajú oprávnenie vydávať *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka*.

Návrh opatrenia č. 6: Skúška, na základe ktorej by bolo možné vydať *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* alebo inovovaný doklad tohto typu by našla opodstatnenie a svoje miesto v praxi všetkých jazykových škôl ako doklad, ktorý poskytuje informáciu o jazykovej úrovni. Jej využitie vidíme aj pri overovaní dosiahnutia jazykovej úrovne A2 a B1. Navrhujeme preto zaradiť novú formu

skúšky do systému kvalifikačných skúšok ako štandardnú alebo voliteľnú skúšku ukončujúcu základný, stredný alebo vyšší kurz. Jej obsah odporúčame upraviť vo vyhláske o jazykovej škole po zvážení jej zaradenia do systému skúšok tak, aby bola nižším stupňom vo vzťahu k štátnym jazykovým skúškam a aby nebola podmienená oprávnením vykonávať štátnu jazykovú skúšku.

7. Zistenie: Informácie na dokladoch o získanom vzdelaní (*Osvedčenie o absolvovaní vzdelávacieho programu, Vysvedčenie o štátnej jazykovej skúške*) a na *Osvedčení o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* nezodpovedajú požiadavkám na trhu práce, nie je zreteľne a jednoznačne uvedená dosiahnutá jazyková úroveň podľa SERR.

Návrh opatrenia č. 7: Revidovať informácie na *Osvedčení o absolvovaní vzdelávacieho programu, Vysvedčení o štátnej jazykovej skúške* a na *Osvedčení o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* tak, aby hlavnou informáciou bola jazyková úroveň podľa SERR, rovnako bude potrebné prispôbiť informácie a údaje v tabuľkách o stupňoch vzdelávania zmenám v ŠVP a RUP.

8. Zistenie: Špecifikácie štátnych jazykových skúšok sú neúplné a nezodpovedajú súčasným poznatkom o testovaní cudzích jazykov. Existujú výrazné rozdiely medzi jazykovými školami vo forme aj obsahu štátnych jazykových skúšok, a tým aj výrazné rozdiely v kvalite a objektívnosti týchto skúšok, čo má za následok, že štátne jazykové skúšky nie sú natoľko relevantným dokladom ako medzinárodné certifikáty. Riaditelia a riaditeľky jazykových škôl sa vyjadrujú v prospech väčšej centralizácie za účelom dosiahnutia vyššej objektivity štátnych jazykových skúšok.

Návrh opatrenia č. 8: Revidovať špecifikácie všetkých typov štátnych jazykových skúšok tak, aby zodpovedali medzinárodným štandardom komunikatívneho testovania a zvýšiť tým ich reliabilitu, zvážiť zakomponovanie špecifik pre niektoré jazyky do špecifikácií, pokiaľ si to charakter jazyka vyžaduje, vypracovať stratégiu zvýšenia objektívnosti štátnych jazykových skúšok od procesu tvorby testových úloh a zadaní až po proces ich vyhodnocovania, v súvislosti s vyššie uvedenou stratégiou vypracovať analýzu o možných

formách/úrovniah centrálne koordinovanej administrácie štátnych jazykových skúšok.

9. Zistenie: Kritériá pre udelenie oprávnenia vykonávať štátnu jazykovú skúšku obmedzujú možnosti rozvoja jazykových škôl, pretože kvôli kolísavému záujmu o kurzy iných jazykov ako anglického jazyka (nemecký, ruský) nemôžu splniť podmienku poskytovania vyšších a prípravných kurzov minimálne dvoch cudzích jazykov. Paradoxne, týmto spôsobom je znemožnené jazykovým školám vykonávať všeobecnú a odbornú štátnu jazykovú skúšku z anglického jazyka napriek tomu, že prípravný kurz školy poskytujú. Kritériá nestanovujú podmienku, že jazyková škola môže vykonávať štátnu jazykovú skúšku len z tých jazykov, pre ktoré poskytuje vyššie kurzy alebo prípravné kurzy, čo jazykovým školám vyhovuje. Kritériá zamerané na kvalifikáciu vyučujúcich sú založené na kvantitatívnych hodnotách počtu rokov praxe.

Návrh opatrenia č. 9: Revidovať kritériá udelenia oprávnenia vykonávať štátnu jazykovú skúšku v súlade s potrebami implementácie nových špecifikácií a stratégie zvýšenia objektívnosti štátnych jazykových skúšok, posilniť v kritériách hodnotenie dostatočnej kvalifikácie pedagogických a riadiacich zamestnancov (absolvovanie školení, vzdelávacích programov a pod.) v oblasti hodnotenia ovládania cudzích jazykov.

10. Zistenie: Jazykové školy pôsobia aj ako testovacie centrá pre iné medzinárodné jazykové certifikáty, poskytujú prípravné jazykové kurzy na absolvovanie medzinárodných skúšok a pod. Prípravné kurzy ponúkajú niektoré jazykové školy ako základné alebo stredné kurzy, niektoré ich evidujú ako špeciálne kurzy. Spolupráca s inými vzdelávacími inštitúciami na medzinárodnej úrovni je pozitívnym prvkom, jej forma a rozsah sú individuálne.

Návrh opatrenia č. 10: Získať spoľahlivé informácie a vytvoriť informačný systém, napr. formou websídla s napojením na portál iedu.sk pre jazykové školy zaradené do siete škôl a školských zariadení, ktorý by poskytoval poslucháčom a záujemcom prehľadné informácie o licencovaných testovacích a vzdelávacích centrách, aby nedochádzalo ku klamlivej propagácii jazykových kurzov.

4 Kvalifikácia a profesijný rast pedagogických zamestnancov

Kvalifikácia pedagogických zamestnancov a možnosť profesijného rozvoja sú kľúčovými prvkami pri zvyšovaní kvality vzdelávania. Pozornosť sme preto venovali aj situácii a možnostiam profesijného rastu pedagogických zamestnancov na jazykových školách.

4.1 Legislatívna úprava kvalifikácie a profesijného rastu

Kvalifikácia vyučujúcich na jazykovej škole je určená vo *vyhláške Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 437/2009 Z. z.“)*. Kvalifikačné predpoklady pre učiteľov (a učiteľky) jazykových škôl sú uvedené v prílohe č. 1 vyhlášky č. 437/2009 Z. z., v časti XIX, s odvolaním sa na „*vzdelanie uvedené v časti III, V a VII požadované pre učiteľov cudzích jazykov*“ tieto časti určujú kvalifikačné predpoklady vyučujúcich cudzích jazykov na prvom stupni ZŠ (časť III), druhom stupni ZŠ (časť V) a pre vyučujúcich akademických (všeobecnovzdelávacích) predmetov na SŠ (časť VII). Špeciálnym kritériom pre vyučovanie orientálnych jazykov a menej rozšírených jazykov je umožnenie realizovania výučby aj bez doplňujúceho pedagogického štúdia. Na základe uvedenej vyhlášky sú kvalifikačné predpoklady a požiadavky na vyučujúcich na jazykovej škole rovnaké ako na vyučujúcich predmetu cudzí jazyk na základných a stredných školách.

Kvalifikácia vyučujúcich slovenského jazyka ako cudzieho jazyka nie je vo vyhláške č. 437/2009 Z. z. uvedená, jazykové školy preto ako kvalifikovaných pedagogických zamestnancov evidujú vyučujúcich s kvalifikáciou pre vyučovací predmet slovenský jazyk, ktorí majú skúsenosti a/alebo aprobáciu aj na výučbu cudzích jazykov.

Profesijný rast vyučujúcich na jazykových školách upravuje *zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 317/2009 Z. z.“)*. Odmeňovanie pedagogických zamestnancov jazykovej školy upravuje *zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* alebo podľa kolektívnej zmluvy alebo vnútorného predpisu, v ktorých sú podmienky odmeňovania upravené podľa

Zákonníka práce. Uvedené zákony upravujú profesijný rozvoj zamestnancov škôl a školských zariadení, ktorý je zabezpečovaný systémom kontinuálneho vzdelávania. Riaditelia a riaditeľky škôl a školských zariadení sú zodpovední za koordinovanie kontinuálneho vzdelávania, ktorého plán je vypracovaný v dokumente ročný plán kontinuálneho vzdelávania školy, a to na základe vzdelávacích cieľov školy a osobných plánov profesijného rastu svojich zamestnancov podľa (8), § 35, zákon č. 317/2009 Z. z.

Po absolvovaní akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania, ktoré boli zahrnuté do ročného plánu kontinuálneho vzdelávania školy, má učiteľ/ka na jazykovej škole nárok na uznanie kreditov za účelom vyplácania kreditového príplatku.

4.2 Zvyšovanie kvalifikácie a odborný rast vyučujúcich na jazykových školách

Kvalifikáciu pedagogických zamestnancov v jazykových školách štatistický výkaz jazykových škôl nezisťuje, zameriava sa len na typ úväzku (úplný alebo čiastočný). Nie sú preto k dispozícii dáta, na základe ktorých by bolo možné spoznať reálnu štruktúru vyučujúcich podľa ich dosiahnutej kvalifikácie a špecializácie. V rámci dotazníka Profil jazykovej školy bola formulovaná otázka len na počet odborných pedagogických zamestnancov, dotazník neobsahoval otázky zamerané na kvalifikáciu ani ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov a ich kariérny rast. K tejto otázke sa jazykové školy vyjadrili v časti dotazníka, ktorý zisťuje ich odporúčania zmien. V tejto časti viaceré školy uviedli ako problém nedostatok akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania. Rôzne formy školení, seminárov a vzdelávacích programov uvádzajú školy v správach o výchovno-vzdelávacích činnostiach a v školských vzdelávacích programoch.

Keďže vyššie uvedené dokumenty majú formálny charakter, skúsenosti a prax v oblasti podpory profesijného rastu pedagogických zamestnancov boli zisťované na pracovnom rokovaní v septembri 2016. Riaditeľky a riaditelia jazykových škôl prítomné/í na rokovaní potvrdili, že možnosť uznávania kreditov využívajú, podporujú zamestnancov v absolvovaní programov kontinuálneho vzdelávania, ale čelia vyššie spomenutému problému – nedostatočné možnosti a nízky výber z pomedzi programov, ktoré ponúka Metodicko-pedagogické centrum. Jazykové školy využívajú ponuku programov kontinuálneho vzdelávania poskytovanú vysokými školami, prípadne možnosť zahraničných výmenných pobytov cez program Erasmus.

Hlavným poskytovateľom akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania je Metodicko-pedagogické centrum, ktoré ponúka aktualizčné, inovačné a kvalifikačné

programy pre učiteľov cudzích jazykov. Keďže učitelia na jazykových školách sú samostatnou podkategóriou, sú im prístupné len tie programy kontinuálneho vzdelávania, ktoré uvádzajú medzi cieľovými skupinami aj podkategóriu učiteľov jazykových škôl. Na základe zverejneného zoznamu programov kontinuálneho vzdelávania Metodicko-pedagogického centra je možné konštatovať, že bolo akreditovaných 40 programov kontinuálneho vzdelávania, ktoré sa orientujú na problematiku vyučovania cudzích jazykov, z ktorých iba 16 programov uvádza aj učiteľov jazykových škôl ako cieľovú skupinu. V školskom roku 2015/2016 bolo otvorených 12 programov kontinuálneho vzdelávania, ktoré sú zamerané na vyučovanie cudzích jazykov a sú určené pre podkategóriu učiteľ jazykovej školy⁶⁴.

Akreditované vzdelávacie programy poskytované Metodicko-pedagogickým centrom								
	SPOLU	CJ	AJ	NJ	RJ	FJ	UJ	učiteľ JŠ
aktualizačné	30	3	16	4	4	3	x	12
inovačné	8	1	3	1	1	1	1	4
kvalifikačné	2	x	2	x	x	x	x	x
SPOLU	40	4	21	5	5	4	1	16

Tab. 5.1 Prehľad zamerania akreditovaných vzdelávacích programov na cieľové skupiny učiteľov cudzích jazykov⁶⁵.

Okrem programov, ktoré sa venujú vyučovaniu cudzích jazykov, boli pre učiteľov jazykových škôl prístupné programy kontinuálneho vzdelávania určené pre všetkých pedagogických zamestnancov a všetky podkategórie. Takýchto všeobecných programov, zameraných napr. na rozvoj osobnosti učiteľa, využívanie IT na hodinách, alebo nových didaktických prístupov, bolo v školskom roku otvorených 28.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania môžu poskytovať aj iné vzdelávacie inštitúcie, napríklad už spomenuté vysoké školy alebo súkromní poskytovatelia či občianske združenia (pomerne známym v oblasti poskytovania akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre učiteľov jazykových škôl je OZ Šintava⁶⁶). Okrem akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania sú učitelia cudzích jazykov a zvlášť učitelia jazykových škôl pozývaní na prezentácie, workshopy, semináre či konferencie

⁶⁴ MPC. Zoznam vzdelávacích programov pre kategóriu učiteľ, podkategória učiteľ jazykovej školy, otvorených v školskom roku 2015/2016. Sprístupnené MPC, 2016.

⁶⁵ MPC. Zoznam akreditovaných vzdelávacích programov poskytovaných Metodicko-pedagogickým centrom k školskému roku 2015/2016.

⁶⁶ Podľa záverečných hodnotiacich správ.

organizované medzinárodnými vydavateľmi učebníc a učebných pomôcok, ako aj distribútormi týchto učebníc (Macmillan, Oxford, Cambridge, Longman a pod.).

Okrem vzdelávacích podujatí prispievajú k rozvoju úrovne vzdelávania cudzích jazykov aj odborné konferencie, ktorých cieľovou skupinou nie sú len akademici a akademičky ale aj vyučujúci/e v regionálnom školstve. Medzi známe odborné podujatia tohto typu môžeme zaradiť aj *ELT fórum* organizované Asociáciou jazykových škôl. Vzdelávacie aktivity Asociácie verejných jazykových škôl nám nie sú známe.

4.3 Zistenia a návrhy opatrení v oblasti kvalifikácie a profesijného rastu pedagogických zamestnancov v jazykových školách

V oblasti kvalifikácie a podmienok pre profesijný kariérny rast vyučujúcich sme zistili nasledovné:

11. Zistenie: Kvalifikácia učiteľa slovenského jazyka ako cudzieho jazyka nie je vo vyhláške č. 437/2009 Z. z. určená.

Návrh opatrenia č. 11:

- a) Doplniť vyhlášku č. 437/2009 Z. z. o potrebnú kvalifikáciu učiteľa slovenského jazyka ako cudzieho jazyka. Vzhľadom na absentujúci študijný program tohto typu je vhodné na prechodné obdobie stanoviť potrebnú kvalifikáciu ako kombináciu odborov učiteľstvo slovenský jazyk a učiteľstvo cudzieho jazyka.
- b) Vypracovať koncepciu prípravy učiteľov slovenského jazyka ako cudzieho jazyka (rozšírením vzdelávacích programov existujúcich študijných odborov alebo vypracovaním nového študijného odboru).

12. Zistenie:

- a) Len malý podiel vzdelávacích programov kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov poskytovaných MPC s obsahom k výučbe cudzích jazykov, má uvedenú podkategóriu učiteľ jazykovej školy, pričom svojim obsahom sú tieto programy relevantné aj pre túto podkategóriu.
- b) Absentujú programy kontinuálneho vzdelávania zamerané práve na špecifické potreby učiteľov jazykových škôl.

Návrh opatrenia č. 12:

- a) Podporiť rozšírenie ponuky odborných školení priamo riadených organizácií MŠVVaŠ SR a programov kontinuálneho vzdelávania Metodicko-pedagogického centra pre učiteľov jazykových škôl a tieto programy kontinuálneho vzdelávania realizovať v jednotlivých regionálnych pracoviskách Metodicko-pedagogického centra.

b) Pri tvorbe programov kontinuálneho vzdelávania prihliadať aj na špecifiká výučby v jazykových školách. Vytvoriť koncepciu programov kontinuálneho vzdelávania a školení, ktoré by sa zamerali na inováciu vzdelávania v jazykových školách a zmeny odporúčané v tejto koncepcii (inovácia vyhlášky o jazykovej škole; inovácia ŠVP a RUP, tvorba nových špecifikácií štátnych jazykových skúšok) s dôrazom na vzdelávacie programy k tvorbe testových úloh, hodnotenia cudzieho jazyka podľa SERR a zásad komunikatívneho testovania.

Záver

V jednotlivých kapitolách koncepcie sme sa venovali nasledovným čiastkovým oblastiam vzdelávania v jazykových školách:

- organizácia a obsah výchovno-vzdelávacieho procesu;
- hodnotenie a kvalifikačné skúšky;
- kvalifikácia a profesijný rast vyučujúcich v jazykových školách.

Koncepcia bola zameraná primárne na oblasti, ktoré súvisia priamo s výchovno-vzdelávacím procesom v jazykových školách, pri spracovávaní odpovedí z dotazníka *Profil jazykovej školy* však vystúpili ako spoločné problémy škôl aj nasledovné:

- dátum zberu dát v priebehu septembra spôsobuje školám administratívnu záťaž v období otvárania jazykových kurzov a nepresnosť informácií vzhľadom na meniaci sa počet poslucháčov v priebehu septembra.
- systém pridelovania financií, výšku finančných príspevkov a platové ohodnotenie učiteľov vnímajú riaditelia jazykových škôl ako nedostačujúce.

Aktuálny stav v skúmaných oblastiach sme interpretovali v kontexte vývoja vzdelávania v jazykových školách. Pre zistené diskrepancie medzi právnou a pedagogickou úpravou činností jazykových škôl a praxou jazykových škôl sme v predloženej koncepcii naformulovali 12 návrhov opatrení.

Z pohľadu organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu navrhujeme:

- Upraviť vyhlášku o jazykovej škole.
- Prepracovať Štátny vzdelávací program, predovšetkým časť Rámcový učebný plán.
- Stanoviť v Štátnom vzdelávacom programe pre jazykové školy povinnosť jazykovej školy vypracovať učebný plán, učebné osnovy aj profil absolventa pre špeciálne kurzy tak, aby bola jasná výstupná jazyková úroveň a obsah kurzu.
- Vypracovať vzdelávacie štandardy pre jazykové školy z anglického, nemeckého, francúzskeho, španielskeho, talianskeho, ruského jazyka a slovenského jazyka ako cudzieho jazyka pre základné, stredné, vyššie a prípravné jazykové kurzy, tzn. od jazykovej úrovne A1 po úroveň C2.

V oblasti hodnotenia a kvalifikačných skúšok v jazykových školách navrhujeme:

- Zaradiť *Osvedčenie o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* do zoznamu dokladov v zákone č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zaradiť novú formu skúšky do systému kvalifikačných skúšok ako štandardnú alebo voliteľnú skúšku ukončujúcu základný, stredný alebo vyšší kurz.
- Revidovať informácie na *Osvedčení o absolvovaní vzdelávacieho programu*, *Vysvedčení o štátnej jazykovej skúške* a na *Osvedčení o stupni zvládnutia cudzieho jazyka* tak, aby hlavnou informáciou bola jazyková úroveň podľa SERR, prispôbiť informácie a údaje v tabuľkách o stupňoch vzdelávania zmenám v ŠVP a RUP.
- Revidovať špecifikácie všetkých typov skúšok tak, aby zodpovedali medzinárodným štandardom komunikatívneho testovania.
- Revidovať kritériá udelenia oprávnenia vykonávať štátnu jazykovú skúšku v súlade s potrebami implementácie nových špecifikácií a stratégie zvýšenia objektívnosti štátnych jazykových skúšok.
- Vytvoriť informačný systém pre jazykové školy zaradené do siete škôl a školských zariadení, ktorý by poskytoval poslucháčom a záujemcom prehľadné informácie o licencovaných testovacích a vzdelávacích centrách.

V súvislosti so zabezpečením kvalifikačného rastu pedagogických zamestnancov v jazykových školách navrhujeme:

- Doplniť vyhlášku Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov o potrebnú kvalifikáciu učiteľa slovenského jazyka ako cudzieho jazyka a vypracovať koncepciu prípravy učiteľov slovenského jazyka ako cudzieho jazyka.
- Rozšíriť ponuku programov kontinuálneho vzdelávania Metodicko-pedagogického centra a školení v priamo riadených organizáciách MŠVVaŠ SR pre učiteľov jazykových škôl.

K uvedeným návrhom opatrení bude vypracovaný do 31. januára 2017 akčný plán úloh súvisiacich s implementáciou návrhov opatrení v predloženej *Koncepcii vzdelávania v jazykových školách* do praxe. Následne sa budú realizovať pracovné stretnutia zainteresovaných priamo riadených organizácií, ktoré sú predpokladom pre ich koordinované plnenie.

Literatúra

Asociácia jazykových škôl SR. *Stanovy občianskeho združenia podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov*. Bratislava, 2010. Dostupné na: <http://asociaciajs.sk/stanovy>. [cit. 27. mája 2016].

Asociácia jazykových škôl SR. *Podmienky členstva*. Dostupné na: <http://asociaciajs.sk/podmienky-clenstva>. [cit. 27. mája 2016].

CVTI SR. *Časový rad – jazykové školy*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/casove-rady.html?page_id=9724, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2007/2008*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2008/2009*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2009/2010*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2010/2011*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2011/2012*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2012/2013*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. *Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2013/2014*. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2014/2015. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. Štatistická ročenka – jazykové školy. Školský rok 2015/2016. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-jazykove-skoly.html?page_id=9593, [cit. 30. júla 2016].

CVTI. Štatistická ročenka – súhrnné tabuľky: Školy, triedy, žiaci. Školský rok 2015/2016. Bratislava, 2015. Dostupné na: http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-suhrnne-tabulky.html?page_id=9603, [cit. 30. júla 2016].

CVTI SR. Výkaz typu škôl 18-01. Výkaz o jazykovej škole. Sprístupnené výkazy všetkých jazykových škôl.

MPC. Zoznam akreditovaných vzdelávacích programov poskytovaných Metodicko-pedagogickým centrom k školskému roku 2015/2016. Dostupné na: <http://www.mpc-edu.sk/vzdelavacia-cinnost/ponuka-akreditovanych-vzdelavacich-programov>. [cit. 30. septembra 2016]

MPC. Zoznam vzdelávacích programov pre kategóriu učiteľ, podkategória učiteľ jazykovej školy, otvorených v školskom roku 2015/2016. Sprístupnené MPC, 2016.

Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 321/2008 Z. z. o jazykovej škole. 23. júla 2008, Bratislava.

Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov. 20. októbra 2009, Bratislava

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. 22. mája 2008, Bratislava.

Zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch. 24. júna 2009, Bratislava.

Zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. 7. novembra 2003, Bratislava.

Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 5. novembra 2003, Bratislava.

Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení. 6. novembra 2003, Bratislava.

ŠPÚ. Zápisnica z pracovného rokovania k príprave koncepcie vzdelávania na jazykových školách, 28. júna 2016, Bratislava, ŠPÚ.

ŠPÚ. Zápisnica z pracovného rokovania k príprave koncepcie vzdelávania na jazykových školách, 20. Septembra 2016, Bratislava, ŠPÚ.

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O JAZYKOVEJ ŠKOLE

Názov školy: Kliknutím zadáte text.

Adresa: Kliknutím zadáte text.

e-mail: Kliknutím zadáte text.

riaditeľ: Kliknutím zadáte text.

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Počet poslucháčov: Kliknutím zadáte text. šk. rok 2014/15; Kliknutím zadáte text. šk. rok 2015/16

Počet absolventov: Kliknutím zadáte text. šk. rok 2014/15

Počet odborných pedagogických zamestnancov: Kliknutím zadáte text.

Kurzy poskytované pre verejnosť: áno nie

Kurzy poskytované pre žiakov pridruženej školy: áno nie

Medzinárodné certifikáty, ktoré je škola oprávnená vykonávať:

Kliknutím zadáte text.	Kliknutím zadáte text.
Kliknutím zadáte text.	Kliknutím zadáte text.
Kliknutím zadáte text.	Kliknutím zadáte text.

JŠ spolupracuje s inými vzdelávacími a/alebo kultúrnymi organizáciami:

áno, pravidelne

áno, ale len výnimočne

nie

Ak áno, prosím bližšie opíšte typ spolupráce a prínos pre poslucháčov JŠ:

Kliknutím zadáte text.

Pri postupe z nižšieho kurzu do vyššieho poslucháči:

- postupujú len na základe priebežného hodnotenia a dochádzky;
- absolvujú písomný test a ústnu skúšku, ktorých príprava je v kompetencii vyučujúcich;
- absolvujú písomný test a ústnu skúšku, ktoré sa zostavujú jednotne na úrovni JŠ;
- absolvujú písomný test a ústnu skúšku z iných zdrojov.

Ak ste označili aj poslednú možnosť, špecifikujte aké diagnostické nástroje využívate (autor/názov/vydavateľ):

Kliknutím zadáte text.

Aké zlepšenia v oblasti jazykového vzdelávania (legislatíva, ŠVP, financovanie a pod.) by ste privítali?

Kliknutím zadáte text.

III. Poskytované kurzy v období posledných troch školských rokov⁶⁷:

Názov kurzu:	
Predmet (CJ): Vyberte položku.	Typ kurzu⁶⁸: Vyberte položku. Dĺžka kurzu: Vyberte položku.
Cieľová skupina/y: Vyberte položku., Vyberte položku., Vyberte položku.	
Počet hodín: Kliknutím zadáte text. týždenne	Počet hodín: Kliknutím zadáte text. za rok
Školné: Kliknutím zadáte text. €/1 vyuč. hod.	Zápisné: Kliknutím zadáte text. €/školský rok
Počet poslucháčov v priebehu posledných troch školských rokov⁶⁹:	Kliknutím zadáte text. 2013/2014
	Kliknutím zadáte text. 2014/2015
	Kliknutím zadáte text. 2015/2016
Učebné zdroje a doplnkové materiály: Kliknutím zadáte text.	
Jazyková úroveň podľa SERR na vstupe: Vyberte položku. na výstupe: Vyberte položku.	
Dosiahnutú jazykovú úroveň po absolvovaní kurzu overujeme: ☐ testom/skúškou pripravenou učiteľom kurzu ☐ testom/skúškou vytvoreným na úrovni JŠ v rámci jednotnej koncepcie hodnotenia ☐ prevzatým testovacím nástrojom ☐ priebežne, nevyužívame žiadnu formu záverečného testu	Počúvanie s porozumením tvorí Kliknutím zadáte text. %, nasledovnými typmi úloh: Kliknutím zadáte text.
	Čítanie s porozumením: tvorí Kliknutím zadáte text. %, nasledovnými typmi úloh: Kliknutím zadáte text.
	Rozprávanie: tvorí Kliknutím zadáte text. %, nasledovnými typmi úloh: Kliknutím zadáte text.
	Písomný prejav: tvorí Kliknutím zadáte text. %, nasledovnými typmi úloh: Kliknutím zadáte text.

⁶⁷ Pre vyplnenie profilu **všetkých kurzov** (nie skupín alebo ročníkov), ktoré poskytuje vaša jazyková škola skopírujte potrebný počet tabuliek.

⁶⁸ Pre individuálne kurzy zvolte typ špeciálny kurz a v názve kurzu doplňte – individuálny.

⁶⁹ Pre individuálne kurzy zadajte všetkých poslucháčov pre danú jazykovú úroveň a jazyk spolu.